નવીન

ચતુર સુંદર સ્ત્રી.

વિલાસ મનહર રસિક ગરબાવળી.

ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫-૬.

પ્રસિદ્ધ કર્તા

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ખાડુ ઠેરવાળા—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૫ મી પ્રત ૪૦૦૦.

સને ૧૯૧૫

અમદાવાદ.

શાહપુર નવી પોળમાં-શ્રી 'પ્રજાહિતાર્થ' મુદ્રણ
પ્રેસમાં પા. દાદાભાઈ દલપતરામે છાપી.

કીમત ૦-૮-૦.

નવીન
ચતુર સુંદર સ્ત્રી.

વિલાસ મનહર રસિક ગરબાવળી.

ભાગ ૧-૨-૩-૪-૫-૬.

પ્રસિદ્ધ કર્ત્તા

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૫ મી પ્રત ૪૦૦૦.

સંવત ૧૯૭૪ સને ૧૯૧૮

અમદાવાદ.

શાહપુર નવી પોળમાં—શ્રી 'પ્રજાહિતાર્થ' મુદ્રાલય
પ્રેસમાં પા. લલ્લુભાઈ કલપતર મે છાપી.

કીંમત ૦-૮-૦.

અનુક્રમણિકા.

ભાગ પહેલો.

પંદરતથો.

ગોવાળીયાનાં હાલીયાં

ભાગ ૨ જો.

સીતાજીનાં ઘોળ.

ભાગ ત્રીજો.

ભાગ ૪ થો.

ભાગ ૫ મો.

ભાગ ૬ ઠો.

ચતુર સુંદર સ્ત્રીવિલાસ મનહર રસીક.

ગરબાવળી.

ભાગ ૧ લો.

શ્રી નાથજીના મહીના.

કારતક માસેરે કહાનજી, મુકી ચાલ્યા પરદેશ;
કુંમળું નારી રે નાવડી જોબન બાળેરે વેશ.
ગોકુળ આવો શ્રી નાથજી. ૧
માગશર માસે રે માવજી, વશીઆ સામીરે તેડ;
પિંજર લાગ્યાં રે ઝુરતા, આંખે આંસુડાંની રેલ. ગો. ૨
પોસે સોસેરે દેહડી, તોય સ્નેહ ન વીસરાયા;
આડો હિમાળો ઊલટયો, તેથી કંપે કાય. ગો. ૩
માહા માસેરે સેજડી, બીજી વેરણુ રાત;
પિયુજી મારા ઘેર નહી, કેમ જાય દિવસ મહારાજ. ગો. ૪
ફાગણુ ફુલ્યોરે ફુલડે, ફુલ્યાં કેસર કેરાં ઝાડ;
તેનાં છાંટાવું છાંટણાં, ઉડે અબીલ ગુલાલ. ગો. ૫
ચઈતરે ચંપોરે મોરીઓ, મોરી અરાડે ભાર,
આવણુ લાવેરે મોગરો, કાચી કળીઓનો હાર. ગો. ૬

વઇશાખે મન વેડીયાં, વેડી આંબલીયાની શાખ;
રસ પીળાવુંરે વાટકી, જમીએ કોની સંગાથ. ગો. ૭
જેઠે જાણ્યુંરે આવશે, ના આવ્યા સ્યામ શરીર,
બપઇયારે પીઉ પીઉ કરે, મારે હૈયે નવ રહે ધીર. ગો. ૮
અસાડેરે ધન ઉલટયો, માથે ચડયોરે ઘનઘોર;
વીજલડીરે ચમકા કરે, બોલે મધુરાશા મોર. ગો. ૯
શ્રાવણ વરસ્યોરે સરવડે, નદીએ નીર અપાર;
કોયલડીરે ટહુકા કરે, બેસી આંબલીઆની ડાળ. ગો. ૧૦
ભાદરવોરે ભલે ગાજીઓ, વરસે મુસળધાર;
પીયુજી મારા મધુપુરમાં, શાલે શોકલડી અપાર. ગો. ૧૧
આસો માસેરે દીવાલડી, આવ્યા શામ શરીર;
થાળ ભરૂંરે મોતીડે, વધાવું સુભદ્રાના વીર. ગો. ૧૧
બારે માસ પુરા થયા કહે છે કવિરે કરજોડ;
ગાય તેનારે પુરજો, કોડ શ્રી રણછોડ. ગો. ૧૩

કેરીની બારીના મહીના.

૧ કારતક મહીને કેરી જેનો કંથરે સાહેલી,
આ એ અબળાના દુખનો ન આવે અંત. સાંભળ સાહેલી.
દીવસ ઘટેને રજની મોટી થાશેરે સાહેલી,
આ કેરી તો અબળાના કેમ દીન જશે. સાંભળ સાહેલી.
હીમાળાનો શીતળ વાયુ વાયરે સાહેલી.
આ એ મહીનો આવી રીતે કેમ જાય. સાંભળ સાહેલી.
૨ મગશર મહીને સુખ શાનું કી પેરરે સાહેલી,
આ કેરીડે તો માંડયો અકરાકાર સાંભળ સાહેલી.
આ ઉપજ ખરચની વાત કશી નવ જાણીરે સાહેલી.

આ બોઇ બેટા નીજ બાપ તણી કમાણી સાંભળ સાહેલી.
પડગો રહે કાંઇ પરી રસ્તા માંયરે સાહેલી;
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૩ પોસે તો ઘર વચ્ચા બેઠા પાપીરે સાહેલી.
આ પીયર જવાની રજા વહુને આપી સાંભળ સાહેલી.
જેને મુજને પરણાવ્યું એવુ પાપરે સાહેલી.
આ પેર્શા ભવના દુશ્મન માને બાપ સાંભળ સાહેલી.
એ રતમાં સાસરે જવું સૌ ચાહેરે સાહેલી.
આ એ મહીનો એવી રીતે જાય સાંભળ સાહેલી.
૪ મહા મહીનાના માં બોલે લોક વસંતરે શાહેલી.
આ તે દુખણી ફેરીડા જેનો કંથ સાંભળ સાહેલી.
પાન પલોવ્યાં આંબે આવ્યો મોહોરરે સાહેલી.
ભમરગુમાન સુણી પીયુ મળવા મન ત્યાયરે સાહેલી.
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૫ ફાગણમાં નરનારી ખેલે ફાગરે સાહેલી.
આ ફેરીની અબળાને અંતર આમ સાંભળ સાહેલી.
એ જમેને હસે મળી નરનારરે સાહેલી.
એ ફેરીનીત પરણેલી ખાય માર સાંભળ સાહેલી.
જોવું ને રોવું ઘરખુણા માંયરે સાહેલી.
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૬ ચઇતરમાં કેમ પીરજ રાખું ચીનરે સાહેલી.
આ કેર કરે ફેરીડા નીતનેનીત સાંભળ સાહેલી.
એ પરમેશ્વર કેમ આવો વર આપ્યોરે સાહેલી.

આ એ વરેથી તો ભલો રંડાપો સાંભળ સાહેલી.
લેણુવાળાની ફરીઆદો નીત થાયરે સાહેલી.
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૭ વીલખતો આવ્યો મહીનો વઇશાખરે સાહેલી.
અધોમચ બેદીલ બરીને રાય રાખ સાંભળ સાહેલી.
સુરજ તપે તો છતર આડું રાખુંરે સાહેલી.
આ દીલ દાઝું તે કોની આગળ દાખું સાંભળ સાહેલી.
રજની ઘટીને દહાડો મોટો થાયરે સાહેલી,
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી
૮ જેઠ તો જીવલડા જગવા લાગ્યોરે સાહેલી;
આ કેરીની અબળાનો આનંદ ભાગ્યો સાંભળ સાહેલી.
પગ દાઝે તો મોજડીઓ લઇ ઘાલુંરે સાહેલી.
આ કારજડું દાઝે તે કેમ કરી ઠારૂંરે સાહેલી.
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૯ અસાડ ચડી આવ્યો છે ઘનઘોરરે સાહેલી,
એ મોટો હરખ ધરીને બોલે મોર સાંભળ સાહેલી.
કેરી કંથ બંપીખાનામાં માલેરે સાહેલી.
આ પરણેલીના દીલમાં ઓરતો સાલે સાંભળ સાહેલી.
લીલીધર વિધવિધના અન્ન વવાયરે સાહેલી,
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૧૦ શ્રાવણુમાં મેં શીવ પુજા નહી કીધીરે સાહેલી.
આ દેવે મુજને કેરીની કરી દીધી સાંભળ સાહેલી.
ચીત ટળે તો વ્યસની જુઠો ચોરરે સાહેલી.
ભાગ્યવંતી જે પીયુ સાથે સોહાયરે સાંભળ સાહેલી.

મારૂં કાળજું બળી ખાખ થાયરે સાહેલી;
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૧૧ ભાદરવે ભરજોબન એળે જાયરે સાહેલી.
આ કેરીની બૈરીને કેમ સુખ થાય સાંભળ સાહેલી.
નદીએ આવ્યાં પુર પુર જળની પુરૂ સાહેલીરે,
આ પીયુ સાંભળને આગ જળેછે ભીર સાંભળ સાહેલી,
માળે બેશી પંખીડાં મલકાયરે સાહેલી,
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
૧૨ દીવાળીના દહાડા આસો માસરે સાહેલી;
આ કેરીની બપ્પરી તો નીત ઉદાસ સાંભળ સાહેલી.
રમે જમેને ઘરે નવા શણુગારરે સાહેલી,
આ કેરીની નારીને નયણે જળધાર સાંભળ સાહેલી.
ગુણવંતી હસી મળીને ગરબા ગાયરે બાહેલી,
આ એ મહીનો એવી રીતે કેમ જાય સાંભળ સાહેલી.
માસ અધીકમાં અધીક ઘણે શું કહીએરે સાહેલી,
આ પીયુ બંધીઆને એકલાં કેમ રહીએરે સાહેલી.
એ વરથી મુજને છોડ઼વા ધાયરે સાહેલી,
તો દલપતના સ્વામીને લાગુ પાય સાંભળ સાહેલી.

પતિને પરદેશ ન જવા વિષેના મહીના.

(ઓધવજી સંદેશો કેજો શામને. એ રાગ).

કારતક મહીને અબળા કહેછે કંથને, હવે શીયાળો આવ્યો સ્વામીનાથજો
હીમાળ વા વાયેરે હલકી ટાઢમાં, શું શોધો પરદેશ જવાનો સાથજો;
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં.
માગશર મહીને હોંશ ઘણી મનમાંહરે, રશીયા રમ્યાની મઝમ રાતજો;
ઘુમટડો રહાડી ઘર આગળ કરૂં, પીયુ મેલો પરદેશ જવાની વાતજો;

એ મહિને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં.
પોસે જે અબળાને પીયુરે પરહરી, તે નારીનાં પુન્ય મળીયાં પાપજો;
સાસરીએ રહીને તે શા સુખ ભોગવે, મૈયરમાં નવ ગોઠે માને બાપજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૩
મહા મહીને ન કરીએ નાથ મુસાફરી, વકે સાટે જઈ લાવો ખોરીજારજો
હેંચીને જમશું રે મારા વાલમા, જરૂર નહી જાવા દઉં ગરથી બહારજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૪
ફાગ રમે ફાગણમાં નરને નારીઓ, ગેર ઘેર નૌતમ કૌતક નવલાં થાયજો;
જે નારીનો નાવલોરો નાશી ગયો, કહેઃ તેણે કેમ નજરે જોયું જાયજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૫
ચૈતરમાં ચતુરને પંથ ન ચાલવું, જે ઘેર નારી હોયે ચતુર સુજાણજો,
બાલપણે વચનેરે પીયુને વશ કરે, નીરધાર્યું તે પડતું રહે પરી માણજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૬
વાવલીયા વારે પીયુ વૈશાખના, રજ ઉડેને માણેક મેલું થાયજો;
નરનીનું મોતી હીરો હરનો, કરે પરહાથે તે કયમ ખીર્યાં જાયજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૭
જેઠે તો પરદેશ જોવું દોહલું, ઘામ ઘીકેને વા જેવી લુ વાયજો;
કોમળછે કાયારે મારા કંથની, વણુસીંચ્યાં જેમ ફુલડીયાં કરમાયજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૮
અંબરઘન છાયોરે માસ અસાડમાં, મોર બોલેને મેહ વરસે મુશળધારજો;
કચરાને કાદવની મચી છે મેદની, પંખી માળા ઘાલે ઠારો ઠારજો.
એ મહીને નવ જઈએ પીયુ પરદેશમાં. ૯
શ્રાવણ શીવ પુજીને મુખે માગીએ, વાલાનો નવ થાજો કદી વિયોગજો;
ઉમીયાના સ્વામીજી આપો એટલું, સાજનના જાયાનો નિત્ય સંજોગજો

એ મહીને નવ જઇએ પીયુ પરદેશમાં. ૧૦
ભાદરવો જોબનનો ફરી નહીં મળે, વહી જાશે જેમ નદીઓ કેરાં નીરજો;
એવારે દીવસ એળે નવ કહાડીએ, વાત વિચારી જુઓ નણંદના વીરજો.
એ મહીને નવ જઇએ પીયુ પરદેશમાં. ૧૧
આસોના દીવસ અતી રળીઆમણા, ખાવું પીવું કરવા નવલા ખેલજો;
ભેગાં બેશી જમીએ રમીએ સોગટે, છાતીમાં ભીડીને રાખું છેલજો.
એ મહીને નવ જઇએ પીયુ પરદેશમાં. ૧૨
માસ અધીકમાં અધીકપણે શું કીજીયે, રહો જોડીને નેણ સંગાથેનેણજો;
જેમ ન છુટે છુટો કાચ બીલોરનો, દાસ દયાના પ્રીતમ જાણ પ્રવિણજો
એ મહીને નવ જઇએ પીયુ પરદેશમાં. ૧૩

ગરબીઓ રાસલીલાની.

ગરબી.

(ઠગમાં તે ઠરેરે જગમાં જે જન બોલે જુઠું એ રાગ.)
વનમાં લઇ જઇરે, મુજને ભુલાવી કાનુડે. ટેક.
આંખતણે અણસારે મુજને, સાન કરી સમજાવી;
મેં જાણ્યું આજ રજની, હેત કરી બોલાવી. વન૦ ૧
મંદીરથી હું બહાર નીસરી, આવી એની પાસે;
કર ઝાલી મુજને લેઇ ચાલ્યો, જાણ્યું કંઇ લઇ જાશે. વન૦ ૨
અઘોર વનમાં ઉભી રાખી, કહ્યું ખાવા કંઇ લાવું;
સામગ્રી બહુ ભાત ભાતની, જલદીથી લઇ આવું. વન૦ ૩
એમ કહી આ મારગ ચાલ્યો, બોલી વેણ રસાળું;
વાટ જોતામાં રાત પડી ગઇ, ઉભી રસ્તો નિહાળું. વન૦ ૪

ઘન ગાજે ઘોર અંધારી, રાતે વીજળી ચમકે;
હું ગભરાણી કાંઇ ન સુજે, કાળજડું મારૂં ફટકે. વન૦ ૫
દાદુર મોર બપઇયા બોલે, ઝરમર મેહુલો વરસે;
વન વગડામાં હું એકલી પીયુ વિના જીવ તરસે. વન૦ ૬
વ્રહેની જ્વાળા શરીરે વ્યાપી, તેથી થઇ હું ઘેલી;
એક દુઃખમાં બીજું થયું બાઈ, વરસાદ કરી હેલી. વન૦ ૭
ચાર પહોર રાતે અથડાણી ના રહી દુઃખની બાકી;
દયારામના પ્રીતમ સારૂં, ફરી ફરી હું થાકી. વન૦ ૮

ગરબી ૨ જી રાગ ઉપરનો.

હુંતો એકલીરે મુજને અઘોર વનમાં મે'લી. ટેક.
ગભરાણી મારગના સુજે, અકળાએ જીવ જાશે;
અરે દૈવ તેં આ શું કીધું, પુંઠે વાનો થાશે. હુંતો૦ ૧
વેરણ મારી માવડી મને પહેલેથી ના મારી;
ઉછેરીને મોટી કરી, ત્યારે સંગ થયો ગીરધારી. હુંતો૦ ૨
ત્યારે મુજને વનમાં લાવ્યો, આ સુખને હું પામી;
કોની આગળ કરૂં વારતા, દુઃખની ના રહી ખામી. હુંતો૦ ૩
શું કરૂં હવે કે'ની પાસે, જઇ વીસામો ખાવું;
રેણી નિરગમી રવિ પ્રગટ થાએ, મારગ ચાલી જાવું. હુંતો૦ ૪
શું જાણી એ કંઇ ગયો, મુને વન વગડામાં મેલી;
મુજ સખીને રસ્તે મળી, કોઉ સુઘડ નાર અલબેલી. હુંતો૦ ૫
તેની વાંસે ગયો હશે, એ કપટી કુંજ વિહારી;
મયારામનો પ્રીતમ પ્યારો, થઇ ગયો વ્યભિચારી. હુંતો૦ ૬

ગરબી ૩ જી

મુજને દગો કર્યોરે, પેલા નંદજીના છૈયે. ટેક.
માત તાતનું કહ્યું ન માન્યું, ન કર્યું કોઇનું વાર્યું;
અંધેર વનમાં તેડી લાવી, કર્યું પોતાનું ધાર્યું. મુજ૦ ૧
મારાથી છળભેદ કરીને, ક્યાં ગયો શું જાણું;
રાત દીવસ વનમાં આથડવું, ધીરજ કેઇ પેર આણું. મુજ૦ ૨
અરે વીશંભર આ શું કીધું, કોઇ નારે ભરમાવ્યો,
વહાલાપણામાં વેર કરીને, ગયો તે પાછો ના આવ્યો. મુજ૦ ૩
તેનો શોચ ઘણેરો મુજને, મનમાં સમજી રહીએ;
સુખદુઃખ કરમે ભોગવવું તે કોની આગળ કહીએ. મુજ૦ ૪
શાને કાજે વેરી થઇને, આ વિશ્વમાંય ભમાવી;
રસ્તે દુઃખ પામું ઘણું એને દયા કાંઈ ના આવી. મુજ૦ ૫
એવો નીર્દય થઇ ગયો, એને શીખામણ કોણ આપે;
સોક સમુદ્રમાં હું પડી, મારૂં કાળજડું કાં કાપે. મુજ૦ ૬
હે પરમેશ્વર કહું છું તુજને, મહારે તે શું કરવું;
અકળામણ આવે ઘણી; આ જીવ્યાથી ભલું મરવું મુજ૦ ૭
એક વિચાર મનમાં કરૂં, જઇ વંદ્રાવનની વાટે;
મયારામ પ્રીતમ મળશે, જમુનાજીને ઘાટે. મુજ૦ ૮

ગરબી ૪ થી.

કાનો કાં ગયોરે અહીયાં કોણ અમારૂં બેલી, ટેક.
બીક ઘણેરી લાગે મુજને, નીંદ્રા નાવે જાગું;
ગિરીવરધારી કુંજ વિહારી, ચરણે એને લાગું. કાનો૦ ૧

શ્રી નારાયણ શ્રી પુરૂષોતમ, વારે મારી ધાજો;
આ વનમાં અંધારી રાતે, સહાય આવી થાજો. કાનો૦ ૨
રૂદન કરતાં રવિ પ્રગટ થયોને, લાગી તાલાવેલી;
ઘેર જતાં ઘરનાં સૌ પુછે, ગઈતી કહાં એકેલી. કાનો૦ ૩
કશુંએ રંગેલી તાહરી, સાડી ચરણાં ચોળી;
વરસાદે ભીજાઇને આવી, કોણે રંગમાં રોળી. કાનો૦ ૪
તે સારૂં હું ઘેર જઉં કેમ, એકે દશા નવ સુજે;
કોની આગળ કરૂં વારતા, શરીર થરથર ધ્રુજે. કાનો૦ ૫
એવામાં એક નારી દીઠી, મહી વેચવાને જાતી;
એવામાં રહે વાઈ મારાસમ તુજને, હીંડે છે મદમાતી. કાનો૦ ૬
કરજોડી તુજને પુછુછું, ખબર હોય તો કહેને,
નંદજીના કુંવરની મુને, ભાળ્ય બતાવી દેને, કાનો૦ ૭
હા બાઈ મેં હમણાં દીઠો તો, કદમ ખંડીની પાસે;
મયારામનો પ્રીતમ તુજને, જલદી ભેગો થાશે. કાનો૦ ૮

ગરબી ૫ મી.

હું તો ઘેલી થઇરે, પેલા કાનુડા સંગાથે. ટેક.
સૈયર મારી શું કહું તુજને દીલડાં કેરી વાતે;
સાન કરી મુજને તેડી ગયો, મંદીરમાં મધરાતે. હું૦ તો૦ ૧
શું જાણું એણે શું મુજને ખવડાવ્યું;
શું ચેટક લગાડયું મુજને, તેમાં ચિત ભમાવ્યું. હું તો૦ ૨
તે દહાડાનું મનડું ફટકયું, કો આગળ જઇ કહીયે;
અહરનીશાં સમરણ કરૂં એનું, એ વિના કયમ રહીયે. હું તો૦ ૩

પરથમથી સહુ વાતો કરતાં, છે કાનુડો કપટી;
મુજને ભોળવી મુરળી નાખી, તેમાં ગઇ હું લપટી. હું તો૦ ૪
અી જાત મરજાદ તજીને, કોઇની બીક ન આણી;
કામ કાજ ઘરધંધો ભુલી, લાલચમાં લોભાણી. હું તો૦ ૫
બેની મારી વાત સાંભળી, કોઇ દયા મન લાવો;
હરેક રીતે એને સમજાવી, મંદીર તેડી લાવો. હું તો૦ ૬
તો એની સંગે રમીને, દુખડાં મારા વામું;
ચેટક મારા ભવનું દુર થઈ, સુખ સાગરને પામું. હું તો૦ ૭
મુજને મોકલું એ નહિ આવે, એનો નહી વિશ્વાસ;
મયારામના પ્રીતમ વિના, હું ઘણી થઇ ઉદાશ. હું તો૦ ૮

ગરબી ૬ ઠી.

સૈયર શું કહું રે, પેલા કાનુડા કપટીને. ટેક.
કાલ સવાર મંદીર આવી, મુજને બહુ ભરમાવી;
વાતની વાતે ચટકો લાગ્યો, તરત ગયો રીસાવી. સૈયર૦ ૧
આતે હવે એને શું કહીએ, નથી કરતો મન તોલે;
જાણે પ્રિત વિસારી દીધી, મુને લીધી વણ મોલે. સૈયર૦ ૨
એ થયો એવી નથી થાતી, રાખું છું મરજાદ;
મારે અંતર સ્નેહ ભાવછે, નથી છુટતો નાથ. સૈયર૦ ૩
મારે મન એ પ્રાણ અમારો, એને મન કંઇ નાવે;
પરનારીને મંદીર ભટકે, શાને માન ઘટાવે. સૈયર૦ ૪
કંથ પલંગ પોઢયા પછી હું મંદરાને જાતી;
મારગમાં કંઇ બીક ન આણું, હું કઠણ કરતી છાતી. સૈયર૦ ૫

રંગ રમી હું અને રીઝાવા, ભોર થયે ઘેર આવું;
અરસપરસ ઘરનાં ના જાણે, કેટલી વાત છુપાવું. સૈયર૦ ૬
સાસુ સસરો જેઠ જેઠાણી, સઉકો મુજને વારે;
વીવારૂ તમે બહાર ન જાશો, નણદી મેણા મારે. સૈયર૦ ૭
કઠણ વચન મેં સૌનાં સહીને, એ સંગે રહી મળતી;
મયારામના પ્રીતમની હું, ખુશામત નિત કરતી. સૈયર૦ ૮

ગરબી ૭ મી.

એને ના ઘટેરે, મુજને કાનુડે તરછોડી. ટેક.
હે બાઇ તુંજને વાત કહું તે, જોને મન વિચારી;
વ્યભીચારીનો સંગ કર્યાથી, થઈ ફજેતી મારી. એને૦ ૧
જ્યારે એને ગરજ હતી ત્યારે, વનમાં તેડી જાતો;
અહર્નિશા રંગ મારી સાથે, માણી સુખીયો થાતો. એને૦ ૨
સાત પાંચ દશ બાર મળીને, એને કોઇ ભરમાવે;
તે સારૂ મારગમાં જતાં, બોલું તો ના બોલાવે. એને૦ ૩
નગણા સાથે નેહ કદાપી, કોટી જનમ ના કરીએ;
તરણા હળવી થઇ જઇએ, લોકમાં લાજી મરીએ. એને૦ ૪
પહેલેથી તે આડે ખાડે, કરે પોતાનું ફાવ્યું;
એવા સાથે પ્રીત કરીને, પાછળથી પસ્તાવું. એને૦ ૫
આવડું વેર તે શાને કાજે, રાખે મારી સાથે;
શો બિગાડ કર્યો મેં એનો, કરે ફજેતી હાથે. એને૦ ૬
રીસે બળતી તુજને કહું બાઇ, કપટીને શું કહીએ;
સુખ તરસ આ વનમાં વેઠી, નિત એ સંગે જઇએ. એને૦ ૭

તન મન ધન હું એને સોંપી, શરણે રહી છું નારી;
મયારામના પ્રિતમ સાથે સઘળી વાતે હારી, એને૦ ૮

ગરબી ૮ મી.

મુજને દગો કરીરે, પેલો ક્યાં ગયો કાનુડો. ટેક.
પહેલેથી મુજને હેત દેખાડી, કપટે કરતો વાતો;
મુજને સરખી અલબેલી મુકી, પર મંદીરમાં જાતો. મુ૦ ૧
આડું અવળું ઘણું યેહેર, કંઇ નથી ફાવતો લાગ;
મ્હારા સમ જો દેખું વાટમાં, ઉતારી લઉં પાઘ. મુ૦ ૨
શી એમાં એની તે શોભા, કરતો નથી વિચાર;
દુરિજન વ્રજના લોક જાણશે, હાંશી કરશે વ્રીજનાર. મુ૦ ૩
જ્યારે મારે મંદીર આવે, કરજોડી રહું ઉભી;
કોઇ શોકયે એને ભરમાવ્યો, શા વાંકે મને દુભી. મુ૦ ૪
એના મનનો હારદ સમજી, વળતો ઉત્તર આપું;
શા માટે નગણો થઇ બેઠો, તન મન એને સોંપ્યું. મુ૦ ૫
માટે જઇ કહેજે કાનાને, થઇ રહેજે હુંશીયાર;
લોક લાજની ગરજ હોય તો, મળજે એકજ વાર. મુ૦ ૬
મારા મનમાં એવું આવે, એના ઉપર મરીએ;
નહીતો જોગ ધારણ કરીને, વંદ્રાવનમાં ફરીએ. મુ૦ ૭
બ્હેની મારી વાત સાંભળી, કોઇ દયા મન લાવો;
હરેક બાને એને સમજાવી, મંદીરમાં તેડી લાવો. મુ૦ ૮
એને શીખામણ દેઈ સમજાવે, તેની થઇ રહું દાસી;
મયારામના પ્રિતમની આ, વ્રિજમાં થાશે હાંસી. મુ૦ ૯

ગરબી ૯ મી.

વાલો ક્યાં ગયોરે, મારો સુઘડ સ્નેહી. ટેક.
ચાર ઘડી પહેલો અહીં આવી, મુજને દેખા દીધી;
કોઈ ઠગણી એને લેઇને, આ રસ્તે ગઈ સીધી. વાલો૦ ૧
મારી નજરે એતો ચાલ્યો, વંદ્રાવનની વાટે;
હું પણ એની પુંઠળ ગઇતી, જમનાજીને ઘાટે. વાલો૦ ૨
બંસીબટના ચોકમાં જોયું, જોયું કુંજ ગલનમાં;
મેં એને નજરે ના દીઠો, પાછી આવી ઘરમાં. વાલો૦ ૩
બાળપણાની પ્રિત એ સાથે, શી રીતે રહું અળગી;
તન મન ધન એને સોંપ્યું છે, તેથી રહી હું વળગી. વાલો૦ ૪
ચંદ્રભાગા ચંદ્રાવળી તમને, વાત કહું સાંભળજો;
લલિતાને જઇ એટલું કહેજો, જઈ કાનાને મળજો. વાલો૦ ૫
જે રીતે સમજે તે રીતે, સમજાવીને લાવો;
તાહરો ગુણ હું નહિ વિસરૂં, ઝટપટ વહેલા આવો. વાલો૦ ૬
એટલું કહેતાં નહિ આવે તો, શું છે એનું કામ;
જાતે જઇ કર ઝાલી લાવું, વળતી મારે ધામ. વાલો૦ ૭
શું કરૂં વચને બંધાણી, મારે એની આશ;
મયારામના પ્રિતમની હું, વણ મુલે લીધી દાસ. વાલો૦ ૮

મહાકાળીનો ગરબો.

પાવા તે ઘઢથી ઉતર્યાં મહાકાળીરે,
મા પરવરીયાં ગુજરાત પાવાવાળીરે; ૧
મા સોળ કરો શણગાર મહાકાળીરે

માની ઓઢણી ઝાકઝમાળ પાવાવાળીરે. ૨
શા કાંબીને કડલાં શોભતાં મહાકાળીરે,
માને ઝાંઝરનો ઝમકાર પાવાવાળીરે. ૩
માને બાહે બાજુબંધ બેરખાં મહાકાળીરે,
માને દસે આંગળીએ વેઢ પાવાવાળીરે. ૪
માને ઝાલને ઝુમણું શોભતું મહાકાળીરે,
માને કાંઠે એકાવળ હાર પાવાવાળીરે. ૫
માને નાકે નકવેસર શોભતું મહાકાળીરે,
માને ટીલડી તપે લેલાટ પાવાવાળીરે. ૬
માને સેંથો ભર્યો સીંદુરનો મહાકાળીરે,
માનો ચોટલો વશીયલ નાગ પાવાવાળીરે. ૭
મા ચોસઠ બેની તેડાવશું મહાકાળીરે,
મા સાથે કેયલ વીર પાવાવાળીરે. ૮
મા ફુલના દડા હાથમાં મહાકાળીરે,
મા પરવરીયા ગુજરાત પાવાવાળીરે, ૯
મા પડુ પરગણું તારૂં મહાકાળીરે,
મા ગુર્જર ખંડમાં ગામ પાવાવાળીરે. ૧૦
મા શનખલપુર સોહામણું મહાકાળીરે,
માનો તેને ટોડે પુર વાસ પાવાવાળીરે. ૧૧
મા સરવે મળીને કરી સ્થાપના મહાકાળીરે,
માજી માનસરોવર માય પાવાવાળીરે. ૧૨
મા કુડીયાતે સજ કર્યા મહાકાળીરે,
મા થયાં તે ઘડી અસ્વાર પાવાવાળીરે. ૧૩

મા કેશરી વાઘા પહેરીયા મહાકાળીરે,
મા લીધું ભમર ભાલું હાથ પાવાવાળીરે. ૧૪
મા રમતાં રમતાં નીસર્યાં મહાકાળીરે,
આવ્યાં માનસરોવર પાસ પાવાવાળીરે. ૧૫
મા સાથે લશ્કર ચાર કુતરી મહાકાળીરે,
આવ્યાં માનસરોવર માંય પાવાવાળીરે. ૧૬
માન સરોવર તલાવડી મહાકાળીરે,
તેમાં ભરીયાં નિરમળ નીર પાવાવાળીરે. ૧૭
માએ ઉતરીને કીધાં વોતીયાં મહાકાળીરે,
થાએ નાહિને પીધું નીર પાવાવાળીરે. ૧૮
મા ઘોડીનો ઘોડો થયો મહાકાળીરે,
મા અસ્રીમાંથી પુરૂષ પાવાવાળીરે. ૧૯
માનો પટંતરો ત્યાંથી થયો મહાકાળીરે,
માનો પૃથ્વીમાં મહીમા પાવાવાળીરે. ૨૦
મા હિન્દુ કેરા દેવતા મહાકાળીરે,
બળધારી બહુચર માય પાવાવાળીરે. ૨૧
મા લીલા તે નેજા ફરફરે મહાકાળીરે,
આવી મુગલા કેરી ફોજ પાવાવાળીરે. ૨૨
મા બહુચરમાં એમ બોલીયાં મહાકાળીરે,
અલ્યા માં લઇશ મારૂં નામ પાવાવાળીરે. ૨૩
મા મુગલે વાત મનમાં ધરી મહાકાળીરે,
ચડી મુગલા કેરી ફોજ પાવાવાળીરે. ૨૪
મા બહુચર માના અગલા મહાકાળીરે,
તે તળીયા તાવી માંય પાવાવાળીરે. ૨૫

કુકડીઆ ભોજન કીધાં મહાકાળીરે,
પછી ચહડી તે માને રીસ પાવાવાળીરે. ૨૬
મા મુઆના તે મરગલા બોલીયા મહાકાળીરે,
આ અસુર તણાં ઘટ માંય પાવાવાળીરે. ૨૭
મા બહુચરમા તમે કોપીયાં મહાકાળીરે,
પછી માજી થયાં અસ્વાર પાવાવાળીરે. ૨૮
મા ત્રીશુળ લીધું હાથમાં મહાકાળીરે,
મા કીધો અસુર તણો નાશ પાવાવાળીરે. ૨૯
મા કુદી ઘોડો મારીઓ મહાકાળીરે,
મા હાથી પાડયો એક પાવાવાળીરે. ૩૦
મા મોટો મુગલ એક મારીયો મહાકાળીરે,
બીજા મુગલોનો નહી પાર પાવાવાળીરે. ૩૧
મા બળ કરી મુગલ મારીયા માહાકાળીરે,
માર્યો પાચ્છાનો ભાણેજ પાવાવાળીરે. ૩૨
મા સામે થયું સહુ એકઠું મહાકાળીરે,
મા ચાલ્યાં તે મુગલ પાસ પાવાવાળીરે. ૩૩
તેં મારૂં તે વાર્યું નવ કર્યું મહાકાળીરે,
તેં હાથે વસાવ્યું વેર પાવાવાળીરે. ૩૪
ત્યાં હાથ જોડીને આવીયાં મહાકાળીરે,
માને લળી લળી લાગે પાય પાવાવાળીરે. ૩૫
મા સોનાના ઘડાવું કુકડા મહાકાળીરે,
મા લાવું મંડપ માંય પાવાવાળીરે. ૩૬
મા તારૂં દેવળ ફરી ચણાવું મહાકાળીરે,

મા ઉપર ધોળી ધજાય પાવાવાળીરે. ૩૭
મા તારો ચાચર સાધવું મહાકાળીરે,
કહે વલ્લભ કોડો બાંધશું પાવાવાળીરે. ૩૮

શારદાના મહીના.

રાગ સંદેશાનો.

આસો માસે સમરૂ માતા સરસ્વતી, વાસ વસો જીવ્હાએ આપી માતજો;
નરનારીને નવરાત્રી મન માનતી, રજની દીવસ હદે સહુનાં રળીઆતજો;
સેવક થઇ સમરૂ માતા શારદા. ૧
કારતક માસે પંડીત કાળીદાસની, વામી જીભે આપ્યું માતા વરદાનજો;
અમરત ચોઘડીએ જાણે તે અવતર્યો, અમર થયોને અમર કર્યા રાજાનેજો
માગશરે માતા મળવાની આશ છે, અલબેલી તું પુર અમારા કોડજો;
જગદંબા છોજી જીભે જશદાયની, આપ પ્રતાપે નાવે ખાંપણુ ખોડજો. ૩
પોશે પંડીત પામ્યા પ્રખ્યાતી કંઇ, તે સઘળો છે માવડી તુજ પ્રતાપજો;
પાર ન પામીયા શેષ મહેષ બ્રહ્મા, કહી ગયા તે વેદ પુરાણે છાપજો. ૪
માહે પંડીત માઘ થઇ ગયો મલપતો, તેને નામે મહીનો લખીયો મેઘજો;
વળી પાંચમ દીન પ્રગટી વસંતપંચમી, દીન રજની નવ લાગ્યો એક ડાઘજો;
ફાગણુ માસે હોળી આવી ફાલતી, રસ બીભત્સને સુખે વહેરી ચીરથી. ૬
ચઇતરે ચીત ચોટયું છે તુજ ચરણમાં, વરણુ વરણમાં કરતું તારો વાસજો;
શરણે શેવક આવ્યો તે ઉગાર તું, દીનદયાળી હું છું તારો દાસજો. ૭
વઇશાખે વીપત વિદારો વિશ્વની એટલું, માગુ અંતર અતી અકળાયજો;
તું માતા પીતા છું ઓ માવડી, તું રીઝે તો કરે રંકને રાયજો. ૮
જેઠે તાપ તપે મારૂં તનડું તપે, શીતળ કરીને છાંટો ઠંડુ નીરજો,
અમરત પાઈ ઉછેરો માતા માહરી, ભત્રની તો ભાગો મારી ભીડજો. ૯

અસાડ મહીને છોડ અસાડી આપને, જાણો માજી જન્મો જન્મ જરૂરજો;
ધન ગરજે ને વળી ઝબકે વીજળી, દ્રષ્ટી તારી થયી હું નથી દુરજો ૧૦
શ્રાવણ માસે સેવું ને સમરૂ સદા, તેપર માતા ધરૂં તારૂં ધ્યાનજો:
રસ બસ કર રસથી ભરપુર તું, વળી માગું એ વરદાનજો. ૧૧
ભાદરવે ભલી ભાત ભજાવો ભકતની, ભારે ભારે મોજ ભણે વૈભોગજો;
એવીજ છે ઇચ્છા મા મારે અંતરે, મનમોહનને રીઝે સજજન લોકજો.૧૨

બહુચરાજીના મહીના.

શીવશંકર ભોળા એ રાગ.

ચઇતરે ચિત્ત ઘણું બાંધ્યું, નમી નમી બહુચર આરાધ્યું;
મન મારૂં ગોખે જઇ લાગ્યું, શેવોને સંખલપુર રાણી. ૧
વઇશાખે વાવલીઆ વાયા, માજીના ગઢ ભણી આયા;
અંબાજીની મોટી છે માયા, શેવોને સંખલપુર રાણી. ૨
જેઠે તો જુગતી છે સારી, હરીહર બ્રહ્મ થકી ન્યારી;
જાઉ ગોખ ઉપર બલીહારી. ૩
અશાડે તો મેઘ ઘણા ગાજે, છતર શીર બહુચરને છાજે;
ચાર પહોર ચોઘડીઆ વાજે. ૪
શ્રાવણ શરવડીએ વરશે, માજીને ભજશે તે તરશે;
નકી બીજા અથડાઇ મરશે; ૫
ભાદરવો ભલી પેર ગાજે, સેવકને સન્મુખે થાજે;
ઝુકતાં બાવલડી સાજે. ૬
આસો માસે આવી દીવાળી, આવ્યા છે અંબાને કાળી;
ગરબો રમો બહુચરબાળી. ૭

કારતકે કોમળડી બોલે, ન આવે મારી માતની તોલે;
તે જોતાં ત્રણે ભોવન ડોલે. ૮
માગશરે સરોવરમાં નાહે, ચાચર આવી ગરબા તો ગાયે;
સેવકની મા કરજો સાયે. ૯
પોષે પ્રીત ઘણી ધારી પાંડવ પાંચે લીધા ઉગારી;
કૌરવ સર્વે ગયા હારી. ૧૦
માહે તો મને નથી ગમતું, મન મારૂં છેરે ભમતું;
મન મારૂં માજીમાં રમતું. ૧૧
ફાગણે ફેર ફરે હોળી, પહેર્યાં માએ ચરણાં ને ચોળી;
કેશર બહુ છાંટયા છે ઘોળી. ૧૨
બારે માસ પુરણ કીધાં, દહીતને દંડ ભલા દીધાં;
અમર સૌએ ઉગારી લીધા. ૧૩
આસો સુદ બીજને બુધવારે, બારે માસ થયા નીરધારે;
વલ્લભની ચડજો મા વારે, શેવોને શંખલપુર રાણી.

જીવણપ્રાણના મહિના.

રથ આવ્યા અક્રૂરના, છુટા દે દરબાર;
શબ્દ કરે છે સુંદરી, વળી જુએ છે વાટ.
રથ જોડીને રાઘવ ચાલ્યારે, મથુરાના તે મારગ ઝાલ્યારે;
વ્હાલો ઠાકોર વળી જુએરે, નેણ ભરેને રાધિકા રૂએરે.
મારા બાળા તે પણના બેલીરે, શું જાઓછો માયા મેલીરે,
જીવન પ્રાણ છો, આત્મારામ છો. ટેક.
કારતક મહિને કંથ સીધાવ્યા, રહી ન શકે નારી;

અંતર જામી નથી અજાણ્યા, હસી ઉઠ્યા રહી હારી.
મેં તો શંભુની તો શેવા ન કીધીરે;
મારી હરીએ દઆતની દીધીરે, જીવનપ્રાણ તો આત્મારામ છો. ૧
માગશર મહીને મેલી ગયા, જઇ બેઠા જગદીશ,
કોઇ સંદેશો લાવે શામનો, તેને ચરણે નમાવું શીશ;
તેને ચરણે નમાવું શીશરે, કોઇ દેખાડો જગદીશરે,
હું રાંધુ રસોઇ બતરીશરે, જીવણ પ્રાણછો આત્મારામ છો. ૨
પોષ મહીનાની પ્રીડી, તજોબનની જંજાળ,
જમણ હતા તે જમી ગયા, ઠાલા મેલ્યા થાળ,
હરીએ ઠાલા તે મેલ્યા થાળરે, એવી જોબન તણી જંજાળરે,
મારી જાય જુવાની બાળરે, જીવણ પ્રાણ છો આત્મા રામ છો. ૩
માહા મહીનાની ટાઢડી, અતી રાતે અંધકાર;
આંસુ લોચન વહી ગયાં, વરશે શ્રોણીત ધાર;
મને વેહની તે વેદના થાયરે, હુંથી એકલડાં ન રહેવાયરે.
મારી થરથર કંપે કાયરે, જીવણ પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૪
ફાગણફુલ્યો ફુલડે, રમતા રાઘવરાય,
આંસુ ફુલે સુંદરી હરી, તજી ગયા જમણી બહાય;
વહાલો સોળસે ગોપીઓ માયરે, કાનુડાને કાંઇ ન કહેવાયરે.
વહાલો મુકી ગયો વનમાંયરે, જીવણ પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૫
ચઇતર ચંપો ફાલ્યો, પીપળ આવ્યા પાન,
નાવ્યો નાગર નાવલો, મને તેનું લાગ્યું છે તાન,
મને તેનું લાગ્યું છે તાનરે, મને હરી ભજ્યાની હામરે,
કોઇ દેખાડો શ્રીરામરે, જીવનપ્રાણ છો આત્મારાય છો. ૬

વૈશાખે વાય વાવલા મુખનું ઉડયું નુર,
તાપ તપે તનનુ તપે, હરી મેલી ગયા છે દુર,
એવો આવ્યો છે માથે ઉનાળોરે, એવો કપટી કાનુડો કાલોરે,
મને મુકી ગયો મોરલીવાળોરે, જીવણપ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૭
જેઠે જાણ્યું આવશે, વેગે વીઠલરાય,
ચંદન ઘોળું વાટકે, વીઝણે ઢોળું વાય,
હરીને વીઝણે ઢોળું વાયરે, મારી ઘડી પલક જુગ જાયરે,
મારા કાળજામાં કાંઇ થાયરે, જીવણ પ્રાણછો આત્મારામ છો. ૮
અશાડ ચમક વીજળી, ઘન ગરજે ઘમઘોર,
આંસુડે ભીંજાય મારી ચુંદડી, મીઠા બોલે મોરરે;
એવા મીઠડા બોલે મોરરે, કરે બપૈયા કલોલરે,
મારૂ જાગે જોબનીતું જોરરે, જીવન પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૯
શ્રાવણ વરશે સરવડીએ, નહાવું નિર્મળ નીર,
પહેર્યાં પીતાંબર પોતીયાં, ઓઢણ આછાં ચીર;
હરી ઓઢણ આછાં ચીરરે, આણે ના'તાં જમના તીરરે,
એવા ઢળતાં શીતળ શરીરરે, જીવન પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૧૦
ભાદરવો ભલો ગાજીઓ પણ નાવ્યા બળવીર,
ચીર રહ્યાં તે હરી ગયાં, મારૂં શાણે ઢાંકુ શરીર;
મારી પહોંચે નજર નહી નાંખીરે, વહાલે ભરવાડની ગતી રાખીરે,
શામળીએ ન જોયું ઝાંખીરે, જીવન પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૧૧
આસો માસ ભલો આવીઓ, સઉની પુરી આશ;
તોરણ બાંધ્યાં ટોડલે, અને ગાય હરીજન દાસ,
ઘેર ઘેર મંગળ ગાયરે, ત્યાં થેઇ થેઇ થેઇકાર થાયરે,
શ્રોતાવકતાનાં સંકટ જાયરે, જીવન પ્રાણ છો આત્મારામ છો. ૧૨

નંદલાલના મહિના

આવોને નંદલાલા, રમવા આવોનેરે;
નીરમે થયા છે નાથ, રમવા આવોનેરે;
કારતક મેંતે કરડેરે કાઢયો, ભરદરીએ જેમ મહારાજ. રમવા. ૧
માગશર મહીને મારગડેરે મેલી, હવે અમારું કોણ છે બેલી;
ગીરધર વીના થઈ ઘેલી. રમવા. ૨
પોષ માસે જીવન પ્રાણુ તજુંછું, લોકડીયાની લાજ લોપુછું;
સંસાર તાજ કરું છું. રમવા. ૩
મહા મહીને મંદીરીઆંરે સુનાં, હરી વીના આસનીયાંરે સુનાં;
વહાલા વીના જાય છે જોબનીઆં. રમવા. ૪
ફાગણે ફગફગતી હોળી, અબીલ ગુલાલે ભરાવુંરે ઝોળી,
વહાલા વીણ ખેલે કોણ હોળી. રમવા. ૫
ચઇતરે મને ચીંતારે લાગી, સુતી સેજલડીમાંથી ઝબકીને જાગી;
વહાલાની લેહ લાગી. રમવા. ૬
વઇશાખે વાવલીઆ વાયા, આંખ ઉઘાડી ચો દીશે જોયા;
આંસુ પાલવડે લોયાં. રમવા. ૭
જેઠ માસે જગજીવન આવે, વઇષ્ણુવ સરવે વધામણી લાવે;
વહાલો મારો કાંઈ ન કહાવે. રમવા. ૮
અશાડે હું અબળા નારી, જોબન દરીએ પુર છે ભારી;
પીયુને વચને વીસારી. રમવા. ૯
શ્રાવણ તો સરવડીએ વરશે, નદીએ નીર ઘણેરાં ઢળશે;
વહાલો મહારો શી રીતે ઉતરશે. રમવા. ૧૦
ભાદરવો ભરદરીએ ગાજે, લીલા વન નવ પલ્લવ છાજે;
વહાલો મારો કાંઈ નવ લાજે. રમવા. ૧૧

આસો માસે આવે દીવાળી, લોક વણે સઉ શેવ સુંવાળી;
લાલ વીના તે જમે કોણ વાળી. રમવા. ૧૨

પંદર તથો.

પડવાની પણ પ્રીત ગત મત ભુલીરે,
મારા હરી વીના એક વાત સરવે સુનીરે. ૧

બીજે બાજે વેશ રહી છું બાળીરે,
આ ઘરમાં કેમ રહેવાય વાગે તાળીરે. ૨

ત્રીજે ત્રીભુવનરાય રાજ પધારોરે,
હરી આવોને આપણા ઘેર હેત વધારોરે. ૩

ચોથે ચંચળ નાર ચતુરા ચાલેરે,
પેલો વડોદરાનો વૈદ દુઃખડાં ટાળેરે. ૪

પાંચમના પડદા હરીશું રાખ્યારે,
મારે પ્રેમ રસ પીવા કાજ હરીરસ ચાખ્યારે. ૫

છઠીના લખીઆ લેખ તેતો કેમ ટળશેરે,
મારે પેલા ભવની પ્રીત આવી મળશેરે. ૬

સાતમના સંતાપ હરી શું અમનેરે,
આ શું કહીએ મહારાજ લાજ નહી તમનેરે. ૭

આઠમે ઓચ્છવ થાય હરી હોય હેટીરે,
મારે સોળ ગોપીઓનો સાથ રમવા ઘેલીરે. ૮

નોમે નમેરા નાથ નમેરા ના થઇયેરે,
આ ગોકુળીયું મેલી મથુરાં ના જઇએરે. ૯

દશમે દીન રાત દેહી મારી દાઝેરે,
ઘર નાવલીયો રીસાય તે ઘણું સાલેરે. ૧૦

એકાદશીનાં વ્રત મારે કરવાંરે,

શ્રી જમનાજીનાં ધ્યાન મારે ધરવાંરે. ૧૧
દ્વાદશીને દહાડે દરશન અમને દેજોરે,
મારા શામળીયા ભગવાન સનમુખ રહેજોરે. ૧૨
તેરશના તો તંત આ મારા તુટયારે,
આ હરી હરી કરતાં હેઠ અમારા સુકયારે. ૧૩
ચૌદશે તો ચતુર નર વાહાયારે,
ઘેર રાધા સરખી નાર શું રીસાયારે. ૧૪
પુનમે તો પંદર તથો પુરી થઇ કહાવેરે,
મુને સેજલડીએ સુતાં નીદ્રા ના આવેરે. ૧૫

પંદર તીથીઓ.

પુનમે અમને પુરણ દરશન દેજોરે છોગાળા,
દયા કરીને મારી દેહનાં દુઃખડાં ખોજોરે મોરલીવાળા. ૧
પડવે આવી પકડો મારી બાયરે છોગાળા,
કોઇ સતગુરૂની શીતળ રાખો છાંયરે મોરલીવાળા. ૨
ત્રીજે હું તો તત્પર થઇને બેઠીરે છોગાળા,
મુખથી વાણી લાગી મુજને માઠીરે મોરલીવાળા. ૩
ચોથે ચતુરા શું ગયા છો ચુકીરે છોગાળા,
કાંઇ લ્હે લાગી મેં લાજ સરવની મુકીરે મોરલીવાળા. ૪
પાંચમે પુરણ વરતી કહેવાયરે છોગાળા,
મુજથી હરિ વિના ઘડીએ ના રહેવાય મોરલીવાળા. ૫
છઠ્ઠીના લખ્યા લેખ તે કેમ ટળશેરે છોગાળા,
મુજ પતિવ્રતાનાં કારજ કરવા પડશેરે મોરલીવાળા. ૬
સાતમે હું ગુણુ તમારા ગાતીરે છોગાળા,
આ મોરલીને શબ્દે હીંડુંછું વાહાતીરે મોરલીવાળા. ૭

આઠમે અવતરીઆ અંતરજામીરે છોગાળા,
જાદવ કુળમાં જન્મ્યા છે અંતરજામીરે મોરલીવાળા. ૮
મુજ મંગળવારી નરપતિનાં કામરે છોગાળા,
મુજ મંગળવારી ગયા મથુરાં ગામરે મોરલીવાળા. ૯
દશમે દાવાનળ આવી કોપ્યારે છોગાળા,
કાંઈ મામો કંસ મારીને રણુસ્થંભ રોપ્યોરે મોરલીવાળા. ૧૦
બારશે વંદ્રાવન રસ્તો આલ્યોરે છોગાળા,
મજ અપુરા જીવન શું મેલો છો વીસોરે મોરલીવાળા. ૧૧
તેરશે કાંઇ ચરણુ કમળની દાસીરે છોગાળા,
કાંઇ જનમો જનમની ભકિત તમારી માગુરે મોરલીવાળા. ૧૨
ચૌદશે કાંઈ ચરણુ કમળની દાશીરે મોરલીવાળા;
મુજ મંગળવારી ગયા મથુરાં નાશીરે મોરલીવાળા. ૧૩
અમાસે કાંઈ ધરણીધર કહેવાયરે છોગાળા,
કાંઇ નરસીંહ મહેતો ગુણુ તમારા ગાયરે મોરલીવાળા. ૧૪

પંદર તીથીઓ.

હરી હઠ મેલને રાધે, મેરી સંગ બોલને રાધે,
અબોલા બોલને રાધે, ઘુંઘટા ખોલને રાધે:
કહ્યા મેરા માનરે રાધે. હરી હઠ. ૧
પડવે મોરી સાહેલડી, પીયુજી વાડીએ જાય;
પીયુજી લાવે દાડમ, ગોરી છોલેને પીયુજી ખાય;
બીજે મોટી સાહેલડી, બાળોજ ઉગ્યો ચંદ;
દાડમ કેરે દંતડે ગોરી આ શો માંડયો દંદ. હરી હઠ. ૨
ત્રીજે મોરી સાહેલડી, તરીઆજ વારોવાર,
આ શું ભુલી સુંદરી, કંકુને કાજળ સાર. હરી હઠ. ૩

ચોથે ચમકતી મેં સુણી, જોબન બાળે વેશ;
ભરજોબનમાં એકલી, જેના પીયુ ગયા પરદેશ. હરી હઠ. ૫
પાંચમે મોરી સાહેલડી, પંથ પલંગ કંથ દુર;
ભરજોબનમાં એકલી, મારૂં જોબન જાય ભરપુર. હરી હઠ. ૬
છઠે મોરી સાહેલડી, છઠીજ વારોવાર;
પરદેશી રાજ પધારશે, આપણે બેશીશું હારોહાર. હરી હઠ. ૭
સાતમે મોરી સાહેલડી, સાથેજ કીધો સ્નેહ;
ચોમાસાની રત ચીકણી, ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ. હરી હઠ. ૮
આઠમે મોરી સાહેલડી આઠજ જોડાજોડ;
પરદેશી રાજ પધારશે, આપણુ બેસીશું મોડામોડ. હરી હઠ. ૯
નોમે મોરી સાહેલડી, નવલાંજ પંડરૂં ચીર;
દીપક લેઇ મેડે ચડું, મારે નયણે વછુટયાં નીર. હરી હઠ. ૧૦
દશમે મોરી સાહેલડી, દશરા પુજવા જાય;
પુજ્યા તે નર પામીયા, જાદવરાય ભરથાર. હરી હઠ. ૧૧
અગીઆરશે મોરી સાહેલડી, મેં કીધી શીવરાત;
પરોઢીએ ઉઠી પારણાં કરૂં, મને કૃષ્ણ જોયાની ઘણી ખાંત હરી હઠ. ૧૨
બારશે મોરી સાહેલડી, બારજ બાંધ્યા બંધ;
ફસનારા નર ફસી ગયા, એતો ફદી ન છુટે બંધ. હરી હઠ. ૧૩
તેરશે મોરી સાહેલડી, વાદળ બાંધ્યો રંગ;
ઓસડની મુળી એક છે, મને ડશીઓ કૃષ્ણ ભોરંગ. હરી હઠ. ૧૪
ચૌદશે મોરી સાહેલડી, પાસા લીધા હાથ;
જાણ્યું પડશે પાધરા, એતો પડીઆ બારવાટ. હરી હઠ. ૧૫
પુનમે મોરી સાહેલડી, પુરી કરજો આશ;
મેં જાણ્યું હરી આવશે, હવે થઇ બેઠીછું નીરાશ. હરી હઠ. ૧૬

પંદર તીથીઓ.

પડવે પાતળીયા ગીરધારી મારે ઘેર આવજોરે લોલ,
બીજે બાળક બેઠાં બહાર કે મેં સમજાવ્યુંરે લોલ;
ત્રીજે ત્રણ ભોવનનો નાથ કે મોતીડે વધાવીરે લોલ,
ચોથે બોલી ચંચળ નાર કે મથુરાંની વાટમાંરે લોલ.
પાંચમે પગલાં ભરજો પ્રેમે કે મારે ઘેર આવજોરે લોલ,
છઠે છોગાળા બળવાન કે ભક્તને તારજોરે લોલ;
સાતમે સરદર કરે એક નીર કે ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
આઠમે અવતરીઆ ભગવાન કે નિરખુ નાથનેરે લોલ.
નોમે નૃત કરે એક નાર કે ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
દશમે માર્યો મામોકંસ કે મથુરાની વાટમાંરે લોલ;
એકાદશી પરણી લાવ્યા નાર કે મતમામા ખરારે લોલ,
બારસે બહુ બળીઆ ભગવાન કે દશેદીશ વાપીઆરે લોલ.
તેરશે ધન ધુવે એક નાર કે ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
ચૌદશે બનસીવટને ચોક કે રાસ રમાડજોરે લોલ.
પુનમે પંદર તથો થઇ પુરી કે હરીં ગુણ ગઇ રહીરે લોલ.

પંદર તીથીઓ.

સખી પડવે તે પંથે ચાલ્યારે, મહા વનના તે મારગ ઝાલ્યારે,
સાથે સીતાને લક્ષમણ બાળા, રઘુપતી રામ હૃદેમાં રહેજોરે. ૧
સખી બીજે તે મઢીમાં બીરાજેરે, જેવાં નદીઓતણાં નીર ગાજેરે,
રામ મેલી ગયા રૂડું રાજે, રઘુપતી રામ હૃદેમાં રહેજોરે. ૨
સખી ત્રીજે તે વનકેરી ઝાડીરે, દશફૂળ મંગાવે છે દહાડીરે,
સારી શોભે સીતાજીની વાડી, રઘુપતી રામ હૃદેમાં રહેજોરે. ૩
સખી ચોથે કેવડીઓ મહેકેરે, ફાલ્યો ફુલ્યો ને મોગરો મહેકેરે,

એવી લીલી લતાઓ લહેકે, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૪
સખી પાંચમે પોપટ પાળ્યોરે, પાંખ લીલીને કાંઠલો કાળોરે;
મુખે રામ નામ ભણુંતો ભાળ્યો, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજો. ૫
સખી છઠે છેતરવા આવ્યોરે, કુડો કપટી રાવણ સાથે લાવ્યોરે;
બે મુખનો માર બતાવ્યો, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે, ૬
સખી સાતમે શ્રીહરી સમર્યારે, વાડી ભેળી ઉરાડયા છે ભમરારે;
કુંખ સાહીને ઉપાડયા ડમરા, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૭
સખી આઠમે એને નીહાળોરે, ધનુષધારી મરગલો માર્યોરે;
મરગ મરતી વખતે પોકાર્યો, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૮
સખી નોમે તે નાખ્યો તીરરે, જઇ લાગ્યો મરગના શીરરે;
ધારે ધાજો હો લક્ષ્મણ વીર, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૯
સખી દશમે કહે લક્ષ્મણનેરે, બેલી વારો બોલાવે તમનેરે;
આડી આણ દીધી છે અમને, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે ૧૦
સખી એકાદશી અપવાશીરે, લંપટ લેવાને લાગ તપાસીરે;
રાવણ સીતાને લઇ ગયો નાશી, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૧
સખી બારસે હનુમાન બળીયોરે, ઠેકી સમુદ્રપાર નીકળીઓરે;
જઇ જોગમાયાને મળીઓ, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૨
સખી તેરશે ત્રંબાળુ ગાજેરે, હાક હનુમાન કેરી વાગેરે;
લાય લંકા તે ગઢમાં લાગે, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૩
સખી ચૌદશે ચિત્ત વિચારીરે, ફોજ વાંદરાની રચી સારીરે;
રામે રાવણ નાખ્યો મારી, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૪
સખી પુનમે પ્રભુજી આવ્યારે, થાળ ભરી મોતીડે વધાવ્યારે;
માતા કૌશલ્યાને મન ભાવ્યા, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૫
સખી પંદર તથી થઇ પુરીરે, એમાં એક નથી અધુરીરે;
આત્મારામની વાણી મધુરી, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રજોરે. ૧૬

પંદર તીથીઓ.

ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે, મારાં દુઃખડાં પ્રભુ હરજો,
ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧
પ્રભુ પડવે તે ધ્યાન તમારૂંરે, તેમાં કાર્ય સરે હમારૂંરે;
તમ આગળ વિનતી ઉચારૂં, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧
પ્રભુ બીજે તે અરજ અમારીરે, નીત સેવા કરીએ તમારીરે;
હમોને સહાય કરો સદાકારી, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૨
પ્રભુ ત્રીજે તે કાજ હમારાંરે, પ્રભુ ચરણસેવીએ તમારારે;
બહુ દીનથી અરજ હમારી, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૩
પ્રભુ ચોથે ચતુરાઇ ધારીરે, છબી નીરખીએ નીત તમારીરે;
બહુ દીનથી અરજ હમારી, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૪
પ્રભુ પાંચમે દરશન તમારાંરે, તેથી દુઃખ ગયાં છે હમારારે;
બહુ કાજ સુધાર્યાં સારાં, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૫
પ્રભુ છઠે કરૂણા કીધીરે, સુંદર છબી ધ્યાનમાં લીધીરે;
બહુવાર અસ્તુતી કીધી, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૬
પ્રભુ સાતમ સુંદર શોભીરે, મુર્તિ જોતાં મન રહ્યું થોભીરે;
નર નારી રહી છે લોભી, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૭
પ્રભુ આઠમે આળસ તજીએરે, પ્રભુ શણગાર સારા સજીએરે;
પછી ભાવે પ્રભુજીની સેવી, ભજુ ભગવાન રૂદે રહેજોરે. ૮
પ્રભુ નોમે તુજને નમીયેરે, તેથી બહુ હમે તુને ગમીરેરે;
હવે વારે પ્રભુ તો ચડીએ, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૯
દશમે દયા લાવ્યારે, હરી દરશન દેવાને આવ્યારે;
ભક્તોને મનમાં બહુ ભાવ્યા, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૦

પ્રભુ એકાદશી અપવાસ કીધારે, દુઃખ સર્વનાં હરી લીધાંરે;
દાસ જનને સુખ બહુ દીધાં, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૧
પ્રભુ દ્વાદશીનાં કીધાં પારણાંરે, ભકતજનને લે છે ઉવારણાંરે;
શોભી રહ્યાં છે ભકતનાં બારણાં, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૨
પ્રભુ તેરશે આવીને મળીયારે, જન્મોજન્મના પ્રાયાશ્ચત ટળીયાંરે;
ભકતજનનાં નશીબ ભળીયાં, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૩
પ્રભુ ચૌદશે ઓચ્છવ થાયરે, નર નારી મન હરખાયરે;
પંદર તથો જે કોઇ ગાય, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે. ૧૪
પ્રભુ પુનમે પહોચ્યા કોડરે, બોલો જય જય શ્રી રણછોડરે;
છોરો કહે છે બેઉ કરજોડ, ભજુ ભગવાન રૂદેમાં રહેજોરે, ૧૫

કૃષ્ણજીવનના મહિના.

આવો આવો શીવશંકર ભોળા—એ રાગ,

કારતકે કૃષ્ણ ગયા મેલી, પાખંડીએ આંસુની હેલી;
ગોપી ફરે ગોકુળમાં ઘેલી, ઓધવજી નારે ઘટે તમને.
સહયરો થાઓને વહેલી, કે વાંકો અંબોડો મેલી;
પણ એના જોબનમાં ઘેલી, ઓધવજી નારે ઘટે તમને. ટેક. ૧
માગશરે મંદીરમાં રમતાં, ભેળાં બેશી ભોજનીઆં જમતાં;
હવે હમે કેમ નથી ગમતાં. ઓધવજી. ૨
પોશ કહેજો પ્રીત કરી પહેલી, ગોરધનનાથ મથુરાં ગયા મેલી;
વધાઈ મોકલજો વેલી. ઓધવજી. ૩
કુબજ્યા તે શોકય થઈ શાલે, વાલો મારો મથુરામાં માલે;
તરછોડયાં નંદ તણા લાલે. ઓધવજી. ૪
ફાગણે રંગ રમતાં હોળી, સુંદર પહેરી ચરણા ને ચોળી;
કુમ કુમ કેશરમાં ઘોળી. ઓધવજી. ૫

ચઈતર ચીત વન ફરી ચુકયાં, શરીર અમ અટવાઈ સુકયાં;
નારીએ નીશાશા મુકયા. ઓધવજી. ૬
વઈશાખે વાટ જુએ ગોપી, લજ્યા નીજ માબાપની લોપી;
કાનુડાને કુબજા રહી રોકી. ઓધવજી. ૭
આવી તટે દાણુ લેતા દહાડી, મથુરામાં રંગ રંગ રમતાં નારી;
ભુલ્યા કેમ ગીરીવર ગીરધારી. ઓધવજી. ૮
જેઠે જાદવને હસીએ, તારી મારી કીધી રંગ રસીએ;
હરી હવે ગોકુળમાં વસીએ. ઓધવજી. ૯
અસાડે મેવલીઆ ગાજે, જેથી મારૂ દીલ દેખી દાઝે;
એકલડાં મુકયાં મહારાજે. ઓધવજી. ૧૦
શ્રાવણમાં શું કરીએ સજની, ગોઠે નહી દીવસ કે રજની;
વ્યાકુળ ફરે વીનતાઓ વજની. ઓધવજી. ૧૧
ભાદરવે ભરજોબન નારી. ઘેર નહિ આવ્યા ગીરધારી;
વહાલાજીએ મેલ્યાં વીસારી. ઓધવજી. ૧૨
આસોએ ઓધવજી આવ્યા, સંદેશો શામ તણો લાવ્યા;
રાધકાજીને મન ભાવ્યા. ઓધવજી. ૧૩

કૃષ્ણજીના મહીના.

કૃષ્ણ ગયા મેલી, મારે ઘેર આવો વનમાળી,
કુબજા કેમ ગમે કાળી, આવો હરી રાસ રમો વહાલા. ૧
માગશરે મારગડે રમતાં, ભેગાં બેશી ભોજનીઆં જમતાં;
હવે હરી કેમ નથી ગમતાં. આવો હરી. ૨
પોષે સોસ પડયા અમને, ત્રીકમજીએ શું કહીએ તમને;
દીલાસા સારે દીધા અમને. આવો હરી. ૩
માધે મહા અંધારી રાતો, ફુલડાંએ બીછાવી ખાટો;

વહેલો લીધી મથુરાની વાટયો. આવો હરી. ૪
ફાગણે ફરફરતી હોળી, પહેરણુ ચરણાને ચોળી,
ચુંદડી કેશરમાં બોળી આવો હરી. ૫
ચઇતરે ચીત કરે ચાળા, મધુનયન મોરલીવાળા,
દરશન દો ડાકોરવાળા. આવો હરી. ૬
વઇશાખે વાટલડી જોતી, ઉભી રહી ધ્રુસકડે રોતી;
પાલવડે આંસુ લોતી. આવો હરી. ૭
જેઠે તો જગજીવન આવે, વધામણી સહુ લોક લાવે;
વહાલો મહારો કસુએ નવ કહાવે. આવો હરી. ૮
અસાડે જોઉંછું ઝાંખી, વાલે મારે દુઃખ દરીયામાં નાખી;
વિચારો તે વાત થશે વાંકી. આવો હરી. ૯
શ્રાવણ સરવડીએ વરસે, નદીએ નીર ઘણાં મળશે;
વહાલો મારો શી રીતે પાર ઉતરશે. આવો હરી. ૧૦
ભાદરવો ભલી પેરે ગાજે, વહાલા થઇ વિહવલ તમ કાજે;
વહાલો મારો જરીએ ના લાજે. આવો હરી, ૧૧
આશો માશે આવી દીવાળી, શેવો વણુ કે સુંવાળી;
વહાલા વિના આ શી દીવાળી. આવો હરી. ૧૨

સીતાજીના મહીના.

સાખીઓ.

મારા શ્રામ સુંદર શ્રી રામરે, કોને આસરે રહીએ;
મારા પદ પદ માની પ્રણામરે, લવના રંગ લઇએ;
ઘર બપોર અલગ ઘનસ્યામરે, મારા સમ નવ જઇએ. ટેક.
કારતકે કેમ કરી કાઢીએ, જુગ જેવી પલ જાય;
રાગ નથી જે તોડીએ, પણ મળવાને મન અકળાયરે. મારા૦ ૧

જોબન દરીયા ધુધવે, પીયુ દેશાવર દુર;
અજાણ્યા પણ અનુભવી, તે શું નારીનું જાળ નુરરે. મારા૦ ૨
માગશર ઘેર વીજોગણી. પીયુ પરદેશ પ્રયાણ;
ખવાય અલગુ ખોળીયું, જેના પરવશ પડીયા પ્રમાણરે. મારા. ૩
જળથી જુદી માછલી, રાખો કરી વીવેક;
વારે મારા વાલમા, એના પ્રાણ ન રહે પળ એકરે. મારા૦ ૪
પાસે પ્રીતમ પ્રીતડી, વીરહ બાણ વાગ્યાં હાય;
એ ઘાયલનો અંત નહિ, એનું તન તરફડીયાં ખાયરે. મારા૦ ૫
ખાવું પીવું ખેલવું, ઓઢણ પહેરણ અંગ;
બોલવું ચાલવું બેસવું, એને પોઢવું ન ગમે પલંગ. મારા૦ ૬
મારે મન તલશે ઘણું, ઝુરે વીજોગણ નાર;
લક્ષ વાંછીની વેદના, ઉપજે ચીતમાં અનેક વિચારરે. મારા૦ ૭
ફાગણ હોળી ફાલતી, ફાગ રમે સમે સઉ કોય;
એક હોળી મારે આંગણે, બીજી હઈએ હરી મારે હોયરે. મારા૦ ૮
ભીતરમાં ભડકે બળું, જન દુખે નહી ઝાળ;
વરખાં મારે વીષ વીધે, જેને ડસીઓ વીરહ નાગરે. મારા૦૯
ચપતર ચકોર ચીતની, શશી વીદેશી શામ;
ભરજોબનમાં એકલી, એતો દાઝયા ઉપર જેમ ડામરે. મારા૦ ૧૦
સુભાગીઆં જે જે સારમાં, સજોડ સ્નેહ સહીત;
કયમ કરી વશીએ એકલાં રોણીજાયા જન્મની એ રીતરે. મારા૦ ૧૧
વા વાયા વદશાખના, આંબે આવી શાખ;
ભોગી ભમે વીદેશમાં, હૃદય બળી બળી ખાખરે મારા૦ ૧૨
મુઆને સ્વપ્નુ ભયું, મનમાં રહી મુઝાય;
પ્રીતીનું તો પારખું જે, જીભે કહ્યું નહી જાયરે. મારા૦ ૧૩

જેઠ તણા તડકા પડે, અને અગ્નિ જેવા લુ વાય;
સુના મંદીર માળીયાં, સુની સેજલડી ખાવા ધાયરે. મારા૦ ૧૪

જાય ન રજની દીન જાતાં રાત ગએ દીન જાય;
વીરહ દુખ મહા વેદના, એતે નજરે જોઇ કેમ જાયરે. મારા૦ ૧૫

અશાડ ઝબકે દામજે, ઘરઘરણી નભ માંય;
બપઇઆ પેઉ પેઉ કરે, સુણી વીરહની વ્યાકુળ થાયરે. મારા૦ ૧૬

દેવદાનવ પશુ પક્ષી, માનવ ત્યાં કોણુ માત્ર;
જીવતાં પ્રેત વીજોગીયું, વિરહ વીરહીજન માત્રરે. મારા૦ ૧૭

શ્રાવણુ વરસે શરવડે, નદીએ આવે નીર;
લીલી ભુમી ભાસે ભલી ગાજે તરવર ઘોર ગભીરરે. મારા૦ ૧૮

ઘોર અંધારી રાતડી, ઝરમર વરસે મેહ;
આંખે આંસુ વહે, જેનો સ્વામી ગયો તજી સ્નેહ. મારા૦ ૧૯

ભાદરવે ગાજે ભલો, રાજવી સઉ વઇભોગ;
રગમાં રુઉરઉ રોગ એ, જેને વહાલાનો થાત વીજોગરે. મારા૦ ૨૦

ચંપા ચંબેલી મોગરા, નવ પલ્લવ વન વહાય;
ચીરહણી જાત જવારીઓ, તેતો શોભે ઝકાઇ જાયરે. મારા૦ ૨૧

આહો આવ્યો નોરતાં, રમે સઉ નરનાર,
દીવસ દીવાળી દોહલાં, તેતો જાણે જગત કરત્યારરે. મારા૦ ૨૨

દંપતીને અંગ ઉમંગ ઘણો, કરે ગાનતાન રીત રંગ;
અંગરાગ અદભુત થયા, જયજયકાર જણાવે અંગરે. મારા૦ ૨૩

મન મોહન અધીક માસથી, થાય પ્રભુ પરસન;
સંગ રીતા જેમ સખીયાં, તેમ ટાળે વીરહ વ્યાધી દવરે. મારા૦ ૨૪

શ્રી અંબાજીના મહિના.

કારતક મારા કરુણા કરો મુજ માતરે મા અંબાજી,
અલબેલી અંબા સાંભળ મારી માતરે મા અંબાજી. ૧

વાત સાંભળીને સમરૂ શ્રીહરીનાથરે મા અંબાજી,
તારા દરશનની મને મોટી અંબા આશરે મા અંબાજી. ૨
માગશર માસે મન મળવા અકળાયરે મા અંબાજી,
મારી ઇચ્છા કરતાં અંબા દીન વહી જાયરે મા અંબાજી. ૩
દીન વહી જાયને આશા મુજને મોટીરે મા અંબાજી,
તારા રંગ મંડપમાં હું નવ આવી લોટીરે મા અંબાજી. ૪
પોસ માસે મુજને મળવા શોષરે મા અંબાજી,
મુજ રાંક ઉપર શો ધરવો માજી રોશરે મા અંબાજી. ૫
રોશ ન ધરીએ તમે છો દેવ દયાળરે મા અંબાજી,
જેનું નામ ધરાવે શેવક જન પ્રતીપાળરે મા અંબાજી. ૬
માહા મહીને કાંઇ વ્રત સાંભળ્યાં તમારાંરે મા અંબાજી,
મા શું જુઓછો કુડાં કરમ અમારાંરે મા અંબાજી. ૭
કુડાં કરમની કરણીનાં મધ્યાનરે મા અંબાજી,
તારા દર્શનનું મને મોટું અંબા ધ્યાનરે મા અંબાજી. ૮
ફાગણુ માસે ફરી ફરી ઊલટે અંગરે મા અંબાજી,
રંગ ભર્યાં મનડાં નવ કરશો ભંગરે મા અંબાજી. ૯
ભંગ ન કરશો તનકું મારૂ તલપેરે મા અંબાજી,
ચિત્ત અમારૂં ચરણે આવી અટકેરે મા અંબાજી. ૧૦
ચૈતર મહીને ચીંતા મુજને ઝાઝીરે મા અંબાજી;
જન્મ ધરીને નવ નીરખ્યાં અંબાજીરે મા અંબાજી, ૧૧
નવ નીરખ્યાં મેં અંબા અકળ સ્વરૂપરે મા અંબાજી,
મા વળતાં ક્યાંથી દેખીશ માના રૂપરે મા અંબાજી. ૧૨
વઇશાખ મહીને વરસ જાય દેહ નાડીરે મા અંબાજી;

મા હવે વળતી વેળા રહી છે માઠી મા અંબાજી. ૧૩
વેળા માઠી માથે મોટું દુખ મા અંબાજી,
વળતાં ક્યાંથી દેખીશ માનાં મુખ મા અંબાજી. ૧૪
જેઠ માસે મુજને તેડો ઠેઠ મા અંબાજી,
નહી તેડો તો જીવત જાશે વેઠ મા અંબાજી. ૧૫
વેઠ થશેને મિથ્યા જશે જન્મારે મા અંબાજી,
ભાગ્ય નથી પણ! ઓછાં મારાં કરમ મા અંબાજી. ૧૬
અસાડ માસે અટક ન ધરીએ માત મા અંબાજી,
તારા દરશનને માટે તલસે મારૂં તન મા અંબાજી. ૧૭
તન તલસેને દયા ન આવે મારી મા અંબાજી,
મા દયાળુ દીલથી શું મુકોછો કાઢી મા અંબાજી. ૧૮
શ્રાવણ માસે સંગ મોટો ત્યાં ભરાય મા અંબાજી,
મા તારા દરશનની મોટી મુજને આશ મા અંબાજી. ૧૯
મા પાપી હોય તે નિશ્ચે પાવન થાય મા અંબાજી,
મા સંગ ભરાયને સઉને ઇચ્છા થાય મા અંબાજી. ૨૦
ભાદરવામાં શીદને મન ભરમાવો મા અંબાજી;
તારા દુર્લભ દરશન આપી તાપ સમાવો મા અંબાજી. ૨૧
તાપ સમાવી શીતળ કરજો છાંય મા અંબાજી,
શીશ નમાવતાં પ્રાયશ્ચિત પલે થાય મા અંબાજી. ૨૨
આસો માસે અરજ સાંભળો વેલી મા અંબાજી,
મા આરાસુરમાં કરો આનંદની હેલિ મા અંબાજી. ૨૩
હેલી કરીને પુરો મનની આશ મા અંબાજી,
સેવક જનને તેડો તમારી પાસ મા અંબાજી. ૨૪
બાર માસ પુરણ કીધાં માત મા અંબાજી,

મા વીશ્રમપરી વીશ્વાસ ન કરશો ઘાત મા અંબાજી. ૨૫
તેરમો મહીનો પુરૂષોતમ કહેવાય અંબાજી;
મા હરી પ્રતાપે પુરૂષોતમ સહુ ગાય મા અંબાજી. ૨૬
આરાસુરમાં નીત્ય આનંદ થાય મા અંબાજી;
કરજોડીને બાપુ શેવક ગાય મા અંબાજી. ૨૭

થોભણદાસના મહીના.

કારતકે કોડામણીરે, શીળો પુનમનો ચંદ વાલા;
રાધાજી કરે હરીની વીનતીરે, ચરણે રાખો ગોવીંદ વાલા. ૧
માગશરે મેલી ગયારે, પીયુ ગયા પરદેશ વાલા;
અરજોબનમાં ભામનીરે, અબળા બારેવેશ વાલા. ૨
પોશ માસે પુચામણીરે, સાંભળ સહીયર વાત વાલા.
શ્રીકૃષ્ણ ચાલ્યા દ્વારકારે; સોળસે ગોપીનો સાર વાલા. ૩
મોહી મોહીને મન માંરૂંરે, ચીતડું વ્યાકુળ થાય વાલા;
સમણાં લાગ્યાં રાતના, દીલ શ્રી જાદવરાય વાલા. ૪
ફાગણ માસે ફરૂકીયારે, વાગે છે તાલ મરદંગ વાલા;
મધુરીશી વાય વાલો વાંસળીરે, હોળી ખેલે ગોવીંદ વાલા. ૫
ચઇતરે નીંતામણીરે, ના આવ્યો નંદકુમાર વાલા;
જઇ આવે પીયુની વધામણીરે, આપું એકાવન હાર. ૬
વઇશાખે વન વેડીયારે, વેડી છે દાડમ દ્રાક્ષ વાલા;
કોયલડી ટઉકા કરેરે, સરવો લાગે એનો સાદ વાલા. ૭
જેઠ મહીનાનાં રણ તપેરે, જેવા ઉનાળાના તાપ વાલા;
લંકામાં જ્યારા પરજળેરે, ઊભા રહો રઘુનાથ વાલા. ૮
આસાડ માસ ભલે ઊલટયોરે, થાય વિજળીઓના વેગ વાલા;
ગાજીરે ઊલટી મહની વાદળીરે, વરસ્યા બારે મેઘ વાલા. ૯

શ્રાવણ વરશે સરવડેરે, નદીયે નીરમળ નીર વાલા;
ભીંજે તે રાણી રાધીકારે, ભીંજાય દખણીના ચીર વાલા. ૧૦
ભાદરવો ભલે ગાજીયોરે, શીતળ ચડયાં વીશેશ વાલા;
ગોરાંદે ભીંજાય ઘર આંગણેરે, પીયુડો ભીંજાય પરદેશ વાલા, ૧૧
આસો માસે દીવાળીરે, સજે સુંદરી શણગાર વાલા;
લેલાટ ટીલડી સોહામણીરે, કંઠે એકાવન હાર વાલા. ૧૨
બારે માસ પુરા થયારે. આવેલો અધીક માસ વાલા;
ગાય શીખેને સાંભળેરે, વીનવે શોભણદાસ વાલા. ૧૩

તુલસીના મહિના.

ધન ધન પાટણ ધન ધન ગામ, ધન તુલસી તારૂં ઉત્તમ નામ,
સાંભળો ગુણવંતા. ૧
અસાડે તુલસી રોપ રોપાવે, દેવ દામોદરને નિદ્રા ન આવે. સાં. ગુ. ૨
શ્રાવણે તુળસી દોદોરે પાને, હરખ્યા શ્રીનારાયણ તુળસીનેનામે. સાં. ૩
ભાદરવે તુળસી લહેરે જાય, કંઠે સોવરાવે શ્રી જાદવરાય. સાં. ગુ. ૪
આસોએ તુળસી આશા વધુધા, દેવ દામોદરે ખોળામાં લીધાં. સાં. ૫
કારતકે તુળસી બાળ કુંવારી, લગન નીરધારીને પરણ્યા મોરારી. સાં. ૬
માગશરે માવઠડે હરીઆં, શીયાળે તુળશીનાં આણાંરે કરીઆં. સાં. ૭
પોશ માસે પડયોરે પોકાર, તુળસી વિના સુનો સંસાર. સાં. ગુ. ૮
મહા મહીને શુધબુધને ભુલે, તુળસીવિના ત્રિભુવન ડુલે, સાં. ગુ. ૯
ફાગણ ફાગ ખેલેરે ગોવીંદા, પગેર પાવટડે હરી લેલાવટ ચંદા. સાં. ૧૦
ચઇતરે ચંતબોલે હેડોળા, હીંચકે હીંચે શ્રીકૃષ્ણજી કાળા. સાં. ગુ. ૧૧
વઇશાખે ખીલી ફુલવાડી, ઓળે ખોળે મેં રમન રમાડી. સાં. ગુ. ૧૨
જેઠ માસે તુળસી કરમાયા, સોલસે ગોપીઓ પાણીડાં ચાલ્યા. સાં.ગુ. ૧૩
તુળસીને કયારે ધીના દીવડા, હરીહરી કરતાં જાય એના જીવડા. સાં. ૧૪

હું તમને પુછું મારી તુળસીર માતા, કુણ તારી માતા કોણ તારો પીતા.
સાં. ગુ. ૧૫
ધરતી મારી માતા આભ મારો પીતા, દેવકી મારી સાસુ ને કૃષ્ણ ભરથાર
સાં. ગુ. ૧૬

મહીના.

કારતક મહીને મેલી ગયા, હરજી હઇયામાં રાખો દયા;
ગોકુળ કેમ કરી રેહેવાય, વાલમ વહેલા પધારજો. ટેક.
માગશર મહીને મહાલતાં, હરીને આંગણીએ બોલાવતાં;
કરતાં વાલપણાની વાત. વાલમ. ૧
પોશે પ્રભુ ગયા પરદેશમાં બેલી અબળા ભાજે વેશમાં;
સુની સહેજો નવ સહેવાય. વાલમ. ૨
માઘે મોહનજી મને સાંભરે, ગોપીની આંખડીએ આંસુ ઢળે;
સુનો વાલા વિના સંસાર વાલમ. ૪
ફાગણ મહીને વન પુલી રહ્યાં, રમત રસીયાની ભુલી ગયા;
રસીઆ સેની ચડાવે રીસ. વાલમ. ૫
ચઈતરે મન ચંચલ છે મહાર, હું તો ધ્યાન ધરૂં પ્રભુ તહારૂં,
ઘડી એક જુગ બરાબર જાય. વાલમ. ૬
વઇશાખે વાટડીઓ જોઇ વળી, પોતે પાવડીએ ચડી;
સુનાં જળ જમુનાનાં ઘાટ વાલમ. ૭
જેઠે જીવન જોવા નીસરી, સજવા શણગારો વીસરી.
ગીરધર ઘડીએ ન રેહેવાય. વાલમ. ૮
અસાડે છે આશા થીજનારને, મોહન મનમાં વાત વીચારને;
પ્રીતમ આવે રહેશે પ્રાણ. વાલમ. ૯
શ્રાવણે શેરડીઓ શોધી વળી, દીઠી મેં ન તમારી મંડળી;
મેં ન દીઠા નંદકુમાર. વાલમ. ૧૦

ભોજન ભાદરવે ભાવી રહ્યાં, વહાલા વચન તમને શાં કહ્યાં;
વનીતા તમારી વાટ. વાલમ. ૧૧
આસો હું જાણ્યું હરી આવશે, તારે દીવાળી દીલ ભાવશે;
દીપક થાશે ઘેર ઘેર. વાલમ. ૧૨

દલપતરામના મહીના.

કારતક મહીને અબળા કહે છે કંથને,
હવે શીયાળો આવ્યો સ્વામીનાથજો;
હીમાળુ વા વાયે હલકી ટાઢડી.
શું શોધો પરદેશ જવાનો સાથજો,
એ મહીને નવ જઇએ પીયુ પરદેશમાં.
માગશર મહીને હોંશ ઘણી મનમાંહરે,
રસીઆ રંગ રમ્યાની માઝમ રાતજો;
ઘુંઘટડો કાઢીને ઘર આગળ ફરૂં,
પીયુ મેલો પરદેશ જવાની વાતજો, એ મહીને૦ ૨
પોસે જે અબળાને પીયુડે પરહરી,
તે નારીનાં પુરણ મળીઆં પાપજો;
સાસરીએ રહીને તે શું સુખ ભોગવે;
મહીયરમાં નવ ગોઠે માને બાપજો. એ મહીને૦ ૩
માહાં મહીને ના કરીએ નાથ મુસાફરી,
ઘઉં સાટે જઇ લાવો ખોરી જારજો;
વંચીને જમશું રે મારા વાલમા,
જરૂર નહી જવા દેઉં ઘરથી બહારજો. એ મહીને૦ ૫
ફાગ રમે ફાગણમાં નવ તે નારીયો,
ઘેર ઘેર નઉતમ કઉતક નવલાં થાયજો;

જે નારીનો નાવલીયો નાશી ગયો.
કહો તેને કેમ નજરે જોયું જાયજો. એ મહીને૦ ૫
ચઇતરમાં ચતુરને પંથે ન ચાલવું,
જે ઘેર નારી સારી ચતુર સુજાણુજો;
વહાલપણે વચનેરે પીયુને વશ કરે,
નીરધાર્યાં પડયાં રહે પરીયાંણુજો. એ મહીને૦ ૬
વાવલીઆ વાયારે પીયુ વઇશાખના,
રજ ઉડેને માણેક મેલુ થાયજો;
નથનીનું મોતીરે હીરો હારનો,
કહો પરહાથે કેમ તે ધીર્યો જાયજો. એ મહીને૦ ૭
જેઠે તો પરદેશે જાવું દોહલું,
ભોય ધખેને લ્હારા જેવી લુ વાયજો;
કોમળ છે કાયારે મારા કંથની,
વણ સીંચ્યાં જેમ ફુલડિયાં કરમાયજો. એ મહીને૦ ૮
અંબર ઘન છાયોરે માસ અસાડનો,
મોર બોલે મ્હે વરશે મુશળ ધારજો;
કચરા ને કાદવની મચી આ મેદની,
પંખી માળા ઘાલે ઠારોઠારજો. એ મહીને૦ ૯
શ્રાવણમાં શીવ પુજીને સુખ માગીએ.
વહાલાના નવ હોજો કદી વીજોગજો;
ઉમીયાના સ્વામીજી આપો એટલું,
સાસુના જાયાનો નીત સંજોગજો. એ મહીને૦ ૧૦
ભાદરવો ભર જોબનનો કદી નહીં મળે,
વહી જાશે જેમ નદીઓ કેરાં નીરજો;

એવોરે દીવસ નવ એમ કાઢીએ,
વાત વીચારી જુઓ નણંદના વીરજો. એ મહીને૦ ૧૧
આસોના દીવસ તે. અતી રળીયામણા,
ખાવું પીવું કરવા નવલા ખેલજો;
બેગાં બેસી જમીએ રમીએ સોગટે,
છાતીમાં ભીડીને રાખું છેલજો. એ મહીને૦ ૧૨
માસ અધિકમાં અધિકપણે શું કીજીએ,
રહો જોડીને નણુ સંગાથે નેણુજો;
જેમ ન છુટે જુગે હાથ બીલોરનો,
દલપતરામના પ્રીતમ છો પ્રાણુ પ્રવીણુજો. એ મહીને૦ ૧૩

શુમાનંદના મહીના.

સખી કારતક કેમ કરી જાય, મોહન મેલી ગયા;
ખાલી મંદીર ખાવા ધાય, દીવસ દુ:ખના રહ્યા.
સખી સુની દેખીને સેજ, અંતરમાં અતી બળે;
મેલી પીયુ ગયા પરદેશ, શોક શેણે ટળે.
સખી પળ જુગ જેવી જાય, જીવન કેમ નીસરે;
દીધાં દુ:ખ દેખાડીને હેત, વીસાર્યું ન વીસરે.
સખી દીલમાં લાગ્યો દાહ, પડી હું પરજળું;
હવે શુમાનંદના નાથ, આવી કયારે મળે;
સખી માગશરે મહા દુ:ખ થાય, પીયુ ગયા પરહરી;
નથી સંસારમાં સુખ લેશ, વહાલા વીજોગ કરી.
રાખી પાણી વીનાના મીન; શેણે થાય સુખીયાં,
કરૂં પીયુ પીયુ પોકાર, ઉભી જોઉં વાટડી.
મારૂં થઇ ગયું રાજ શરીર, ન રહે છાતડી;

સખી નેણુમાં વરસે નીર, આગ ઘરે અંતરે,
ગયા ભુમાનંદના નાથ, નાંખી પરતંતરે. ૩
સખી પોસે પીયુ વીજોગ, લાવો શો લીજીએ;
હવે દીલના દુઃખીની વાત, કોની આગે કીજીએ.
સખી સુના ચઊદે લોક, ચઢે મારી નજરે,
હવે સજીએ શા શણુગાર, ન આવે મજરે;
મને ઉતારી ઉંડે કુપ, વરત વાઢી ગયા,
મેલી અબળા એકાએક, એને ન આવી દયા.
ત્યા પુરી પીંજર માંહી, ઝુરી ઝુરી મરૂ,
આવે ભુમાનંદનો નાથ, તો તો દરશન કરૂં. ૩
આવ્યો મહાદુખનો દરીઓ, પાર કેમ પામીએ.
મને મેલી તેને મધ્ય, તણાતી સ્વામીએ;
તોય પાપી પ્રાણુ ન જાય, દોશ કોને નવ દઇએ,
તેતો વેરી વધાતાનો વાંક, એમ સમજી રહીએ,
સખી ઉછેરી અમરીત પાઇ, ભીડીને ભુજમાં,
તેણે કર્યો અધારો ત્યાગ, તેતો વાંક મુજમાં.
સખી પીયુ રીઝાવ્યાની રીત, વાલે બહુ વાંવડી,
ભુમાનંદ કહે એનો શો વાંક, મને નવ આવડી. ૪
સખી ફુલ્યો ફાગણુ માસ, વસંત વડી જાય છે,
હવે કે સંગ ખેલુ ફાગ, ઉચાટ એ થાય છે;
વહાલો બાંધે વસંતી પાઘ, સુંદર છોગાં મેલતાં,
ગળે પહેરી ગુલાબના હાર, રંગે શું રેલતાં.
અરજોબન મારૂં જાય, વૃથા વહાલા વના,
હવે શો કરીએ ઉપાય, થાય અફસોસ ગના,

સખી હોળી હઇઆ માંહ, વહાલા વીજાગે બળે;
દેખું ભુમાનંદનો નાથ, શોક ત્યારે ટળે. ૫
સખી ચઇતર ચીતમાં ક્ષોભ, અતીશય થાય છે,
મારી પીયુ વીના પળ એક, જુગ જેવી જાય છે;
સખી મોહન મળવાની એક, અંતરમાં ધાંખડી,
જોઇ જીવણુની વાટ, ખોઇ મેં તો આંખડી.
સખી અબળા એકા એક, મરીશું રડવડી;
કેમ જાઉં પીયુની પાસ, દીશા એકે નવ જડી.
સખી વીરહતીને તાપ, અંતરના ત્યારે ટળે;
જ્યારે ભુમાનંદનો નાથ, ભીડી ભુજમાં ભળે. ૬
સખી વઇશાખે ખીલ્યાં વન, વહાલો હજી નવ વળ્યા,
નાવે નિદ્રા ના ભાવે અન, કયારે થાશે ભેલાં;
અતી અંતર વીરહનો તાપ ઉપર લુ વાય છે;
શેણે શીતળ થાય શરીર, ઉચાટ એ થાય છે,
મન મેલી મહાવનમાંય, હોડી હાલી ગઇ;
મારા દીલના દુઃખની વાત, કેને જાએ કહી.
સખી એકે ન રહ્યો આધાર, કયાં જઇને થોભીએ;
હવે ભુમાનંદના નાથ, વીના શું થોભીએ;
શખી જેઠે જગજીવન; મને મેલી ગયા;
મેં તો કર્યું અતી કલ્પાંત, તોએ ન આવી દયા,
સશી અબળાનું શું જોર, ચાલે જે રાખીએ,
થઇ નાથ વીના નિરાશ, નીસાસો નાંખીએ.
સખી પીયુ સંગ રમવાની, હામ હઇયામાં રહી;
ખોઇ રસિક શિરોમણી, શામ કંગાલ હું થઇ.

કાઢી સુખ સાગરથી બહાર, નાખી દુઃખ દરીએ;
હવે ભુમાનંદના નાથ, વિના શું શોભીએ. ૮
આવ્યો અસાડ ચમકે વીજ, ઝાંઝે મેહુલા ઝરે;
બોલે બપઇયા દાદુર મોર, કોયલ ટહુકા કરે,
કોરે કાળજુ એના બોલ, અંતરમાં ઉંડાં ગરી;
વળી ઘોર અંધારી રાત, વીતે શેણે કરી,
મારૂં જોબન એળે જાય, પીયુને કયારે મળું;
એનો અંતર વિરહનો તાપ, તેણે હુંતો બળું.
દેખી ઘન શજી શણગાર, ધરો લીલી થઇ;
નાવ્યા ભુમાનંદનો નાથ, તેણે હું સુકી રહી. ૯
સખી શ્રાવણે વરસાદ, તો વરસે સરવડે;
તેણે આવ્યાં નદીએ પુરઃ સરોવર ભર્યાં જળવડે.
પાકયા તરણવેલીયો અંન, સરા આવી સહુને;
પીયુ વીના પતિવ્રતા નાર, દેખે દુઃખ બહુને.
સુનું મંદીર અબળા હું, કહો જાય કેમ જામની;
બોલે તમરાં અંધારી રાત, કંથ વિના કામની.
અમને મધુર અમરીત પાઇ, રાખ્યાં છે સુખીયાં;
હવે ભુમાનંદના નાથ, વીનાનાં દુઃખીઆં. ૧૦
સખી ભાદરવે ભરપુર, નદીઓ જાય છે;
તેતો સાગરનો સંગમ; થાવાનો ચાહાય છે.
મને પીયુ મળવાની આશ, અંતરમાં તો ઘણી;
પણ કેમ કરી થાય મેળાપ, ન સરજી પંખણી.
શરદ રૂતુમાં આવજો શામ, રંગ ભર્યાં રમીએ;
પાકર્યાં સરવે વનમાં અંન, જમાડીને જમીએ.

સખી શોભે નહીં શણગાર, અંગે તે શું ધરૂં;
હું તો ભુમાનંદના નાથ, વીના અડવી ફરૂં. ૧૧
જાય ઉત્તમ આસો માસ, દિવસ દીવાળીરે;
ઉભી જોઉં જીવણની વાટ. મારગ સામું ભાળીરે.
લખું કાગળ કોઈ લઈ જાઓ, આપો મારા નાથને;
હું તો કેમ કરી રાખું પ્રાણ, કહું જોડી હાથને.
ગયા વીતી બારે માસ, સંદેશો ન મેલીયો;
મારા દીલમાં દુઃખનો આજ રિણાવર રેલીઓ.
મારી વીનતી વાંચીને વાલા ઉતાવળા આવજો;
ભુમાનંદ કહે નહી તો નાથ, મુને તુરત તેડાવજો. ૧૨

બ્રહ્માનંદના મહીના.

રાગ ધોળ.

જેઠે જીવણ ચાલીઓ નીર મોરી મારા નાથ;
દર્શન વિના દુઃખીઓ ઘણો, સરવે વ્રજનો સાથ.
અંતર તાપ વિજોગનો. લુ બહારથી વાય;
મળ્યા વિના હવે માવજી, જુગ તુલ્ય રજની જાય.
ફળીયામાં ઘોડી ફળતાં છોગલાં શીશ;
તે દીન ક્યારે દેખાડશો, ડોલરીઆ જગદીશ.
પ્રાણ જીવન હવ પુરીએ, હઇયા કેરી હામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૧
અસાડે અલબેલડા, પવનનું પુરૂં જોર;
ઝુકી આવી આકાશમાં, વન ઘટા ચારે કોર,
હળ જુત્યાં ફગ પાકીઆં, પાવલીઆં વન પાન,
એ રીતે પ્રેમ સુધારસ પાઇને, વધારે મોહેરાં માન;
પ્રીતમ વહેલા આવજો, કરૂણા સાગર કાંન;

મેલીને મથુરાં ગયા, ન ઘટે મારા નાથ.
અંતરમાં રહેતો નથી, એક ઘડી આરામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી આવો સુંદર શામ. ૨
શ્રાવણ વરસે સરવડે, નદીએ નીર ન માય;
આવો હવે અલબેલડા, મળવા મન લલચાય.
વૃક્ષ લીલી વેલડી, આંબા અપરંપાર;
કોઇક શીવ પુંજા કરે, ગાય મલ્હાર.
હરી આવી ડુંગર ઉપરે, કરે કાંઇ વ્રત નેમ;
આરતમાં અમે તમ વીના, કહોને રહીએ કેમ;
સરવે સુખ સંસારનાં, તમ વીના છે હરામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૩
ભાદરવામાં ભુદરા, નદીએ આવીઆં નીર;
એ રીતે રહેવું નવ ઘટે, છેટે સામ શરીર.
પૃથ્વીએ અંબર પેરીયાં, લીલા અતી નવરંગ,
એમ સરવે શીતળ થયાં, અબળા દાઝે છે અંગ.
મધુરાં બોલે મોરલાં, ઘન છાયો આકાશ;
એ રીતે વહાલાં આવી, પુરો અંતર આશ.
લટકાળા લાગી રહી, ઝંખના આઠે જામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૪
શરદરતુ સોહામણી, આવ્યો આસો માસ;
એ રીતે વાલમ આવીએ, રમવા સુંદર શામ.
નિર્મળ અંબર થઇ રહ્યાં, થયાં નિર્મળ નિર;
નિર્મળ નાથ પધારીએ, છોગાળા બળવીર.
દસરાએ દળ ચાલીઆં, બાંધ્યા નદિએ ઘાટ;

એ ઋતુમાં અલબેલડા, વળી વળી જોઉં વાટ.
છેલ છબીલા સામળા, ઠેરવાનું છે કામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૫
કારતક માસે પીયુની વાટ જુવે વ્રજનાર;
અંતર ઉતાપો, ઘણો, લોચનીએ જળધાર.
અલબેલા વર આવીએ, ડોલરીઆ સુખ દેણ,
વાટ જોઇ વહાલા તણી, ઝાંખા થઇ ગયાં નેણ.
એકાદશી પ્રબોધની, ઉત્સવનો ઠરાવ;
એ રીતે અહીંઆં આવીએ, મીઠડા બોલો માવ.
તમ સારૂ તલખે ઘણું, સરવે ગોકુળ ગામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી આવો સુંદર શામ. ૬
માગશર મહીનો આવીઓ, બેઠી રત હેમંત;
પ્રિતમ હજી ન પધારિયા, કોમળ મારા કંથ.
સાસરડાં પણ સભાગીઆં, જ્યાં ત્યાં જોડી જાય,
અમને મેલી એકલાં, ગયા ત્રીભોવનરાય.
સરસ રીતે નીરમાં, કુલ્યાં કમળનાં વૃંદ;
અમને કદી ડુબાવશો, છોગાળા વૃજ ચંદ.
અરજ સુણો આળસ તજો, કરો પુરણ કામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ.
પોસ માસે પ્રેમદા, જુઓ વાટ હમેશ;
કઠણ થયા કેમ કાનજી, જઇ વસ્યા પરદેશ.
જળથળ શીતળ થઇ રહ્યાં, શીતળ સેજ સમાજ
અંતર શીતલ નવ થયાં, વણ દીઠે વ્રજરાજ.
પંગતીમાં ફળ પીરસવા, ફરતા ઓઝેરી વાર;

તે દીન અમને સાંભળે, વાલમ વારંવાર.
રશીઆજી તમે રીઝીને. દેતા વસ્ત્ર ઇનામ,
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૮
માહા મહીનામાં માવજી, બોલે સંત વસંત;
આ રતમાં અલબેલડા, કેમ નાવીયા કંથ.
પ્રીતમ આવી પંચમી, લોક ખેલે છે ફાગ;
વાલમ તમ વીના વાધીયો, વ્રજ ત્રીયાને વેરાગ.
ઓરડીઓ નીચે ઓસરી, ખુબ કરતા ખેલ;
એ દીન અતીશય સાંભળે, રૂપાળા રંગરેલ.
અરજ સુણી હરી આવજો, વાટ જુએ વ્રજનાર;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૯
ફાગણ ફાગ રમાડવા, આવો પ્રાણ આધાર;
શામ સ્નેહી શામળા, વાટ જુએ વ્રજ નાર.
નર નારી હોળી રમે, તજી લોકની લાજ;
આવે ટાણે હરી આવીએ, રંગભીને વ્રજરાજ.
ચાખડીએ ચડી ચાલતા, છત્રીની કરી છાંય;
લટક તમારી લાલજી, ચોરી ચીતડા માંય.
અંતરજામી આવજો, દોહલી વેળાના દાસ;
બ્રહ્માનંદના નાથ, આવો સુંદર શામ. ૧૦
ચઇતર માસે શામળા, આવ્યા નહી અવીનાશ;
વનસ્પતી સહુ પાંગરી, ફુલ્યાં છે પલાસ.
ચંપા જુઇ ચંબેલીયો, ફુલી લતા અપાર;
એ રતે કેમ ન આવીયા, ભોગી ભમર ભરથાર.
ઓરડીઓ તણી ઓશરી, ખુબ કરતા ખ્યાલ;

તે દીન કયારે દેખાડશો, નટવર નંદલા લાલ.
કે દીન કરશો કાનજી, વૃજનારી ઉપર;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૧૧
વઇશાખે વ્રજ વીનતી, પંથ જુવો કરી પ્રીત;
હુ આવી હરી ન આવીઆ, ચીંતા વાધી છે ચીત.
કોયલડીરે કરે ટહુકડા, આંબે આવી છે સાખ;
મારગ સામુ માવજી. જોઇ જોઇ પાકી આંખ.
વાય ઉનો વાયરો, થળ જળ ઉંડાં જાય;
તમવીના તન અમો તણાં, ઉનાં ત્રીભોવનરાય.
મળવા કારણ માનની, ધરે અંતરે હામ;
બ્રહ્માનંદના નાથજી, આવો સુંદર શામ. ૧૨
બારે માસ પુરા થયા, આવ્યો માસ અધીક;
પ્રીતમ પણ ન પધારીયા, ઠરાયા મથુરામાં ઠીક.
અધીક મહીને અતી ઘણી, આશા હતી મનમાંય;
તમ વીના સુની સેજલડી, મળવા મન અકળાય.
પહેલી લગાડી પ્રીતડી, રહેવું ન ઘટે દુર;
તમ વીના મારા નાથજી, હઇડે દુખ ભરપુર.
બ્રહ્માનંદની વીનતી, ઉર ધરી અવીનાશ;
મેહેર કરીને માવજી, તેડી લેજોરે પાસ. ૧૩

દાણલીલા.

રાધા—તમે અજાણ્યા અમે જાણીરે,
મારો પાલવડો નવ તાણીયેરે,
તમે સમજી રહો મનમાંહરે,
સામળીયા વહાલા રહો વેગળા રે. તમે વહાલા રહો.

શ્રીકૃષ્ણ—નારી શુંરે સમજાવે મુજનેરે,
હું તો નહીરે જાવા દઉં તુજનેરે.
તારી મરડીને રાખીશ બાંહરે.
મહીયારી રાધા દો દાણ શુંરે. તમે રાધા તે. ૨
રાધા—અલ્યા બાલ શું મરડે વીઠલારે,
મેં તો તુજ સરખા ઘણા દીઠલારે;
કપરૂં છે કંશનું રાજરે. સામળીયા. ૩
શ્રીકૃષ્ણ—નારી કંશ થકી શું થાય છે રે,
એવા કંઈ આવે ને કંઇ જાય છે રે;
તારા ઉરના ઉતારીશ હારરે. મહીયારી. ૪
રાધા—અલ્યા હાર હૈયાનો તુટશેરે,
મારી મહીની મટુકી ફુટશેરે;
ઘેર શાસુડી દેશે ગાળરે. સામળીયા. ૫
શ્રીકૃષ્ણ—નારી ગાળ દે આગ તે નહી ચડે ,
જેહનું લહેણું હોય તે તો લડેરે;
એમાં દાણ મેલ્યાં કેમ જાયરે. મહીયારી. ૬
રાધા—અલ્યા દાણી તે કંઇનો કાવીયોરે,
મથુરામાંથી ગોકુળ આવીયોરે.
ચારી નંદ તણે ઘેર ગાય રે. સામળીયા. ૭
શ્રીકૃષ્ણ—નારી ગાય ચાર્યામાં શી લાજ છેરે,
એતો પોતપોતાનું કાજ છે રે;
તેહનાં મેણલીયાં નવ હોયરે, મહીયારી. ૮
રાધા—અલ્યા મેણાં માણસને લાગે ઘણાંરે,
વીણો વડતાં હોય જ્યાં બેજણાંરે;

તુંને નિર્લજને નહી લાજરે; સામળીયા. ૯

શ્રીકૃષ્ણ—નારી લાજે તે કામ નવ સરેરે,
અહીયાં બીક તું કોની ધરેરે;
આવ મળીએ આપણ જણ બેય રે, મહીયારી ૧૦

રાધા—એવું નિરેલજ મા બોલો શામળારે;
તારા કરના ઉતાળીશ આમળારે;
મુકો મુકોને હમારો હાથ રે, સામળીયા. ૧૧

શ્રીકૃષ્ણ—નારી હાથ ન મેલું તાહરોરે.
અહીંયાં મલમ છે માહરોરે;
માટે દાણના દોકડા મલ રે, મહીયારી. ૧૨

રાધા—અલ્યા નંદ બાવાનો તું છોકરો રે;
તારી પાસે પઇસો નથી રોકડોરે;
આવડો કેમ મન્છર હોયરે, સામળીયા, ૧૩

શ્રીકૃષ્ણ—નારી બ્રહ્મ ભાણની તું છોકરીરે,
તારી પાસે પઇ નથી રોકડીરે;
આવડું કેમ અભીમાન હોયરે. મહીયારી. ૧૪

રાધા—હું તો વિનતી કરે છું ક્યારનીરે,
સ્વામી રઘુનાથ હારી તમ થકીરે;
મહીનું તે દાણ ના હોય રે, સામળીયા. ૧૫

દાણલીલા ગરબી ૨ જી.

ગોપી—અલ્યા કાનજી તું કયારે ઘેલો થયો જો,
તું તો શેનું માગે દાણજો;
મહીની મટુકી મારી ફુટશે જો.
ગોરસની થાશે હાંણ જો, ઘેલું શું બોલે ગોવાળીયાજો.૧

અલ્યા ન જાણીશ કોઇ બાપડી જો
કોઇ મળશે માથા ફેરી નાર જો;
મારગ મુકીને રહે વેગળો જો
મારા કંથને થાશે જાણ જો. ઘેલું શું બોલે. ૨
કૃષ્ણ—તારો કંસ કુબુધ નર શું કરે જો.
મારી સંગે છે સબળો સાથ જો;
અલી દાહાડી તે દાણ ચોરી જતો જો,
ઘણે દહાડે આવી આરે હાથજો, ઓછી તું જાત આહિરની જો. ૩
ગોપી—અલ્યા હાથની તે હોશ રખે રાખતો જો;
હાથે ચારી જાણે છે ગાય જો;
પાલવ મુકીને રહે વેગળો જો,
મારી વ્રજમાં થાશે જાણ જો, ઘેલું શું બોલે શું. ૪
કૃષ્ણ—અલી વ્રજમાં વશીને વેર વાળશું જો,
રખે રાખતી હઇઆમાં હામજો,
નંદજીના નામ પ્રતાપથી જો,
હું તો છેદુ તારા કંસનો ઠામજો. ઓછી તું જાત. ૫
ગોપી—અલ્યા કંસ કર્યું તે કેમ વિસરે જો.
ભાઇ હણ્યા પોતાના ત્યાંય જો,
નાસીને છુટયો લાડકા જો,
આવી ઉછર્યો છે વ્રજમાંયજો, ઘેલું શું બોલે. ૬
કૃષ્ણ—નણી વ્રજમાં વશીને વેર વાળશું જો.
તું તો જોજે હમારાં કામજો,
અવનીનો ભાર ઉતારવા જો,
થયું નંદકુંવર ઘેર નામજો. ઓછી તું જાત. ૭

ગોપી—અલ્યા સાચુ કહેતામાં દુઃખ લાગશે જો,
પેટ માટે ચારે છે ગાય જો,
તું આવડોરે મોટો એમાં થયો જો,
તુને કોઇએ ના આપી કન્યાય જો, ઘેલું બોલે. ૮

કૃષ્ણ—ગલી આહીરની કન્યા અમો શું કરૂં જો,
અમો સદા કહેવાયા બ્રહ્મચાર જો,
રખે પડછાયો પાડતી જો,
તું તો કામળીની ઓઢનાર જો; ઘેલું શું બોલે. ૯

ગોપી—અલ્યા લાખ ટકાની મારી શોભડી જો,
હીરા જડીત મારો છે હાર જો,
ઓઢી પટોળી મારે પેરણુ જો,
તું તો કામળીનો ઓઢનાર જો, ઘેલું શું બોલે. ૧૦

કૃષ્ણુ—જેનો બ્રહ્માયે તાંણો તાણીઓ જો.
એનો શંકર સરીખો વણુનાર જો;
તેરે ઓઢણુ મારે કામળીજો,
તેનો શેષ ન પામે પાર જો. ઓઢી તું. ૧૧

ગોપી—અલ્યા શેષ સરખું તન તાહરૂં જો,
હમો ચંપક વરણી નારજો;
અલ્યા કાચા કનકને વેર વધ્યું જો,
તુંતો પશુ તણો પીનારજો. ઘેલું શું બોલે, ૧૨

કૃષ્ણુ—તું તો છાશ નિસરી મહી વેચવા જો,
અલી બેશી રહેજે ઘરમાંય, જો;
દોલત ઘણી છ તારા બાપને જો,
તું શાને આવે અહીયાંય જો. ઓઢી તું. ૧૩

ગોપી—આ વારે સદા મહી વેચતાં જો,
જઇ પુછો જસોદા માય જો;
બાંધી મુઠી સવા લાખની જો,
ઉઘાડીએ તો પત જાય જો, ઘેલું શું બોલે. ૧૪

કૃષ્ણ—અલી ઘણી ઇચ્છા છે મહી ચાખવા જો,
મીઠી મેળવણીનો સ્વાદ જો;
ફીકુ પડશે તો પાછું આપશું જો,
તું શાને કરે વિવાદ જો, ઓછી તું. ૧૫

ગોપી—અલ્યા ગોરસ તણુ કોણુ ગજું જો.
જેટલું પીએ એટલું પાત જો;
વચને વર વાઘ્યું ઘણું જો.
કદી મન મેલાવો થાત જો, ઘેલું શું બોલે. ૧૬

કૃષ્ણ—અમે દાંણને ગજે શું દુભીએ જો,
તું તો ઘણી દીસે છે ર.સાળ જો,
હસીને તાળી લે હાથમાં જો,
તું પ્રીત ધરીને રસ આપ્ય જો. ઓછી તું. ૧૭

ગોપી—અલ્યા માગ્યા મુક્તાફળ પામીએ જો,
હઠ કરો કંઇ નહી એક જો;
લાજ નહી તુંને લાડકા જો,
મન આંણુને કંઇક ાવવેક જો; ઘેલું શું બોલે. ૧૮

કૃષ્ણ—અલી વિવેક ઘણો છે મન માહરા જો.
જવા નહી દેઉ નીરધાર જો.
આપ્યા વિના કેમ છુટશો જો,
તારા મનશું તું વિચાર જો. ઓછી તું. ૧૯

ગોપી—તારા મનનો વિસાર મેં જાણીઓ જો,
હઠ શાને કરો છો આય જો;
મનમાં મન મળી ગયું જો. ઘેલું શું બોલે. ૨૦
કૃષ્ણ—મીઠાં વચન તારાં માનુની જો,
સાકર સરખા બોલ જો;
પ્રીતનો બાંધ્યો તુંજ પાસ છું જો,
આ આપ્યો તમોને કોલ જો, ઓછી તું. ૨૧
ગોપી—રાઢ ભાગીને રસ વાધીયો જો,
ગોવાલણી લાગી પાય જો;
નંદજીના કુંવર કૃપાળને જો,
ઉલટ તો અંગે ન માયજો. ઘેલું શું બોલે. ૨૨
જે કોઇ ગાય શીખેને સાંભળે જો,
તે ફરી ન આવે ગરભ વાસજો;
દાણ લીલા દીનાનાથની જો,
ગુણ ગાય રતનીઓ દાસ જો, ઘેલું શું બોલે. ૨૩

(રાગ ગીરધારીનો) દાણલીલા ગરબી.

રાધા—ગીરધારીરે વાત સાંભળો મારી શીદ રોકો છો પરનારી,
ટાંઇ સમજોરે વાત કહું છું સારી, તમ સાચી માનો મારી, ટેક.

ઝુલણ.

શીદ દાણ અહીં રોકોરે, જુવો જુએ છે ઘણા લોકોરે;
તમે પાલવ મારો મુકોરે કાંઇ સમજોરે કહું છું હેત વધારી, શીદ.
કૃષ્ણ—ઓ રાધારે શું કહે વાત તું મારી, કેમ ફુસલાવે ગીરધારી;
નહી ઠગાવું તારાથી હું નારી, આપો દાણ ચીતમાં ધારી.

ઝુલ.

નહી મુકું પાલવ તારોરે, અહીયાં હક છે હમારોરે,
તમે મન માંહે વિચારોરે, જોઇ જોઇરે તને મેં રાધે પ્યારી કેમ
રાધા–જરા વિચારીને કહોપ્રીતમ પ્યારા, તમેબોલો નહી બોલ ન્યારા
શું સમજોરે મનમાં તમે તમારા. નીત્ય કહાડો નવા ધારા,

ઝુલ.

તમે શાનું માગો છો દાણુરે, નહી રોકો જીવણ પ્રાણુરે;
એતો કંસને થાશે જાણુરે, પછીથીરે વાત થશે નઠારી। શીદ.
કૃષ્ણ–કંસ તારો મુજને શું કરશે, હોય શક્તિ તો આવી લડશે,
જુધ કરીને મારશે કે મરશે, પછી રસ્તો સીખ્યો જડશે.

ઝુલ.

એવાં બાનાં નહી કરો નારીરે આપી દાંણુને થાઓ સુખીયારીરે;
બહુ ઝકર કરવી નહી સારીરે, માટે રાધારે માનો વાતતો મારી.
રાધા–હું થાકીરે હવે પ્રભુજી મારા, પીયો ગોરસ ને થાઓ સારા;
ગુણ નીધારે ગુણીયલ છો તમે પ્યારા, તમે સંકટ કાપો હમારાં

ઝુલ.

હું દાસીછું તમારીરે, વારે વારે જાઉં વારીરે;
કાપો સંકટ સહુ બિહારીરે, કહે છોટોરે વિનતિ સુણજો મારી. શીદ.

દાંણ લીલા.

રાધા—પાલવડો મેલો મોહનજી, મારગડે મને જાવા દો;
આવતાં આપીશ દાણ તમારૂ, મહી મારૂ વેચાવા દો. ૧
શ્રીકૃષ્ણ—વેચતાં તને કોણ ખાળે તે, સાંભરનેરે રાધે પ્યારી;
મહી ગોરસનું દાણુજ દેની, વહેલી થાને ચીજનારી. ૨

રાધા—નારીને તુ ના બોલાવીશ, છાનો રહેને છોગાળા;
કઠણ રાજ છે કંસરાયનું ગઉ ચારતાં ગોવાળા. ૩
શ્રીકૃષ્ણ—હું ગોવાળીઓ તું ગોવાલણી, ફરી ગમે તો આવજે;
કંસ સરીખા સો હીમાયતી, સાથે તેડી લાવજે. ૪
રાધા—તેડી લાવું દયો મને જાવા, રોકી રહ્યા વ્રજનારી;
રઘુનાથના સ્વામી શામળીયા, ઘેલા દીસો ગીરધારી. ૫
કૃષ્ણ—ઘેલો છું પણ દાણ નહી મુકું દોકલડો એક ઓછો,
ગીરધારીએ ગોકુળ વાળું, ઈંદ્ર કરતાં કૃષ્ણ મોટો. ૬
રાધા—મોટો છું ત્યારે મથુરાં મુકી અડધી રાતે શું આવ્યો;
પર ઘેર રહીને પેટ ભરતો, તને દાણી કોણે કહાવ્યો, ૭
શ્રીકૃષ્ણ—વાંકા બોલી વતર કરે છે, કહેતો હૈયાનો હાર તોડું;
દાણ દધીનું દે રે અબળા, નહી તો માથાનું માટ ફોડું. ૮
રાધા—હાર નહી તુટે માટ નહી ફુટે, ન્યાય નગરમાં પુછાશે;
રઘુનાથના સ્વામી સામળીયા કહે ગોકુળ કેમ રહેવાશે. ૯
કૃષ્ણ—ગોકુળ રહો કે જાઓ અત્યારે દાણ દધિનું નહિ મેલુ;
ચીર હર્યાં તે ગયા વીસરી, કાનઠીયા કારણ પેલું. ૧૦
રાધા—નંદતણે ઘેર નવલાખ ગાયો, નોતું તે ધન રૂઠ્યું છે.
માતા તારી મહી વચંતી હમણાંજ રાજ આવ્યું છે, ૧૧
શ્રીકૃષ્ણ—હમણાં હમણાં કરતી રહેજે, મેણાં દેતી મહીયારી;
ધુતપણામાં છું ધુતારી, ઠગપણામાં છું ઠગારી. ૧૨
રાધા—તું ઠગારો તારી માનો પાળેલો, તારી માને મેણાં દેવરાવે;
રઘુનાથના સ્વામી સામળીઆ, ઝાઝું તે શું કહેવરાવે ૧૩
શ્રીકૃષ્ણ—કહ્યા પ્રમાણે કહેતો નથી, પણ તું મોઢુ નથી રાખતી
અમો છૈયે રાજા મહારાજા, અમને નથી ઓળખતી. ૧૪

રાધા—ઓળખું છુ આવ્યો નાશી, મહા વનમાં તું છાનો છું;
જાદવકુળ મધે જન્મ છે તારો, નંદ તણે ઘેરનાનો છું. ૧૫
શ્રીકૃષ્ણ—માતા જશોદા મોટી બડભાગી, તેના અમો છીએ અધિકારી;
મોટા મુનિવર મરમ જાણે, ગોકુળ વસીયે ગૌચારી ૧૬
રાધા—ગૌચારિ ગોપિ ઘેર વસતા, અમને તે તમે ઓધાર્યા;
રૂઘનાથના સ્વામિ સામળીઆ તમે જીત્યા અમે હાર્યા. ૧૭

(દાણલીલાની સાખીઓ, આહેરીઆં વીગેરે.)

શ્રીકૃષ્ણ—ઉચીને અલબેલડી, સાંભળજે કહું વાત;
વંદ્રાવનને મારગ જાતાં, કોણ છે તારી સાથ;
ઉભી રહેને વ્રિજની નારીરે, પુછું પરણી કે કુવારિરે,
આંજયા વિના આંખડી કાળિરે, બાજુબંધ બેરખાંવાળીરે. ઉ૦ ૧
રાધા—સાથ વાળી તેને ઘેર બેઠી તારે શી પડપુછ,
મારગ મુકી રહે વેગળો, તારે મોઢે નથી મુછ;
ચાલ્યો જા પાધરિ વાટે, થાખુ નંદરાયને માટેરે,
તું તે કયાંનો કાનુડો દાણીરે, પાળિતેને પાંડડે પાણીરે, ચા૦ ૨
શ્રીકૃષ્ણ—શી છે તારિ જાતડિ, કયું છે તારૂં ગામ.
કોણ છે તારા માત પીતા, શું છે તારૂં નામ; ઉ૦ ૩
રાધા—આહીરની અમો જાતડિ, ગોકુળ મારૂં ગામ;
ભખુભાનની હું બેટડી, રાણી રાધા છે મારૂં નામ. ચા૦ ૪
કૃષ્ણ—બોલતી નોતીને બોલવા શીખી, આવડું બોલી આજ;
વંદ્રાવનમાં નીત્ય ફરે તુજને તે શાની લાજ. ઉ૦ ૫
રાધા—લાજવાળા છો તે જાણ્યું, ઢાંકી રાખો આપ;
વંદ્રાવનનો મારગ રોકી, નીત્ય તપાસો લાગ ૬

કૃષ્ણ—ઝાંઝ રાખે મેઢકાં ઝાઝિ રાખે ગાય;
છાશ પીને મોટી થઇ; ભરવાડની જાત કહેવાય. ઉ૦ ૭
રાધા—ગોકુળથી આવિ ગોવાલણી, મથુરાથી આવ્યો કાન.
મારગમાં એકઠા થયા, તું તો સેનું માગેછે દાણ. ચા૦ ૮
કૃષ્ણ—ગોકુળની ગોવાલણી, મથુરાંને મારગ જાય;
આડો કાન ફરી વળ્યો, તારો પ્રીતે પાલવ સાય. ઉ૦ ૯
રાધા—હમો બેટડિ ભખુભાણની, રાધા મારૂ નામ;
દાણ લેવાની ગરજ હોય તો, આવજે ગોકુળ ગામ. ચા૦ ૧૦
કૃષ્ણ—નંદબાવાનો હું નાનડીઓ, કાનજી નામ પ્રમાણ;
દાણ લીધા વિના જવા દઉંતો, નંદબાવાની આણ. ઉ૦ ૧૧
રાધા—આણ તો માનું કંસની, બીજી ન માનું કોય;
નવ નંદ મારે નેમડે વસે, તારો નંદ તે કોણજહોય. ચા૦ ૧૨
કૃષ્ણ—કંસ તારો તે કોણ છે, મેં વશ કીધા સહુ ઠામ;
વિચારિને બોલજે તારિ શુદ્ધ ગઇ જેમ હોય, ઉ૦ ૧૩
રાધા—શુધ નથી ગઇ માહારિ તારી ગઇ જેમ હોય,
સાંભળ છૈયા નંદના, તારે મન વિચારિ જોય. ચા૦ ૧૪
કૃષ્ણ—મનમાંહે તું શું વિચારે, રાધા દાણ લેવાનો સહી.
તારી માને શું કહીએ, તને વેચવા મોકલિ મહી. ઉ૦ ૧૫
રાધા—આવો ગોપીના વાલા, સંભાળ કહુ તે વેળ;
તારિ માને શું કહીયે, તારિ પાસે ચરાવે ધેન. ચા૦ ૧૬
કૃષ્ણ—મેણાં મેણાં કરતી રેજે, મહીયારિ મદમાતી;
છાસ પીને દહાડા કાઢે, તું તો રંગે થઈ છે રાતી. ઉ૦ ૧૭
રાધા—કાનજી કાળા ન કર ચાળાં, મોરલીયો વાળા;
અડધી રાતે શું નાઠા, તમો ભરીને ઉચાળા. ચા૦ ૧૮

કૃષ્ણ—દાણના દોકડા લઇશું રોકડા; બીજી નહિ કાંઇ વાત;
તારે મારે ઝઘડો થયો. ફોડીશ મહીનાં માટ. ઉ૦ ૧૯
રાધા—દાણના દોકડા આપીશ રોકડા, બીજુ ન થાતે આળ;
દાણ લીધામાં શું સમજે તું નાનું સરખું બાળ. ચા૦ ૨૦
કૃષ્ણ—મહિયારિ તું મદની માતી, હું નાનું સરખું બાળ;
બાળપણું તુંજને દેખાડું, થવા દે સંધ્યા કાળ. ઉ૦ ૨૧
રાધા—સંધ્યાકાળ તું શું બતાવે, સાંભળ કાળા કાન.
મહી વેચીને આવતાં, આપીશ તારૂં દાણ. ચા૦ ૨૨
કૃષ્ણ—છેતું રંગીલી રૂપની રૂડી, હું છબીલો કહાન;
મહી ખપે કે ન ખપે તું, આપને મારૂ દાણ. ઉ૦ ૨૩
રાધા—મહીના દાણ ના હોય મોહન, મનમાં સમજો પેર;
મહી પીવાનો ખપ હોય તો હરી આવજો માહરે ઘેર. ૨૪
કૃષ્ણ—કયારની મેણાં દેઇને, કીધાં અદકાં વેર;
હેતુ કરી તું આપવા આવે, હવે લાગે તે કડવાં ઝેર. ઉ૦ ૨૫
રાધા—કહો તો હરિ ઘેરથી, કહેતો પાછી આંય;
હિમાના સ્વામી સામળા, તમો મનમાં ન લાવશો કાંય ૨૬
આવો આવો નંદના છઇયારે, તમે ગોકુળના મહીયારે;
વાત તો વિચારી કહીયેરે, મારગથી અળગા રહીયેરે. ૨૭

ગોવાળિયાનાં હાળિયાં.

દૂધ પીયો જાવા દે હમને, શાને રોકો છો વન;
એકલડી વન કેમ રહું, ધ્રુજે છે મારૂં તન. ટેક.
કુમળી આંગળી મરડાશે, મુકોની મારો હાથ;
તું આવી આગળ થકી, પુંઠે આવે સઇઅર સાથ. દૂધ. ૧

દીવસ પરણ્યા પીયુ સાથે, ઉભા રહ્યું નવ જાય;
નંદજીના સમ અળગો રહે તો, પરશુ કેમ બોલાય. દુખ. ૨
પીયુ મારો ચતુર નથી તે, શું જાણે ભોગની રીત;
તેણે હું પ્રીછું નહી જે, પુરૂષ કહેવી પ્રીત. દુખ. ૩
જે રસ જેણે આખ્યો નહી રે, તે શું જાણે તેહ;
નૈન નચાવો છો ઘણા, હું પ્રીછું નહિ કાંઇ તેહ. દુખ. ૪
તમ રખી હોય તેને વાહો, મુકોને મારો હાથ;
બાળપણે એવું કરે જે આગળ વધે લાજ. દુખ. ૫
કાલ પીતા પરણાવશેરે ઉત્તમ સુંદર નાર;
પરથી ઘર વશે નહી, એ વેદનો વહેવાર. દુખ. ૬
સુખ ટળે શરીરનું જો કોઇશું લાગે મન;
ચીતવ્યું તો નવ પામીએ, અતિ દોહલો દુરિજન. દુખ. ૭
ચતુર હશે તે જાણશેરે, સતુરાઇની પેર;
મેં મન તારૂ ઓળખ્યું, અવસરે આવજો ઘેર. દુખ ૮
મારગમાં ન બોલાવ યેરે જુઠાં આળ ચડાવે લોક.
ભાલન પ્રભુ રૂઘનાથજી, જુઠાં આળ ચડાવે લોક. દુખ. ૯

જુઓ નંદના ગોવાળીયા તું શેનુ માગે દાણ;
જો આવીશ ઢુકડો તો, કંસરાયની આણ. જાઓ, ટેક
ઘેર જઇ પુછ માતનેરે, છાશ વેચંતી કાલ;
દાણી થઇ વનમાં રળો, કોની શીખ્યો તું ચાલ. જાઓ. ૧
પાંપણ ઉપર પાઘડીને, અણીયાળાં લોચન;
કરમાં કાળી કામળી, કાં વદે મીઠાં વચન. જાઓ. ૨
અંગમાં ચોડીશ આવડું તું, રાખજે તારો ભાર;

ચંચલ શા કરે છે, વાળી નહી હુ નાર. જાઓ. ૩
મેં તને નિર્મળ સાંભળ્યોરે, વસતો વંદ્રાવંન;
ભરમેં ભોળી ના જાણુતો, અતિ કઠણ્યુ છે મારૂં મન. જાઓ.
પાધરે મારગ ચાલીએરે, ગોવાળોયાની સાથ;
છેલ પણું નવ કીજીએ, ભાલણ પ્રભુ રૂઘનાથ. જાઓ.

ઉભી રહેરે આહેરડી, તું બોલતી વાંકા બોલ,
તારી આંખડીને મેં ઓળખીરે, અવર નહિ કોની તોલ;
મારગે છોડી અલબેલડોરે હીડતી મોડામોડ,
શેરી જોઈને ચાલીએ ઘેર, કંથ સીરો હોય. ઉભી. ૧
સતી સામું ન ભાળીએરે નીચું જોઈને જાય;
પરપુરૂષથી વેગળી રહે તેની આંખલડી ઓળખાય. ઉભી. ૨
દાંણુ લાગે આ ઠામનુ રે, અહી નથી કંશનું લાગ;
વણુ પ્રીછે આવે નહી, આવે તો મારો ભાગ. ઉભી ૪
આવતાં આવી કામની, હુ જે માગું તે આપ;
ભાલણ પ્રભુ રૂઘનાથને, અંતર આણી થાય;

ઓરો આવરે અહીરડા મેં જાત તારી જાણી,
જુલમ કરો છો જોરાવરારે, કંસરાયને કહીશું,
નીત્ય ઉઠીને દુઃખ દો છો, તારૂ ગોકુળ મુકીને જઇશું ઓરો. ૧
અમે દાંણી નંદ રાયનારે, મન માને તે લેઇશું;
કહેજે તારા કંસરાયને, હમે ઉત્તર દઇશું. ઓરે. ૨
તું સરખા મારે ઘેર ઘણા, અમને પાયે પાણી;
તારૂં બોલ્યું સાખું હું તો, નંદનો કુંવર જાણી. ઓરો. ૩

પાધરે મારગ ચાલીયેરે, ગોવાળીયાની સાથ;
છેલપણું નવ કીજીએ, ભાલણ પ્રભુ રઘનાથ. ઓરો.

છબીલા નંદનારે, તારી ચાલનો ચટકો જો;
છોકરા આહીરનારે, તારા મુખનો મટકો જો.
ચટકો તારી ચાલનો, પાલવડીયે કંગર કોર;
છુમક છુમક નેપુરી બાજે, ધુનમાં નાચે મોર. છબી. ૧
તાણીને બાંધે પાઘડીરે, ઢળકતો મુકે તોર;
શેરીએ લડથડનો હીંડે, સુખ મોરલીધ્વન ઘોર. છબી. ૨
મુખ દેખડાવીને ઘેલાં કીધાં, જાગે હરાયાં ઢોર;
ભાલણ પ્રભુ રઘનાથજી, મારાં ચીતલડાંના ચોર. છબી. ૩

બ્રખુભાણ કેરી બેટી, રાણી રાધા છે મારૂં નામ;
દધી તણો જો ખપ કરો તો, આવજો ગોકુળ ગામ. બ્રખુ.
લંપટ સપટ નાથજીરે, કપટીવાળા કાહાન;
દધીતણું જો દાન લેશો તો, કંસને થશે જાણ. બ્રખુ.
વંદ્રાવનની વાટમાં તમે, શાને રોકો છો ઘાટ;
તારી માતાતો આવડુ મોટું, લેતી મહીનું માટ. બ્રખુ.
રાધા તો દાણ નહી આપેરે, તમારૂં શું જોર;
પીતા મારો જો જાણશે તો, કરશે પાધરા દોર, બ્રખુ.
સુધલે મારગ ચાલીએરે, ગોવાળીયાની સાથ
છેલપણું નવ કીજીએ, ભાલણ પ્રભુ રગનાથ. બ્રખુ.

કહાન-ધુતારી ઘુમટાવાળીરે, આંજ્યાં વિના આંખડી કાળીએ.
ઉંચીને અબખેસડીરે પાતળી પરિધાન;
જોબનીયાનું જોર ઘણું, હું ઉતારૂં અભિમાન. ધુતા૦

ગોપી—હાની વયમાં નામજ કાઢ્યું, લોક કરે વખાણ;
મ્હો ખાયને આંખડી લાજે માંહોમાંહો શું દાણ.
ચાલ્યો જા પાધરી વાટે રે, સાંખ્યું નંદના માટેરે; ચા૦
કહાન—આ ગોકુળમાં ઘણી વસે છે, મોટી જાત આહીર;
વ્હેવાર વાટે તે લહે રે, જેને હોય એ બાપ;
ગોપી—પાધરી વાટે તે લહેરે, જેને હોય એ બાપ;
એ દાણ શું લખાવી લાવ્યો, કંસરાયની છાપ. ચા૦
કહાન—છાપ તો તારો બાપ કરે જે, સેંકડો ભ્રખુભાળ;
હમો કુંવર નંદરાયના, ગણું કંસને તરણા સમાન ધ્રુતા૦
ગોપી—સમજી બોલો શામળારે, લોક સાથે શાં લાડ.
ભીખ માગી માગીને જીવવું, માનો પરમેશ્વરનો પહાડ. ચા૦
કહાન—ગોપી ગાળ દીયો અદકેરી, જોરાવરનો જોરો;
ભીખ માગ્યાની પેર કહું, તું કાન ધરની ઓરો, ધ્રુતા૦
ગોપી—કાન ધર્યાનું કામ શું છે, સમજી મનની વાત:
એવો કો દેખની નથી જે, અટકાવી શકે હાથ. ચા૦
કહાન—આવે નારી ઈંદ્રાણી તો, જાય મુકી માન;
તારૂં સર્વંસ લઉં સુંદરી તો મારૂં નામ કાન. ધ્રુતા૦
ગોપી—છ વરસનું છોકરૂં ને, ચોરી પીતો છાશ;
સરવસ આપું શામળા, તુ આવ મારી પાસ. ચા૦
કહાન—તુ મદમાતી મહીયારી, હું નિકટ ન્હાનું બાળ;
બાળપણું તુજને દેખાડું, થવા દે સંધ્યાકાળ. ધ્રુતા૦
ગોપી—વિવાદ કરતાં, દિવસ વિત્યો, અબળા આકળી થાય:
પ્રેમાનંદ પ્રભુ જાવા દીયો, ગોપી લાગી પાય.

ભાગ બીજો.

જ્યારે રામચંદ્રજી તથા લક્ષ્મણ વનવાસ ચલયા ત્યારે સીતાજીએ કહ્યું કે હું પણ સાથે આવીશ તે સમયે રામચંદ્રજીએ કહ્યું કે તમે પીયર જાઓ અથવા અહીં રહો, **તે વિષેનું ધોળ.**

(મામેરૂં મોંઘા મુલનું, એ રાગનું પણ તેમાં એક દોઢ ઝરતી વજેછે)

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સીધાવતાં, સતી સીતા આવતા સાથ.

કહે રઘુનાથ પધારો પીયર પ્યારી.

નહિ તો અહી રહો સાસરાના રાજમાં, હેતે હળીમળી સાસુ સંગાથ;

નહિ તો જોડી હાથ; પધારો. ૧

અમે વસ્તીમાં નહિ વસીએ વીનતા, અમે કરશું જઇ વનવાસ;

તમો પામો ત્રાસ. પધારો.

સાથે રથ કે ઘોડું નહી રાખીએ, નહી રાખીએ દાસી કે દાસ;

કોઇ અમ પાસ. પધારો. ૨

તમે કોશનો પંથ કીધો નહી ચરણે ચાલવાથી પામો થાક;

ચીટો ખેંચે નાક. પધારો

અમ વનફળ ખાઈ ખુશીમાં રહેશું કોઇ દિવસે તો કેવળ શાક;

વીના લુણુ પાક. પધારો. ૩

વનમાં નથી મંદીર માળીયાં નથી પહોડવા કાજ પલંગ;

રંગીત નવ રંગ. પધારો.

કરશું ઘાસ કે પાનની ઝુપડી. સુવા સાથરો તે ખુચે અંગ;

એમાં શો ઉમંગ. પધારો. ૪

વનમાં મીરનાં ચીરતો નહી મળે, વનમાં નહી મળે ફરતાં ફુલેલ;
ફેતેલ ધુપેલ   પધારો.
વનમાં નહી મળે શાણી સાહેલીઓ, કરશો, કે સંગે ખાંતથી ખેલ;
ઉમંગ ભરેલ.   પધારો. ૫
ઉષ્ણકાળે વાસે ઉંના વાયરા, એવું દેખીને થાશો ઉદાસ;
જ્યારે જેઠ માસ.   પધારો.
વરસસે મેઘને ઝબકશે વીજળી તેવે ટાણે તો તરૂ તળે વાસ;
નહી છત્ર પાસ.   પધારો.
વનમાં ઘાતકી રહેછે રાક્ષસ ઘણા, ચારે તરફ ફરે બહુ ચોર;
બચે નહી ઢોર.   પધારો.
મોટા પરવત દેખીને માનની, તને નજરે જોયા નહી જાય;
દીઠે ખાવા ધ.ય.   પધારો. ૭
તમે રાજ કન્યા કાયા કોમળી, વનવાસમાં દુઃખ ન વેઠાય;
કાયા કરમાય.   પધારો.
ઘરમાં અંધારૂં દેખી ડરો ઘણાં, નથી નીસરીયાં કદી ઘરબાર;
છો નાજુક નાર.   પધારો ૮
તમે છોટી ઉમર વરસ સોળના, નથી સંકટ વેઠયાં લગાર;
તમે કોઈ વાર.   પધારો.
શાણી આલીને પીયર ગયાં નથી, તમને મળવા ઇચ્છે છે માય;
હોશે ચિત ચાય.   પધારો. ૯
રાજા જનકજી તમને ઝંખે ઘણા, તેના સદેશા આવે સદાય;
તેડાં પાછાં જાય.   પધારો.
જાત જાતનાં ભોજન ભાવતાં, તમને મોકલશે મહીપાળ;
પુરાવીને થાળ.   પધારો. ૧૦

અમે અવધે ફરી જ્યારે આવશું, લેશું સ્હેજે તમારી સંભાળ;
ત્યાર તત્કાળ. .પધારો. ૧
રૂડી મીથીલાપુરી મન માનતી, તેમાં પામશો પરમ વિરામ;
છે બાપનું ગામ. પધારો.
મારી તમને ગમે તેમ હું કરૂં, એમ દલપતરામનો શ્યામ;
કહે રાજા રામ પધારો. ૧૨

પછી સીતાજી બોલ્યાં તેનું ધોળ.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

એવું સાંભળી કહે, સુણો સુંદર શ્યામ સુજાણ;
પ્યારા મારા પ્રાણ, સાથે રાખો સ્નેહથી.
જુદાં પડવાની વાત વાલા કહો, તે તો બોલ લાગે તીખા બાણ;
રઘુકુળ ભાણ. સાથે રાખો.
સ્વામી જ્યાં તમે ત્યાં ઘર માહેરૂં, તમથી વેગળી તે પરદેશ;
હું જાણું હંમેશ. સાથે રાખો.
સ્વામી તમેરે સુખી તો સુખ માહરે, તમે દુખી તો દુખ મારે દેહ;
એમાં શો સંદેહ. સાથે રાખો. ૨
જે કોઇ પરણ્યા પછી રહે પિયરમાં, અવતાર બળ્યો ધીક એહ;
મુવા જેવી તેહ. સાથે રાખો.
સ્વામી તમ વિના મંદિર માળિયાં, ભાસે પરવત મોટા સમાન;
વસ્તી તો વેરાન. સાથે રાખો. ૩
મહાવનમાં ભરી વસ્તી ભાસતે, જ્યારે પામીશ દરશન દાન;
કૃપાના નીધાન. સાથે રાખો.
સાસુ સસરાને માત પીતા સહુ, ભલે જીવો કરો રૂડા રાજ,
મને મહારાજ. સાથે રાખો. ૪

સ્વામી શું કરૂં ભાઇ ભોજાઇને, સ્વામી શું કરૂં સૈયર સમાજ
કેનું નથી કાજ. સાથે રાખો.
સાચું સગપણ જગતમાં સ્વામી તણું, બીજો સ્વારથી સઘળો સંસાર
કુટુંબ પરીવાર; સાથે રાખો. ૫
મારા લાડ પલાણુ તમે લાલજી, બીજો નથી આંસુ લોનાર;
કે એક આધાર. સાથે રાખો
પ્યારી પ્રાણ થકી જો જુદી રહે, તો હું તમથી જુદી પડી છેક;
જીવું તજી ટેક. સાથે રાખો. ૬
જો કોઈ જળથી જુદી પડી માછલી, રાખે દુખમાં કરી વિવેક;
જીવે પળ એક, સાથે રાખો.
તમે સુખના સાગર રહો વેગળા, પછી શું કરૂં રાજ ને પાટ;
હવેલીના ઠાઠ. સાથે રાખો ૭
મને હીરના ચીર ગમે નહી, મને ન ગમે ઘરેણાંના ઘાટ;
અટાડો ઉચાટ. સાથે રાખો.
હું તો તમને દીઠે દેખતી અણુ દીઠે તે આંધળી ભીત;
જનમની એ રીત. સાથો રાખો. ૮
મેં તો સ્નેહ તોડયા સહુ લોકથી, બાંધી તમ સંગે પુરણ પ્રીત;
ચોરાયું છે ચીત. સાથે રાખો.
જમવું જીવન તમથી જુદા પડી, હોય વીધવીધના પકવાન;
તે વીખનાં નીશાન. સાથે રાખો. ૯
કરીએ ભોજન તમ સંગ ભાવથી, હોય કેવળ શાક કે પાન;
તે મેવા સમાન. સાથે રાખો.
પડશે તડકા ને તાપ વઇશાખના તે તો જાણીશ ચંદ્ર પ્રકાશ;
રહી તમ પાસ. સાથે રાખો. ૧૦

મને મેલી જો પંથ પધારશો, આવી મળવાની ધરશો ન આશ;
નિશ્ચેહ પામું નાશ. સાથે રાખો.

તરત સતી ઢળી પડી ધરણીએ, નારી જાનકી થઇને નીરાશ;
કહે મેલી સ્વાસ. સાથે રાખો. ૧૧

દયા કરી દેવ દલપતરામના, સતી સીતાને દેખી ઉદાશ;
જતાં વનવાશ. સાથે રાખો. ૧૨

રામચંદ્રજીએ સીતાજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ.

મામેરૂ મોઘા મુલનું—એ રાગનું.

સ્વસ્તશ્રી પુરી લંકા સોહામણી,
જ્યાં રાજે છે જનક કુમારી; પ્રીતમ લખે પ્યારીને;
રહો અખંડ એવાતણુ તમ તણા,
એવી આશીષ વાંચો હમારી, પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧
ગોરી દેવના જોગે જુદાં પડયાં,
પણુ પ્રાણુ મારા તુજ પાસ પ્રીતમ લખે પ્યારીને,
એસું બાગ બગીચે કે બંગલે,
રહું તમ વીના અધિક ઉદાસ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૨
તારો સ્નેહ ઘડીએ ઘડી સાંભળે,
તારો ભાવ ભૂલ્યો કેમ જાય; પ્રીતમ લખે પ્યારીને,
તારા હેતથી હયડું ભરાય છે,
તે તો લેખણુથી ન લખાય; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૩
મારે અરથે તમે બાળપણુ થકી,
તજ્યો સ્વજનો પીયર પરીવાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને
મારાં લેશ વચન નહી લોપીયાં,
નથી કોપીયાં કદાએ લગાર; પ્રીતમ લખે પ્યારીને, ૪
તારી નમ્રતા અમ્રતથી ગળી,
વળી સોબીતો શાંત સ્વભાવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

જેથી મનની ઉદાસી તુરત મટે;
તારા બોલનો એવો બનાવ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૫
ગોરાદે તારા ગુણ કેમ વીસરે,
કેમ વીસરે વીલાપ ભર્યાં વેણુ, પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
હેતે હસ્તુ વદન તારૂ વીનતા,
મારા નીરખવા તલખે છે નેણુ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૬
દિવસે તુજ વિના દીલમાં ગોઠે નહી;
પીવું પાણી કે જમવું અનાજ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
રાતે રોઇ રોઇને આંખો રાતી થઇ,
લોક પુછે તો આવે છે લાજ, પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૭
ગોરી મનમાં ધીરજ ધરી રાખવી,
કાલે ભાગશે ભામની વીજોગ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
જેથી રીઝે આપણુને જગતપતી,
એવો અહોનીશ કરવો યોગ્ય; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૮
જે જે વૃદ્ધ પાડોશીઓ શુદ્ધ છે;
તેને પ્રીતીથી કહેજો પ્રણામ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
વીભીષણુ મારા મીત્ર પવીત્રને,
કહેજો જરૂરનું હોય જો કામ; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૯
જોઇતી વસ્તુ જરૂર મંગાવજો,
કશી વાતે મુઝાશો ન મન; પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
કાલ દેખીશું દીવસ આનંદના,
જાશે વીસરી દુઃખ ભર્યાં દીન; પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧૦
જે જે પ્યારી તમારી સાહેલીયો,

તેને પણ કહેજો મારા જુહાર, પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
સાસુ સસરાની આસીષ સુંણીને,
મલશું ભામની ને ભરતાર, પ્રીતમ લખે પ્યારીને. ૧૧
વધે સ્નેહ ને સંપ સુજન સાથે,
તેવી તનમન રાખજો ટેવ, પ્રીતમ લખે પ્યારીને.
અમે થોડી અવધે હવે આવીશું,
એમ દલપતરામનો દેવ, પ્રીતમ લખે પ્યારીને.

સીતાજીએ રામચંદ્રજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ.

રાગ ઉપર પ્રમાણે.

સ્વસ્તિ શુભસ્થાન સોહામણું,
જ્યાં રાજે સદા રઘુનાથ, કાગળ લખે કામની. ૧
લખે લંકા થકી સીતા સુંદરી,
હેત વદને જોડી જોડી હાથ, કાગળ લખે કામની.
પત્ર આવ્યો તમારો પ્રીતી ભર્યો,
વહાલા વાંચી થયો વિરામ, કાગળ લખે કામની. ૨
પણ જીવન તમથી જુદાં પડે,
ઘણા દીવસ થયા ઘનશામ, કાગળ લખે કામની.
મારા નેણનાં નીરથી નાથજી,
સુતાં રજનીમાં સેજ ભીંજાય, કાગળ લખે કામની. ૩
ઘેર ચાલો હવે તો ચણી થઈ,
નહિ તો જીવડો જાશે જરૂર, કાગળ લખે કામની.
દઇવે પાંખો આપી હોય પીઠમાં,
ઉડી આવું દેશાવર દુર, કાગળ લખે કામની. ૪

વહાલા નીત્ય નવી વાતો વાંચીએ,
જેથી પામીએ પુરો પ્રમોદ, કાગળ લખે કામની.
ચતુરાઇના સાજ હું ચાળવુ,
આવો વિદ્યાના કરીએ વિનોદ. કાગળ લખે કામની. ૫
તાંબાકુંડી ઉંડી ઓપતી,
ભાવે ભરૂં માંહી નીરમળ નીર, કાગળ લખે કામની;
બેસો બાજોઠે ચડી મારા ચોકમાં,
સ્વામી નવરાવું ચોરી શરીર, કાગળ લખે કામની. ૬
કરૂ સરસ રસોઇ રૂડી રીતથી,
પ્રીતે પીરસીને બેસું હું પારુ, કાગળ લખે કામની.
એવો દીવસ તે ક્યારે દેખશો,
ત્યારે અંતરની, પુરશો આશ, કાગળ લખે કામની. ૭
સ્વામી તમ વિના પીયરને સાસરૂ,
સુનો લાગે સઘળો સંસાર, કાગળ લખે કામની.
મારા માથાથી મોઘા પ્રભુ તમે;
મારા આત્માના છો આધાર, કાગળ લખે કામની. ૮
આવે પર્વના દીન સુખ સરવને,
હું તો શોકે ઉદાશી સદાય, કાગળ લખે કામની.
ગાજે મેઘ ને દમકે જો *દામની,
આખી જામની જંપ ન થાય, કાગળ લખે કામની. ૯
હું તો સુની દેખું સુખ સેજડી,
ખાલી મંદિર ખાવાને ધાય, કાગળ લખે કામની.

---

* વીજળી

ભરી વસ્તી ઉજડ જેવી ભાસે છે,
એક તમ વિના ત્રીભુવન રાય, કાગળ લખે કામની ૧૦
વાલા હું તમને કેમ વીસરી.
કેમ વીસરીયું દાદાનું વતન, કાગળ લખે કામની.
પત્ર વાંચીને વેહેલા પધારજો,
સ્વામી શરીરનાં કરજો જતન, કાગળ લખે કામની. ૧૧
કોઇને દુખીયા દેખીને દુખ પામતા,
તેરી નાથ તમારી છે ટેવ, કાગળ લખે કામની. ૧૨
આવે અવસરે કેમ કઠણ થયા,
તમે દલપતરામના દેવ, કાગળ લખે કામની. ૧૨

શિયળ વિશેની ગરબી.

શીયળ તણો મહીમા બહુ મોટો, ખોટો નથી ખરોછેજીરે,
વેદ પુરાણ કુરાન કીતાબે, અધીક અધીક ઉચર્યો છે.
સુણજો સજનોજીરે. ટેક.
શીયળ વીના સદગુણ સઘળાથી, જરી નહી શોભાવોજીરે;
પાઘડી પહેરી પામરીથી, નહી શોભે નાગો બાવો. સુ૦ ૧
હાંડી જમરૂખ તકતા માંડી, શોભાવ્યુ ઘર સારૂજીરે;
દીવા વીના અંધારા ઘરમાં સઉ દેખે અંધારૂં. સુ૦ ૨
સરવે અંગ સાજુ તાજુ, નાવ નવીન બનાવ્યુંજીરે;
પણ તેમાં એક છીદ્ર પડયું તો ન પડે પાણું આવ્યુ. સુ૦ ૩
પરમેશ્વરનું બહાનું પકડો, શીયળ ન પાળે સાચુંજીરે
કાથ પીએ ને ચરી ન પાળે તો જીવ્યાનું કાચું. સુ૦ ૪

પુન્યદાન કે પ્રતીષ્ટાથી, પાપ નહી જાશે જીરે;
લાંચ શીપારશ લેશ ન ચાલે, પરમેશ્વરની પાસે, સુ૦ ૫
જે બાળપણાથી ડાપણુમાં; ખાપણુ ખોટું મળશેજીરે,
બુઢાપણુ આપણને આવે, તોપણુ તે નહી ઢળશે. સુ૦ ૬
શીયળ થકી સંપુરણ થાએ, પરમેશ્વરની પ્રીતીજીરે,
દલપતરામ કહે દુનિયામાં, સુખદાયક શુભ નીતી. સુ૦ ૭

નળદમયંતીનો વિયોગ.

(રાગ સામગ્રી)

વૈદરભી વનમાં વલવલે, અંધારી રાત.
ભામિની ભે પામી ઘણું, એકલડી એ જાત. વૈદરભી૦
રસની નામ દે નળતણું, જાપ જપતી જાય;
શુદ્ધ નથી શરીરની, ભાગે કાંટા પાય. વૈદરભી૦
રોઈ રોઈ રાતી આંખડી, ખુટયું આંસુનું નીર;
નયણે ધારા બે ઝરે, વહે છે રૂધીર. વૈદરભી૦
હીંડતી તે આંખડે, વાગે પાયમાં ઠેશ;
ચાલતી ઉભી રહે, ભરાય કાંટામાં કેશ. વૈદરભી૦
અંગે ઉઝરડા ઘણા, ઝરે શોણિત ધાર;
ઓ નળ ઓ નળ બોલતી, બીજો નહિ વિચાર. વૈદરભી૦
ઊંડા કોતર ઉતરે, ચઢે ગિરિ ગરાડ;
અશુદ્ધ ઉર ધડકે નહિ પાડે વાઘ બરાડ. વૈદરભી૦
વાંકી વાટે ટીંબા ટેકરા, ભયાનક ખોય;
રાફમાં સાફુજ ફુફવે, માંહી ઘુઘવે ઘોય. વૈદરભી૦

શબ્દ પશુ પંખી તણા, ન પડે કોઇએ પ્રીછ,
વરૂ વણીઅર બોલે ઘણું ધાય પુઠે રીંછ. વૈદરભી૦
કુંકારે છીકારવા ચીતરાં દે છે ફાળ;
ફાકુનાદે હોએ ઘણા, બહુ બોલે શિયાળ. વૈદરભી.
શીમલ સદડી શેકટી, કંટાલીને થોર;
બાવળીઆ બીઆમણા, ત્યાં ઝાઝી બોર વૈદરભી.૦
અથડાઈ પડે છે સુંદરી, ચરણે વેલા વીંટાય;
છુટા કેશ કામિની તણા ઝાંખરે જટીઆં ભરાય. વૈદરભી૦
અથડાએ વૃક્ષ અંગશું, મુકે કાંટામાં પાય;
શુદ્ધ નથી શરીરની, ભજતી નળરાય. વૈદરભી૦
દિવસ રેણી પ્રીછે નહિ, એવું ધાડું વન;
ઘોર શબ્દ બીઆમણા, તેથી ધ્રુજે તન. વૈદરભી૦
અન્ન ઉદક નિદ્રા નહિ, બેસવું ન સુવાત;
ત્રણ દિવસ એમ વહી ગયા, ભમતાં ભમતાં વંન. વૈદરભી૦

ભુલી ભમે છે ભામની, નૈષધનાથની નાર;
ઓ નળ ઓ નળ બોલતી, બીજો નહિ ઉચ્ચાર. ભુલી૦
ધોવાયું કાજળ આંસુએ, વેદનાએ વ્યાકુળ;
અરધ ઉપાડી દેહડી, નાથે ફાડયું પટકુળ. ભુલી૦
એવે દીઠો એક ચિતરો, ધરી ધીર ઉલટ;
પુછી ભાળ ભુપાળની, તારા સરખી છે કટ. ભુલી૦
શાર્દુલ દીઠો વનમાં વૈદરભી પુછે વહાલ;
નૈષધ દેશી વાટે મળ્યા તારા સરખી છે ચાલ. ભુલી૦

સાવજ થાએ ગામરો, ભયથી નાશી જાય;
વન દેવી મને ઝાલશે, પણ ઘણું કંપાય. ઝુલી૦
પુછયું ઉંચા દ્રુમને, તારી ગગને ગઇ ડાળ;
તરૂપતિ જો મારી વતી, કહી દીસે ભુપાળ. ઝુલી૦
ઉત્તર દ્રુમ આપે નહિ, તેમ રાણી રોય;
પુન્યસ્લોકે મને પરહરી, શત્રુ થયાં સર્વ કોઇ. ઝુલી૦
અજગર પડયો છે વાટમાં, વિકાશી મુખ ભાગ;
દમયંતીએ પ્રીછયો નહિ મેલ્યો મુખમાં પાય. ઝુલી૦
ચરણ ગળયો જાનુ લગી, વિખ ચડયું શરીર;
સાદ પાડીને નળને કહે, ત્યાં તે થઇ છે અધીર. ઝુલી૦
અજગર આનંદ પામીયો, ભલુ જડીયું ભક્ષ;
વૈદરભી ઘણું વલવલે, ઉચાં ગઢી ગયાં ચક્ષ. ઝુલી૦
કંઠે તો કાંટા પડયા, મુખે પડીઓ શોષ;
મરણ સમે મારૂં કો નહિ રસનીઓ પુન્ય શ્લોક. ઝુલી૦
રોતી રાણી સાંભળી, પારધી આવ્યો ધાઇ;
પગ છે અજગરના મુખમાં, સ્વામી દીઠી સાહી. ઝુલી૦
પારધીએ અજગર મારીયો, કુહાડીને ઘાય;
જુગત કરીને મુકાવિયો, નળ પત્નિનો પાય. ઝુલી૦

કવી પ્રેમાનંદકૃત.

પતીવ્રતા સ્ત્રી કેવા પ્રકારની ગુણવાળી હોય છે.

પુનમ ચાંદની પુરી ખીલી રહીરે—એ રાગ.

બાઇઓ પતિવ્રતા તે નારી કેવી હોય છે રે,
વાંચો વર્ણન તેનું આપુ નિચે આજ;
સરવે શિખામણના શબ્દો હૈયે રાખજોરે. ટેક

સાખી—શ્રાપ ન આપે કોઇને, બોલે ના બદ વેણ;
કરે ન કોઇની ઠેકડી હસી, નચાવી નેણ;
મુખથી ચાવીને નવ બોલે કદિએ બોલનેરે,
મનથી જાણે એમાં ઘટવાનો છે તોલ સરવે૦

સાખી—સૈયરોનાં ટોળાં કરી, નવ ગાયે એ ગીત;
નવ લે છુટા રાસડા, સંભાળી નીજ હિત;
રોવા રડવાની વાત નથી એ જાણતીરે;
કુટાયા પીટાયાનું તો નવ લે કો દિ નામ. સરવે૦

સાખી—સંતાપે નહી કોઇને, ધરી કદી પણ રીસ,
જપે જપાવે સર્વદા, સુખ દાતા જુગદિશ;
જુઠું જીભડીએથી કદી એ બોલે નહીરે;
ખારૂં ખાટું તીખું મોળું મુખથી વેણ. સરવે૦

સાખી—નિજપતિ વિણ ન્યાળે નહી, ઉઘાડીને આંખ;
ભુપ-રૂપ-કોટી પતિ, જુવે ના કરી ઝાખ;
ઘરમાં ખાવા પીવા સુવાનો તો સાથરોરે;
તદપી તરછોડે ના નિજ વૃત્તિ ને ટેક. સરવે૦

સાખી—લટકાં ચટકા ના કરે, ઠમકા મારે ઠેસ;
ના કાઢે દુતિ તણો, પોષાકોથી વેશ;
લજ્જા પટકુળ અંગે એ સદા પહેરી ફરેરે;
સદગુણ માને છે એ ઘરેણાંના ઘાટ. સરવે૦

સાખી—ઢોરને બહુ સાચવે, ગણી પોતાનાં બાળ;
રૂઠાં જુઠાં પર કદી, આણે નહી મન કાળ;

રૂડા શિખામણુના શબ્દોથી એ કેળવેરે;
જેથી સુખીયારા બહુ બાળક આગળ થાય. સરવે૦

સાખી—દોરા ધાગાથી વસે બહુ વેગળી આપ;
મંત્ર જંત્ર મનથી ગણે, એ ખોટાં છે પાપ;
વહેમો વશીકરણના મનમાં કાંઇ નથી લાવતારે;
સઘળુ સમજે એ છે ધુતારાના ઢંગ. સરવે૦

સાખી—સત્ય શિયળને સાચવે, પડતાં દુ:ખ અપાર;
દાન દીએ છે દીનને, યથાશકિત અનુસાર;
એવા ગુણવાળી તે પતિવ્રતા શુદ્ધ નાર છે રે;
બીજી શંખણીઓનો ચોખ્ખો છે અવતાર. સરવે૦

સાખી—ત્રીભુવન સહુને કહે, એ મારો ઉદેશ;
અવગુણ વાળી નારીયો. ના ધરશો કોઇ દ્વેશ;
સાચું કહેવાની તો મનેજ મોટી ટેવ છે રે,
જેથી લખીયો છે મેં મારા મનનો ભાવ. સરવે૦

પતિની શક્તિ.

ગરબો.

(" રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે "—એ રાહ)

સતી ગણો પ્રાણથી પ્યારોરે, આજ શિક્ષણનો સાર સારો,
સતી ગણો૦ (ટેક)

પતિ જ્ઞાને પ્રેમ પ્રમાણી રે, એના હૃદયનું હરાદ જાણીરે;
એજ માનો ખરી સુખ ખાણો, સતી ગણો૦ ૧

પતિ ભક્તિમાં રાખી આસક્તિરે, છળ કપટથી છાંટવી યુક્તિ રે;
રાખવી અતિ નિર્મળ વૃત્તિ, સતી ગણો૦ ૨

કાન્ત કથન કવિતા સમાન રે, વદે વિબુધ વડા વિદ્વાન રે;
તેનું કા નવ જાળવો માન, સતી ગણો૦ ૩
પતિ નિંદા કરે જે નારી રે, અપયશની તે અધીકારી રે;
થાય અંતે દુખીયારી, સતી ગણો૦ ૪
'પ્રેમદા' નામ પ્યારૂં તમારં રે, 'રામ,—રમણી ને 'સુંદરી' સારૂં રે;
ગર્વ અવગુણે આજ અકારૂં સતી ગણો૦ ૫
પતિ રૂપે ગુણે રીઝી રેવું રે, સત્ય રુચીકર કેવું રે;
સમે સુખ દુઃખ આવે તે સ્હેવું, સતી ગણો૦ ૬
લેઇ કેળવણી દઢ થાવું રે, જુઠા જનને ઓળે નવ જાવું રે;
ગુણવંત ગંભીર ગણાવું, સતી ગણો૦ ૭
દ્વેષ કલેશને ફેંકી દુર રે, મદ મત્સર તજિયે જરૂરરે રે;
કાન કામિનું એજ નુર. સતી ગણો૦

ગરબો.

આવો હાવે ભાવે રમીએ સહીએર આપણેરે,
રમીએ રંગ તરંગથી આખો દીએ ગેન;
ભળીએ રમત ગમતમાં જઇને ત્યાં ઉલ્લાસમાંરે.
સાખી—ચાલો બેની બાગમાં, ચંદ્ર ખીલ્યો છે ચોકાર.
જાવાની જોઉં રાહ હું, જેમ વૃષ્ટી ઇચ્છે મોર.
કરો તૈયારી ત્યાં જાવાની સઉ આપણેરે,
પેહેરો કીમતી આભુષણુ અંગે અલંકાર આવો૦
સાખી—બાગ સુશોભીત પુષ્પથી, સુગંધ મહે ચોપાસ;
ગુલાબ કેતકી મોગરો, આપી રહ્યા છે સુવાસ.

સહીએર સાથે તો સઉ ઉંઠો ફરવા કુદડીરે,
રોળે મળીને બોલો શ્રી હરી એકવાર. આવો૦

સાખી—આજ દીવસ છે હર્ષનો, મળી આપણુ સંગાથ;
પણુ હવે ચાલો ઘર ભણી, વાટ જુવે છે નાથ.
રાતલડી અરધી તો ચાલી અહીંથી નીસરીરે,
માટે વઢસે ઘેર આપણુને ભરથાર. આવો૦

સાખી—જો અહી થાશે વાર તો, પતી થાસે દીલગીર;
વખત વિતી કેમ બહુ ગયો, એમ મનમાં નહિ રહે ધીર.
માટે ચાલો બેની પતિની શેવામાં હવેર,
પાછાં મળશું જગદીશ મેળવશે શુભદીન.

બજરંગીનો (હનુમાનનો)

ગરબો.

સીતા રામનો છે રખવારરે સમરૂ બજરંગી;
એતો અંજનીનો જાયો હનમાનરે સમરૂ બજરંગી.
એમને ચઢે છે તેલ સીંદુરરે. સમરૂ.
માતાજીના વચન પાળવા, પીતાજીને કાજ;
અયોધ્યા નગરીના રાજ છોડીયારે, રામે ભોગવીયાં વનવાસરે; સમરૂ.
વનમાં જઈ મઢી બનાવી, આસન કીધાં ત્યાંય;
રોપ્યાં સીતાજીએ વૃક્ષ ત્યાં, કંઈ જુદી જુદી જાતનાં જયાંયરે, સમરૂ.
રાજા રાવણુનો મરગલો, જેની સુવર્ણની છે કાય;
ચરતાં સીતાજીએ ભાળીઓરે, કહે રામને કાંચલડી સીવડાવરે. સમરૂ.
કંચવો સોનાનો શીવડાવશું, નહિ સામડામાં એ સાર;

હઠ લીધી સીતાજીએ ઘણી, કીધા બોલ ઓશીયાળા અપારરે. સમરૂ.
બોલો સીતાના સાંભળી લીધું ધનુષ્ય ત્યાં હાથ;
પહેલું તે બાણુ રામે ફેંકીયું, લેતો જઇ પડયું દરીયા માંયરે. સમરૂ.
બીજે બાણે મૃગ મારીયો, તમે ધાજો લક્ષમણ વીર;
સીતાજી કહે દીયરનેરે, તમે જાઓ હણાયા તમ વીરરે સમરૂ.
ઘેલી સીતા ન બોલીએ નવ રામ હણાયા જાય;
મેણાં કીધાં સીતાજીએ ઘણાંરે, તેથી લક્ષમણ ધાયા ત્યાંયરે; સમરૂ.
રાવણ આવ્યો જોગી થઇ, કહે ભીક્ષા દે માય;
કપટ કરી તું આવીયોરે, તુને ભીક્ષા તે કેમ અપાયરે. સમરૂ.
કપટીયે કપટ લડાવીયું ઉધું ચતું સમજાવી સાર;
ખાંધે બેસાડી રાવણ ચાલીયોરે કાંઇ હરી છે સીતા નારરે. સમરૂ.
ઉંચી મેડી ઉછાંછળા, સમુદ્રનો નહિં ત્યાગ;
સતીને રાવણ હરી ગયો, એની મેડીયે ઉડે છે કાગરે. સમરૂ.
મારી મૃગ રામ આવીયા, નાંખ્યો મઠીની બહાર;
દીસે સુનાં મંદિર માળીયાં, કહો લક્ષ્મણ ક્યાં ગઇ સીતા નારરે. સમરૂ.
રામ કહે લક્ષ્મણ તું કુલક્ષણો, ન સરીયાં કશાં કાજ;
ના હણ્યો વાડીનો મૃગલોરે, કાંઇ સાચવી ન સીતા નારરે સમરૂ.
લક્ષ્મણ કહે હું ન કુલક્ષણો, કુલક્ષણી તમારી નાર;
સીતા કઠણ વચન બોલીયાં, મને લાગ્યાં તે હાડોહાડરે. સમરૂ.
રામ કહે લક્ષ્મણ રીઝવે, ના રોશો ઘેલા રામ રામ;
સતી સરીખી બીજી લાવશુંરે, એનું સીતા ધરાવીશું નામરે. સમરૂ.
જળ જળ કમળ ન નીપજે, વીરા વનવન અગર ન હોય;
ઘેર ઘેર સીતા ના નીપજેરે, તું તો બંધવ વિચારી જોયરૂ. સમરે.

રામે બીડું ફેંકીયુ, કહો છે કોઈ બળીયો જોધ;
હનુમાને તેતો લીધું હાથમાંરે લાવું સીતાજીના હું શોધરે. સમરૂં.
અવળા ઉલટે ઉછળ્યો, પડીયો સાગર મોઝાર;
લંકામાંહી તે આવીયોરે, જોયા ચોરાશી બાવન બજારરે. સમરૂં.
જોઈ વળ્યો લંકા બધી, જોયું રાવણનું રાજ;
પત્તો સતિનો ના મળ્યો, આવ્યો થાકી પાણીને ઘાટરે. સમરૂં.
પનીયારી તુને વિનવું, કંઈ બતાવે જો સીતા માય;
પનીયારીએ કહ્યું સાંભળોરે, સીતા અશોક વાડીની માંહ્યરે. સમરૂં.
ત્યાંથી હનુમાન ઉઠીયો, ને આવ્યો વાડીમાંય;
મહેલી મુદ્રિકા પડતી તહીંરે, લીધી સીતાજીએ તો ત્યાંય. સમરૂં.
કોણ દિશાથી આવીયા, શું છે તમારૂં નામ;
કોણે તમોને મોકલ્યા, લાવ્યા મુદ્રિકા આ મારા રામની.
ઉત્તર દિશાથી આવીયા, પંચવટીમાં છે મુકામ;
રામ લક્ષ્મણે મુને મોકલ્યોરે, છે હનુમાનજી મુજ નામરે. સમરૂં.
સાત સમુદ્ર આડા ભર્યા, જળનો નહિ કંઈ તાગ;
કહતો સામા ઉભા હસેરે, ભાઈ કેમ કરી મુકાવ્યો તેં માગરે. સમરૂં.
સાત સમુદ્ર કોટે કરૂંને બળુ લંકા અનુપ;
નથી મારા રામની આજ્ઞારે, નહી તો મારૂં હું રાવણ ભુપરે. સમરૂં.
તરસ્યો તું હોઈશ ભાઈ સાવજેરે, જા પીને તું ટાઢાં નીર;
ભુખ તુને લાગી હશે, તું ખાને આ દાડમ અંજીરરે. સમરૂં.
આજ્ઞા માગી હનુમાનજી, પાડી વન ફળ ખાય;
ફરીયાદ બાગનો માળીડોરે, લેઈ રાવણની પાસ જાયરે. સમરૂં.
અરજ સુણી માળી તણી, કોપ્યો રાવણ રાય;
મારો મારા એને શું જુઓ, ભાગો લોઢે લાકડે એની કાયરે. સમરૂં.

કુંભકરણે આથા ભીડીયા, માર્યું જોરથી બાણ;
ઇંદ્રજીત કહે ગભરાવો નહી, રે હું વાળુ છું એનો ઘાણરે. સમરૂ.
હનુમાનજી હસતા બોલીયા, નહી મરૂ એરણને ઘાણ;
સાચું કહે વાંદરારે, ત્યારે શાથી જશે તુજ પ્રાણરે. સમરૂ.
આખી લંકાના ગોદડાં, અને સહસ્ત્ર ઘાણીનું તેલ;
મારે પુંછડે બાંધી પછીરે, વળી અગ્નિ તે તેમાં મેલરે. સમરૂ.
તેલ મંગાવ્યું તરત ત્યાં, બાંધ્યાં ગોદડાં સજ્જડ;
અગ્ની મુકતાં સાથ હનુમાનજીરે, બેઠા ચઢી તે લંકા ગઢરે. સમરૂ.
બળ્યાં મેડીને માળીયાં, બાળ્યાં બાવન બજાર;
હાહાકાર ત્યાં થઇ રહ્યોરે, રૂવે નાનાં મોટાં નરનારરે. સમરૂ.
પછી સ્નાન કરી હનુમાનજી, આવ્યા રામજી જ્યાંય;
સીતાની ખબર આપી અનેરે, કહ્યું લંકામાં લાગીછે લાયરે. સમરૂ.
રામ લક્ષમણ યુધ્ધે ચઢયા, ઇંદ્રજીત માર્યો ત્યાંય;
ઓળખ્યો ઇંદ્રજીત તેમણેરે, ત્યારે લક્ષમણને થઇ મુર્છાયરે. સમરૂ.
રામજી ઘણા દીલગીર થયા, ઉપ્યો દીલમાંહી બોધ;
કાંચલડીને કારણેરે, મારી અખંડ ખાંડી જોડરે. સમરૂ.
ગયાંતાં તમો ત્રણ જણાંને, આવ્યા એકા એક;
માતા સુમીત્રા એમ પુછશેરે, ત્યારે ઉત્તર શો દઇશ હું તેમનેરે. સમરૂ.
વહાણું વાયું આવ્યા હનુમાનજી, લાવ્યા અમરકુપ સાર;
મુર્છા વાળી લક્ષમણ તણીરે, ત્યારે વરત્યો તે જેજેકારરે. સમરૂ.
થયું યુદ્ધ ત્યાં અતિ ઘણું, મરાયો રાવણ ભુપ;
સીતા સતી મલી રામને, પછી વિઘ્ન પડયાં જઇ કુપરે. સમરૂ.

ગરબો.

(પુનમચાંદની એ રાગ)

બેહેનો પતિવ્રતા નીજ ધર્મ તમે સ્વીકારજોરે.
રહેતાં પતી સેવામાં હાજર દીનને રાત;
પામો મુકતી પદને સુખ ઘણું સંસારમાંરે.
    સત્ય વચન સૌ બોલજો, નીજ પતિની સંગાત;
    સાસુ સસરા સર્વને, સાચી કહેજો વાત;
રાખી નમ્રતાને માન થકી બોલાવજોરે,
વળી સદ્‌ગુણથી રાખો સૌને પ્રસન્ન. પામો૦
    નેત્રનેહ નવ રાખશો, પરપુરૂષની સાથ;
    પિતા પુત્ર ગણી તેહને, બોલો સૌ સંગાથ;
ઠઠ્ઠા મશ્કરી કરીને બહુ નવ બોલવુંરે,
વળી એકાંતે નવ કરવો ગુપ્ત વીચાર. પામો૦
    દાગીના નવ પેખવો, નિત જોવું પતી મુખ;
    સદ્‌ગુણમાં રહેજો તમે, અક્ષય પામો સુખ;
લડવું વઢવું ને ગુસ્સામાં કદી નવ બેસવુંરે;
રહેવું સંતોષે જે આપ્યું જુગદીશ. પામો૦
    પતી પ્રકૃતિ હોય જો, અગ્નિ કેરી ઝાળ;
    સંતોષે બુઝાવશો, સામો નાવે કાળ;
હરવું ફરવું ને સુખે દીન ગુજારવારે,
તેથી થાશે સઉ કુળનું કલ્યાણ. પામો૦
    ધન સંપતી પામશો, પટકુળ જુદા રંગ;
    સર્વ ફોગટ જાણજો, ધરના સદ્‌ગુણ સંગ;

મળશે પરમેશ્વર આપે મુક્તિ ફળ સાતમાંરે,
કહે લક્ષ્મણ ગણુપત હેતે ધરી મન હાંશ. પામો૦

બહુચરાજીનો ગરબો.

બલિહારીરે બહુચર માત, જોવાને જઇએ. ટેક.
જોવા જઇએ સુખિયા થઇયે, આરાશુરમાં રહીગેરે;
આરાસુરમાં અંબા બીરાજે, પાવાગઢ માહાકાળી. જોવા૦ ૧
માને પારે દરન થાય, ને ચીર ચુંદડી હોમાયરે;
બ્રાહ્મણ બેઠા વેદ ભણે છે, માનની મંગળ ગાય. જોવા. ૨
માને પારે જે કોઇ જાશે, તેની પુરે આશરે;
કરજોડી જન વલ્લભ કહે, મા હું છું તારો દાસ. જોવા. ૩

મલાવરાવનો રાસડો.

પીતળ લોટા જળે ભર્યારે, દાતણ કરતા જાઓરે,
મલાવરાવ શેહેરનો ક્યારે આવશેરે.
દાતણ કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે. મ૦
ચીની તે પ્યાલા એમ રહ્યારે, મરદને કરતા જાઓરે. મ૦ ૧
મરદન કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે; મ૦
ત્રાંબા તે કુંડીઓ જળે ભરીરે, નાવણ કરતા જાવરે. મ૦ ૨
નાવણ કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે, મ૦
રાંધી રસોઇઓ એમ રહીરે, ભોજન કરતા જાવરે. મ૦ ૩
ભોજન કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે. મ૦
પાન સોપારી એલચીરે, મુખવાસ કરતા જાવરે. મ૦ ૪

મુખવાસ કરીશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે; મ૦
સોના તે કેરાં શોગટાંરે, રમત રમતા જાવરે. મ૦ ૫
રમત રમશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે. મ૦
ઢીંચણુ સામો ઢોલીયોરે, પોઢણુ કરતા જાઓરે. મ૦ ૬
પોઢણુ કરશું વાડીયેરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે: મ૦
ક્યાંથી આવ્યા પેલા પરદેશીરે, માથે ટોપીને જુરો વેશરે. મ૦ ૭
રાણી રૂવે રંગમેલમાંરે, દાસીઓ રૂવે દરબારરે;
હાટે રૂવે હાટ વાણીયારે, ચોરે રૂવે ચારણભાટરે. મ૦ ૮

ગરબો.

પુનમ ચાંદની ખીલી પુરી અહીંરે, શોભે રજની સુંદર શી આજ;
હેતે રમીયે સૈયર આપણેરે.

સૈયર કંકણો સોનાના કર ધર્યારે, માંહે જડયાંછે નિલમમણી નંગ. હેતે.
મળીઆં આજે આપણે, ધરી શોભા શણગાર;
કરકંકણ ચુડો ચમક, ચંદ્ર તેજ એક તાર.

હીરા રત્ન જડીત ઉર હારછેરે, મોતી લળકે છે બાજુબંધ. હેતે.
અંબોડા ફુલે જડયા, સરસેંથે હિંગુળ;
કીધા કુમકુમ ચાંદલા, મુકતા માળા ઉર.

આરસપારસ મણી જડેલો ચો કછેરે, તેમાં રમતાં વસતાં હૈયેનણુદવીર.હે.
પહેર્યાં ઝાંઝર પ્રીતથી, ઝણણ કરે ઝણકાર;
ફરીયે સૈયર કુદડી, આ રજની મોઝાર.

જાઈજુઈચંપેલી ઓપુલી વિધવિધ ભાતનીરે, તેતો આપેશો સુંદર સુગંધ હેતે.

કથા શિયળની પાળવી, પ્રીતમ ઉપર પ્રેમ;
વખ્યે‍ા સખી વિરહ થઇ, મળે ત્વરાથી કેમ. પુનમ ચાંદની.
(ત્રિવિક્રમ).

અંબાજીનો ગરબો.

અલબેલીરે અંબેમાત, જોવાને જઇએ;
બળદારીરે બહુચર માત, જોવાને જઇએ. ટેક.

જોવા જઇએ મા સુખીઆં થઇએ, આરાસુરમાં રહીએરે;
આપ આપણા મનની આપદા, અંબે આગળ કહીયેરે. જોવાને.
આરાસુરમાં અંબી બીરાજે, પાવાગઢ મહાકાળીરે;
દક્ષણમાં દેવી તુળજા ભવાની, ચુંવાળ બહુચર બાળી. જોવાને.

માને પારે હવન થાય ને, ચીર ચુંદડી હોમાયરે;
બ્રાહ્મણ સઘળા વેદ ભણે, ત્યાં માનુની મંગળ ગાય. જોવાને.

માને પારે જે કોઇ આવે, તેની પુરે આશરે;
કરજોડી કહે બાજીઓ પવાઇ, હું છું તારો દાસ. જોવાને.

કાળકા માતાનો ગરબો.

મા તું પાવાની પટરાણી કે કાળી કાળકારે લોલ.
મા તારે ડુંગરડે ચડવું તે અતિ ઘણું દોહલુંરે લોલ.
મા તારી પ્રદક્ષણા કરવી તે અતિ ઘણું દોહલુંરે લોલ.
વિશ્વાસે તપ કરવા બેઠા કે ચડટે ચઉદ મજ્યારે લોલ.

જ્યાં કોઈ ગાતાતાં ગરબા કે માજી આવીયારે લોલ.
રાજાજીએ છેડલો સાહ્યોરે હાથ કે, માજી પ્રસન્ન થયાંરે. લોલ.
આગ્ય માગ્ય કુટુંબ કુશળક્ષેમ કે, જંજાળ અતી ઘણીરે. લોલ.
આગ્ય માગ્ય ઘોડાની ઘોડાળ કે હાથી ઝુલતારે લોલ.
આગ્ય માગ્ય દક્ષણ સરખો દેશ કે, કિલ્લા અતિ ઘણારે લોલ.
માગ્ય માગ ગુજરાત સરખી ગાદી કે, ભદર બેસણારે લોલ.
આગ્ય માગ્ય નવેખંડનાં રાજ્ય કે, ચાંદો તપેરે લોલ.
માગું માગું એટલું વરદાન કે; મારા મહેલે પધારીએ લોલ.
ફટ ફટ પાવાના રાજન કે, એ શું માગીયુંરે લોલ.
આજથી છઠેને માસે કે, તારે મુળ જસેરે લોલ.
એમ કહી માતા થયાં અલોપ કે, પાવો હાથ ધરી રહ્યોરે લોલ.
મુગલ ચઢાવી ને ફોજ કે, પાવાગઢ ઘેરિયોયોરે લોલ.
દરવાજે ઉભા દરવાન કે, કોઇને પુછીયુંરે લોલ.
રાજાજીએ ખોદાવ્યું તળાવ કે, પાણી નવ નિસર્યુંરે લોલ.
મુગલે ખોદાવ્યું તળાવ કે, જલ દુધે ભર્યુંરે લોલ.
માજીનો એવોછે મહિમાય કે, કવિ નવ કહી શકેરે. લોલ.

આગગાડીનો ગરબો.

મહેલે પધારો મહારાજ. એ રાગ.

ગાડી આવી ગુજરાત, અગન કેરી ગાડીરે આવી,
એતો આવી હિંદુસ્થાન, અગન કેરી ગાડીરે આવી;
નીરખ્યાથી થાય નીરાંત અગન કેરી ગાડીરે આવી,
સરસ્વતી માતને વિનવું, કાંઇ ગણપત લાગુ પાય,
ટોપીવાળા તારા રાજમાં, રૂડું કાંકરીઉં પંકાય. અગન.

ગાડી તારા બેસણાં, એતો ઇંદ્ર તણા વેમાન;
આંકડે આંકડો મેળવ્યો, એનો ઘડનારો ચતુર સુજાણ. આગન૦
સ્ટેશનથી જે ઉપડી, એવો એવો આવે જ્યારે તાર,
માસ્તર તારીખ મેળવી, ખુલ્લું મુકે ટીકીટનું દ્વાર. આગન૦
ગાડી આવી ઘંટ વાગીયા, ટીકીટ કરાવવા જાય,
ઘડી એક વીલંબ થતાં, એનો ટીકીટ વીના ટીચાય. આગન૦
સ્ટેશન ઉપર પાનને, સોપારી વેચાય;
શોખી સહેલાણી જાય, ખાંતે ખરીદ કરીને ખાય. આગન૦
ગારી ઘેબર ઘુઘરા, બરફી બેસ વેચાય;
મોટા ઘરની શેઠાણીયો, તેતો ગાડીમાં બેસી ખાય. આગન૦
દુરથી દેખે આવતી સીંગલ નીચો થાય;
બેસનાર તૈયાર થઇ, ટપોટપ શોધે જગાય આગન૦
ધમ ધમ કરતી દોડતી, નાસતી આપે સાદ;
પલક એકમાં પોંચાડી, જેને કરીએ આપણે યાદ. આગન૦
સુરત શહેરની સુંદરી, મુંબાઇ તેનું મોશાળ;
સોલાપુરમાં સાસરૂં, તેનો સાંજે સંદેશો ને ભાળ. આગન૦
ટોપી તારા રાજમાં, સરવે પ્રકારે સુખ;
ધન્ય ધન્ય ગોરી જાતને, જેને દીપાવી માની કુખ. આગન૦
ગરબો આ સુધારીયો, સૌને ગાવા માટ,
નાનાલાલે નેહથી, આપો તાળી ઉપાડી હાથ. આગન૦
ગરબો ગાયો પ્રીતથી, સખી ધરી મન સ્નેહ;
બોલો બહેનો એકદમ, અંબે માતકી જે જે જે. આગન૦

માણીગરનો ગરબો.

મહોલે પધારો મહારાજ માણીગર મહોલે પધારો;
નારી જુવે છે વાટ, માણીગર મહોલે પધારો;
મારો શોરે થયો અપરાધ, માણીગર મહોલે પધારો;
કરે રૂદન રાધા નાર, માણીગર મહોલે પધારો. ટેક.
શીશો ભાગ્યો સાંધતાં, મન ભાગ્યું કુવેણ;
મોતી ભાગ્યું વીંધતાં, તેને સાંધો નહી રેણ. માણી૦
શોનું કરીને સાચવ્યું, કર્મે નીકળ્યું કથીર;
છોગાળા નર વહ્યા ગયા, મારે માથે ભાગ્યોછે મજુર. માણી૦
શ્રીકૃષ્ણજીએ ગાડા જોતર્યાં, મહી ભર્યો કસુંબી માલ;
પરણ્યો હોય તે સાચવે, મને રાતા ચુડલાની ખંત. માણી૦
ચંદ્રા તુજને પુજતી, કરીને આદીત વાર,
ઘડી એકમોડો ઉગજે, મારા પિયુ મિલાવન હાર. માણી૦
સાહેલી સાગર ઉલટયો, માંહી રત્ન તણાયાં જાય;
કમર કંકણ ભરે મુઠડા, તેના સંચલે હાથ ભરાય. માણી૦
જોબન જાતા જાણતી, કરતી મોઘા મુલ;
થોડું થોડું રાખતી, જેમ માલણ રોપતી ફુલ. માણી૦
શેરી ભલી પણ સાંકડી, નગર ભલા પણ દુર;
નાવલો નાનકડો મળે, તેનું જોબન જાય ભરપુર. માણી૦
સાંકડી શેરી સજ્જન મળ્યા, સાથે કેસ બે ચાર;
કોના નીમીશે હું નીમીશ, તમે માની લેજો જુહાર. માણી૦
ડુંગર ઉપર દવ બળે, નદી કરે પોકાર;
ચતુર હોય તો ચેતજો, મુર્ખ કરે વિચાર. માણી૦

કાણે હીમાળો સેવીયો, કાણે સેવી આગ;
કાણે કરવત મુકાવીઆં, કેઇ નારીને કાજ. માણી૦
કાથે હીમાળો સેવીઓ, ચુને સેવી આગ;
સોપારીએ કરવત મુકાવીઆં, રાણી નાગરવેલને કાજ. માણી૦
પ્રીત એસી કીજીએ, જેસો ટંકણ ખાર;
આપ જળે પર રીજવે, જે ભાગ્યાં સાંધે હાડ. માણી૦
મીત્ર મીત્ર સબકો કહે, તાળી મીત્ર અનેક;
વીપત પડે શીરપર લહે, એતો જુગમાં એક. માણી૦

ભાગ ૨ જો સમાપ્ત.

ભાગ ૩ જો.

ગરબો.

મોહોલે પધારો મારા રાજ, માણીગર મોહોલે પધારો;
વ્હાલ વધારો વ્રજરાજ, માણીગર મોહોલે પધારો. ટેક.
કરી રાખી છે એકઠી, ઘણા દીવસની ગોઠ;
રાજ મળે તો કીજીએ, આવી રહી છે અમારે હોઠ;
માણીગર મોહોલે પધારો, વ્હાલા વધારો વ્રજરાજ. ૧
હું સરખી બહુ આપને, મારે તો એક આપ;
રહેવાતું નથી રાજવીણ, કોને કહું પરિતાપ;
માણીગર મોહોલે પધારો, વ્હાલ વધારો વ્રજરાજ. ૨
સેજ બીછાવ્યાં ફુલડાં, આનંદ ઉર ન માય;

પ્રાણજીવન ત્યાંહાં પોહોડીયા, દાસી પલોટે પાય;
માણીગર મોહોલે પધારો, વ્હાલ વધારો વ્રજરાજ. ૩
હું પણ દાસી આપની, બાંહિ ગ્રહ્યાની લાજ;
જોબન લેહેર જાય છે, માણોને મારા રાજ;
માણીગર મોહોલે પધારો, વ્હાલ વધારો વ્રજરાજ. ૪
પ્રીતમદાસ દયા તણા, વળી વ્રજરાજ રાજ કુમાર;
ઘણા દિવસની હોંસ છે, પુરો પ્રાણ આધાર;
માણીગર મોહોલે પધારો, વ્હાલ વધારો વ્રજરાજ. ૫

સાહેલીના મહિના.

રાગ રાગણિ.

હાંરે સખી કારતક માસે કેમ ગમે અમે એકલડાં ઘર માંય
સાંભળ સાહેલી
હાંરે સખી શ્યામ વિના સંસારમાં, મને કામ ન સુઝે ક્યાંય. સાં૦
હાંરે સખી મોહન મથુરા જઇને રહ્યા, પેલી દાસી કેરે ઘેર સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથનો સ્વામી મળવાની, મને કોણ બતાવે પેર.સાં૦

૨

હાંરે સખી માગસર માસે મોરારી મારે મન મળવા અકળાય સાં૦
હાંરે સખી નાથ વીના આ જગમાં, મારૂં અવતર્યું એળે જાયસાં૦
હાંરે સખી મોહન મથુરા જઇને રહ્યા, પેલી કુબજા કેરે સંગ સાં૦
હાંરે સખી રૂઘનાથના સ્વામી આવે તો,મારૂં સર્વે સમર્પું અંગ સાં૦

૩

હાંરે સખી પોસ માસની પ્રીતડી, મારી ખરી દોહલી જાય. સાં૦

હાંરે સખી ઘડી એ ન ગોઠે ઘરમાં, મને સુનાં ન રહેવાય. સાં૦
હાંરે સખી શ્યામ વિના આ શીયાળો, મારે કેમ કરી કાઢયે જાય સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથનો સ્વામી આવે તો,મારે હૈડે હરખ ન માય સાં૦

૪

હાંરે સખી મહા માસ મારી બેનડી, મારો પીયુડો જોઇએ પાસસાં૦
હાંરે સખી શામળિયા પાખી હું તો, બીજી ન કરૂં આશ સાં૦
હાંરે સખી પતિવ્રતાનો ધર્મ છે મારે વર છે શ્રી વિઠ્ઠલનાથ. સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથનો સ્વામી આવે તો, અમે રમિયે એની સાથ સાં૦

૫

હાંરે સખી ફાગણ માસે ફુલ્યું છે, શ્રી વંદાવન ઉપવન. સાં૦
હાંરે સખી વાંહાલા વિના વહિ જાય છે, મારે હોળી રમ્યાના દન સાં૦
હાંરે સખી શું કરિયે આ નાથને, મને કરી ગયા છે રંક સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથનો સ્વામિ આવે નહીં ત્યારે વળીયો આડો આંકસાં૦

૬

હાંરે સખી ચેતર માસે ચોમેર, હું તો જોઉંરે વાહાલાની વાટ સાં૦
હાંરે સખી સુના તે મંદિર માળીયા, સુની સેજ હીંડોળા ખાટ સાં૦
હાંરે સખી કહ્યું થયા છો કહાંનજી, શ્રી નાગર નંદ કુમાર સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથનો સ્વામી દેખાડે, તેને આપું ઉરનો હાર. સાં૦

૭

હાંરે સખી વૈશાખે વન મોહરિયો, આંબલીયે ઉઘડી શાખ. સાં૦
હાંરે સખી હવાગ વિજોગ દોહદી, મારી બળી બળી થાયે ખાખ. સાં૦
હાંરે સખી ઉનાળાના દહાડલા બીજો વાહાલા તણો વીજોગ. સાં૦
હાંરે સખી રઘુનાથના સ્વામી વીના મને પડે થયો પંડ રોગ સાં૦

૮

હરિ સખી જાહમનો જેઠ છે, મહીંજી લોકલડા કરે લહેર. સાં૦
હરિ સખી નાગ નમેરા થઇને રહ્યા, મને ન કહાવ્યું પેર. સાં૦
હરિ સખી પરદેશી સૌ આવીયા, જે કોઇ ગયા હતા પરદેશ. સાં૦
હરિ સખી રઘનાથનો સ્વામી શામળો મને મેલી આગવેશ. સાં૦

૯

હરિ સખી અષાડ માસ ભલે આવીયો નવ આવ્યા નંદ કીશોર.સાં૦
હરિ સખી ચોમાસાના દહાડલા, અતિ જામનીયોનું જોર સાં૦
હરિ સખી મીઠો તો વરસે મેહુલો, ત્યારે અડકયારે પંથોપંથ. સાં૦
હરિ સખી રઘનાથનો સ્વામી શામળો, ક્યારે આવશે કંથ. સાં૦

૧૦

હરિ સખી શ્રાવણ માસે શું કરીયે, સહુ નદીયે નાવા જાય સાં૦
હરિસખી આજ જન્મ દિવસ મારા વા'લાના રુક્ષિમા ા જસોદામાયસાં૦
હરિ સખી મેઘ મધુરો ગડગડે, અતિ મોહ કરેરે મલાર સાં૦
હરિ સખી રઘનાથના સ્વામિવિના, પાપી પીડે કામ અપાર સાં૦

૧૧

હરિ સખી ભાદરવો ભેર ગાજીયો, કરો દનદન કેરાં કામ સાં૦
હરિ સખી વાટડી જોતા વાલાની, નવ આવ્યા સુંદર સ્યામ સાં૦
હરિ સખી માણસથી પંખી ભલાં, ભલો નાર તણો અવતાર સાં૦
હરિ સખી રઘનાથનાસ્વામી શામળો, મારો ક્યાં મળશે ભરથાર સાં૦

૧૨

હરિ સખી આસો માસે ભલે આવિયો, મને સઘળે ખાવાધાય સાં૦
હરિ સખી વાટડી જોતાં વાલાની મારી રાતઘડી નવ જાય સાં૦

હાંરે સખી ઘણે દહાડે પધારિયા, મને સંગે રમાડી રાસ સાં૦

૧૩

હાંરે સખી બારે માસ પુરા થયા, પુરી પુરશોતમે આશ. સાં૦
હાંરે સખી ગુણ ગાતાં ગોવીંદના, અમે રટીએ શ્વાસો શ્વાસ સાં૦
હાંરે સખી દુઃખડાના દહાડા વહી ગયા, મારે સુખનાં આવ્યા રાજ સાં૦
હાંરે સખી રૂઘનાથના સ્વામી મળ્યા મારાં સરીયાં સઘળાં કાજ સાં૦

(રૂઘનાથ કાવ્ય.)

ગરબો.

(સખી વીરહી જનની પીડ વીરહી જાણે છે એ-રાગ.

સખી સેવો અંબેમાત સુખ માણો રે
એ તારે જન સમાજ સત્ય પ્રમાણો રે
બહેન સંસારી આ જાણે, દુઃખદ જાણોરે
છે વિષે ભરી પાપની પાળ, કહે છે નાનો રે
મનહર મુગટ મોતી તણો કાને કુંડળ સાર
કંકણ હાથે હેમનાં કેવો કંઠે નવસર હાર શોભે છે
વાહ ઝાંઝરનો ઝમકાર મનડું લોભે છે
આહા ચીતહર આ ચમકાર દીલડું શોભે છે સખી૦
મનહરણ ભવકરણ મહી નાહક ગોથાં ખાય
ભકિત ભાવે ભાવથી સખી ચરે તો ચીંતા જાય એ સત્ય વાણી છે
બહેન સાચી આ સેવાય મેં મને છે
સખી કાલે થાય કરાર લે સત્ય જાણી તે સખી૦

શી સંસારીક મોહની લખાડ જીવ લલચાય !
પણ વશવારી રાખવું મન ત્યારે સુખ સદાય મોંથી મળશે રે
આજ આનંદ ઉર ભરાય ફળ વત ફળશેરે
બહેન તનના તાપ કપાય વાંચ્છિત મળશેરે સખી॰

બાર માસ.

ગરબો.

સખી કોડીલો કાર્તીક માસ, કષ્ટ નિવારતો,
સખી કરો પુરણ ઉર આશ, રંગ રમાડતો,
સખી ખિલ્યાં ફુલ્લો ચોપાસ સુંદરી શોભતાં,
સખી રે'વુ ગમે ના ઉદાસ, વ્હેમ વિદારતાં. ૧
સખી માગશરનો મહિમાય, સૌને શોભે છે;
સખી નિર્મળ નિર નવાણુ જ્યાં ત્યાં શોભે છે;
સખી પીયુ જતાં પરદેશ તે પણ શોભે છે,
સખી એ સમયે સર્વસ્થ ટાઢ તણો ભય છે. ૨
સખી આવ્યો કુટિલ આ પોષ, ચોદીશ જામે છે;
સખી સંક્રાન્તિનો ઘોષ, ચોદીશ જામે છે;
સખી ચિતથી શિતળ અંગ સે'જ નહિ છુટે;
સખી લાંબી લાંબી એ રાત, એથી નહી ખુટે. ૩
સખી મહા મહિનાનો મોહ, જગત પીછાણે છે,
સખી શિવરાત્રીનું જોમ, વિશ્વ વખાણે છે;
સખી પડતો જમીન ઝખાળ હાર દિસે જરા;
સખી પકવે સરવે કઠોળ કોઠારો ભરતો. ૪

સખી પુરયો ફાગણુ માસ, ફૂળ પુલ ફાલતાં;
સખી દંપતી ખેલે ફાગ, રંગ ઉડાડતા;
સખી કરતી મદન વિહાર, માનુની મન ગમતાં,
સખી વ્હાલા નંદકુમાર, મમ સંગે રમતા.
સખી ચતુર ચૈતર માસ, ચિત્ત મહારૂ ચોરે;
સખી છે એ વસંત અવાસ, કાળજડું કોરે;
સખી સુગંધમાં ન કચાસ આપે ઉછરંગે,
સખી ગોપી રમતા રાસ, નંદકુંવર સંગ. ૬
સખી આવ્યો આ વૈશાખ તાપ માથેરે,
સખી કરતો બાળી ખાખ બહુ સંતાપેરે;
સખી અક્ષય તીજને રોજ સાગર જળ ચઢતું,
સખી ઉકળાટે આ દિલ જઇ જળમાં પડતું. ૭
સખી જગ જીતનારો જેઠ, જળ વૃષ્ટિ લાવે,
સખી વિસરે સાજન પેઠ ભાવિકને ભાવે;
સખી આવ્યું ચોમાસુ ખાસ, એ દરશાવે છે,
સખી કરીએ દાન અપવાસ સૌખ્ય અપાવે છે. ૮
સખી જાણુ અષાડે મેઘ, ઝરઝર વરસંતો;
સખી વિજળીનો ચમકાર દશ દિસ પસરતો;
સખી ઘેરાઈ ઘમઘોર, વાદળ ચડી આવે,
સખી મુકે ન મેહુલો તોર, જગ જનને ભાવે. ૯
સખી સાવણુ શું શોભાય શાજ સમાજેરે;
સખી પુનમે પરમાનંદ આપી ગાજેરે;
સખી આઠમે ગોકુળ નાથ જગને છાજેરે,
સખી મેહુલો મુશળધાર સઘળે ગાજેરે. ૧૦

સખી ભાદરવો ભરી ભાત ખીલ્યો બહુ રંગે,
સખી વૃક્ષ કુંજોની જાત ઓપે નવરંગે,
સખી ખેતરો લીલા છમ દરશન દેતાં જ્યાં,
સખી શોભે સરોવરને સરિતા વ્હેતી ત્યાં. ૧૧
સખી આશ્વિન તો આનંદ દે ભવસાગરને,
સખી દીપકનો શણગાર શોભે ઘર વરને;
સખી દશ દીન સહુ નરનાર ગરબા ગાએરે,
સખી એ વ્રત નવરાતરી તણું વખણાએરે. ૧૨
સખી કૌશલ્યા કુમાર જાણો વન વસેરે,
સખી રણ રોળ્યો લંકેશ દશરાને દીવસે;
સખી માણેકઠારી માન મહીનું રાખને,
સખી સરદ ઋતુ બહાર, એ ખુભવે ખંતે. ૧૩
સખી કરે સુધારસ પાન કામીની રસીયાનો,
સખી પ્રેમદા પાલવ ન મુકે મન વસીયાનો;
સખી જે આ દસ માસ મારારે દિલ ઠર્યાં,
સખી વહાલાના ગુણ ગાન ગાઈ ઝોલવી તર્યાં. ૧૪
સખી જય જય વિજયાનંદ સૌ મુખ ઉચરીએ,
સખી થાય અધિક આનંદ ભવસિંધુ તરીએ;
સખી ઉચરે હર્ષથી અંગ સૌ ઘેર જઇ ઠરીએ,
સખી રમીએ સ્વામી સંગ કોડ ક્રીડા કરીએ. ૧૬

અંતિમ અભ્યર્થના.

"અલબેલીરે અંબેમાત." એ લય.

ઓ મંગળકર જગ માત જય જય જય અંબા!
દેજો અમને સુખ સાત, જય જય સુખદંબા.

અંતિમ અરજી માત સ્વીકારો ગરબે ગાવા આજરે,
અરજી સહુ પ્રેમે સુણી તો, આ સુણી ટાળો દાઝ. જય.
કરણી ભરણી ના જોશો માતા, બીરદ ભણી ભાળોનેરે,
આલો આલો આલો અમને સ્વતંત્ર સુખ આલોને,
સ્વતંત્ર સુખ સ્વામિત્વ ન આપે, જો હોઈએ મન કાચારે.
તો તું થા ભારત મહારાણી માહારાણા શિવ સાચા. જય.
નન્દન વન તું ખેતી વાડી સ્વર્ગ સમો કર દેશરે,
પૈસા પરિવારે કર પહોળા, દે સુખ સંપ હમેશ. જય.
બ્રાહ્મણ વેદ ભણે મા ભાવે, વૈશ્ય પુરાણો વાંચેરે,
શુદ્ર કરે સેવા સૌ જનની, કદી કીર્તન મન રાચે. જય.
ભારત તે તુજ મંદિર જેવું, પાવન તમ મા કરજોરે;
નીતિ પ્રીતિ ભકિત સંસારે, નર નારીમાં ભરજો. જય.
છેવટ કલેશ કંકાસને ટાળો, સંકટ સર્વ પ્રજાજોરે.
માણેક સઘળાં સંકટ બાળો, અનીતી આભ ઉછાળો. જય.

માંકણની ગરબી.

માંકણ કઈડે છે, માંકણે માંડયો ઉતપાત માંકણ કઈડે છે;
હવે કોને કહીયે વાત માંકણ કઈડે છે;
હવે કંઈ જઈ રહીયે રાત, માંકણ કઈડે છે. ટેક.
માંકણ ચાંચણ જુ જતીને, માર્યાનું બહું પાપરે;
અડધી રાતે ભગવંત સમર્યા, માંકણને પ્રતાપ. માં૦
નવી વહુને માંકણ કઇડયા, કઈડયા સારી રાતરે;
આટલે પાસા ઘણી ઘરીને, બઈડે પાડી ભાત. માં૦
બીયાં ભાઈને માંકણ કઈડયા, ચટકે ચડી રીસરે;
ખાટલો ખંખેરવા કહાડયો; ભાગી નાખી ઇસ. માં૦

માંકણ મુવા મસ્તીખોરા, આવે લારે લારરે;
દીવાનું દીવેલજ ખુટયું તોય ન આવ્યો પાર. માં૦
એકને મુકી બીજો ઝાલ્યો, ત્રીજો નાસી ગયોરે,
ઉતાવળથી ઝાલવા ગઈ તો દીવો રાણો થયો. માં૦
આખી રાત વીણી મુવા પણ, તોય ન ઓછા થાયરે;
કંઇ ખાટલાના પાયામાંને કંઇ ભીંતોમાં જાય. માં૦
વીણ્યા વિના વધી જાય, પછી ન આવે પારરે,
એક જો છતે જીવતો હોય તો તેનો ચાલે વિસ્તાર. માં૦
ખાટલા ખંખેરાને ગોદડાં દરરોજ નાંખોરે,
ભીંતે જો માંકણ જતા હોય તો, તે નજરમાં રાખોરે. માં૦

સારૂં સારૂં સુરત શહેર મુંબાઇ અલબેલી;
માંહી બાલાજીની મહેર, મુંબાઈ અલબેલી. ટેક.
સાત માળની મેડી ચણાવી, માંહી બેઠાં શેઠાણી રે.
ચાકર મેહેતા નજરે ચાલે, વાણીઆની બૈયર રાણી. મું૦ ૧
મુંબાઇ રાણી સહુ ઠકરાણી, ભરે બેડે ન પાણીરે;
કાવડીયા તો પાણી આણે, પીયે પાણી શેઠાણી. મું૦ ૨
મુંબઇમાં તો કલ્લાં સાંકળાં, કાંબીઓનો નહિ પારરે;
મુંબઇ શહેરના સહુકારોને દેવાળાની શી વાર. મું૦ ૩
સુરતની તો સાડીઓને ઉપર કસબી કોરરે;
મુંબઈ શહેરમાં કાપડીઆઓને, કોઇ મા દેશો ખોડ, મું૦ ૪
મુંબઇ શહેરમાં ઘણી ગાડીઓ વાડીઓનો નહી પાર,
સાંજ સમયે સઉ ફરવા નીકળે, વાડી વાડી લઇ બહાર. મું૦ ૫

મુંબાઇની મારકીટમાં, સુખડીયો વેચાયરે;
તેથી દીવનો હલવો સારો; સઉ લેવા મન ચહાય. મું૦ ૬
મુંબઈ તો સર્વ સુખ પણ ત્રણ પાંતીનું દુઃખ,
ભાડું મોઘું બળતણ મોઘું બંદર જવું મુખ્ય. મું૦ ૭
મુંબઇમાં પાનબીડામાં સોપારીનો કટકોરે;
સાઠ વરસની ઘરડી ગાય, તોય ન મુકે લટકો. મું૦ ૮
અમદાવાદી હરામજાદી ખંભાતી ગોઝારીરે;
વડોદરાની વાંકી નારી, સુરતની બલીહારી રે. મું. ૯

વડોદરાનો ગરબો.

ધન ધનરે વડોદરૂ રૂપે રંગીલું. ટેક.
રૂપે રંગે છેલ છબીલું અલબેલું અપારરે,
વડોદરાનું વર્ણન કરતાં સુણજો નરને નાર. રૂપે. ૧
બહારપરાની વસ્તી ભારે શોભાનો નહી પારરે,
વીનવતાંમાં વચ્ચજ વીતે પરાં ભર બજાર. રૂપે. ૨
આકુતર અડાણિયું ને કાળુપુરમાં ગોખાનુંરે,
ફોગટીયા સઉ ફતેપરામાં દેવાળીયાનું ઠેકાણું. રૂપે. ૩
ચાળશીયાની પાળજ ઉપર જેઠીનો અખાડોરે,
અદ્ભુત અલબેલી ઉભાં પાછળ ગોસાઇવાડો. રૂપે. ૪
સરસનાથ છે સામી પોળે વાયડા વાદો ત્યાંયરે,
અજબ તળાવની પાળે થઈને ચાલ્યા અખડમાં જાય. રૂપે. ૫
લાલ દરવાજે બબાખાનું વાંદરીયો બુરજરે,
મીયાં મહમદની વાડી જાણે ઝબકી રહ્યો સુરજ. રૂપે. ૬

હાથીયા ખાણુને દરવાજે કોઇ હઠીલો હનુમાનરે,
રામતળાવની પાળ ઉપર રામેશ્વર ભગવાન. ૭
ઘોડીયાને દરવાજે થઇને સીધા વાએ જવાયરે,
અજારામના દરવાજા સામી ચોખંડી કહેવાય. ૮
મડદા બારીએ થઇને ચાલ્યા ફરવા કાજરે,
લક્કડપીઠું મદન ઝાંપે, ગોશાંઇજી મહારાજ. ૯
શીધનાથનાં દરશન કીધાં આવી ઉંચી પોળરે,
ચોરને બેઠા ગરદન મારે બેમાના ભાગોળ. ૧૦
બડું પરૂં છે બાલાજીનું ડાંડીયું બજારર,
સકર કુઇને ઝાંપે લાલ નામ સરદાર. ૧૧
આનંદપરામાં આવીયાંને રાઉપરાને ઝાંપેરે;
દાન દક્ષણા રૂડી થાએ ગણુપતરાવ ત્યાં આપે. ૧૨
ઉભી બજારની શોભા સારી આવી ખારી વાવરે,
સત્ય રૂપ છે રંગે રૂડું સુરસાગર તળાવ. ૧૩
વડી વાડી ઘીને કાંટે નાગ વાડો વીખ્યાતરે;
આદીતવારે દરશન કીજે બેઠી બહુચર માત. ૧૪
ઉભે ચોકે લીમડી બજારે રૂડી શોભા થાયરે;
મૃદંગ વાગે નારી નાચે ઝીણે કંઠે ગાય. ૧૫
નીજામપરૂં જુતડીને ઝાંપે રોકડીઆ હનુમાનરે;
સુરસાગર ચૌઘાટને દરવાજે ત્રણુજ છે કમાન. ૧૬
શેહેરની જ્યારે રચના દીઠી શોભાનો નહી પારરે;
હાથી ઘોડા પાલખીઓને વાંકડીયા અસ્વાર. ૧૭
ચારે દીશાના ચારે ચૌટાં વચ્ચે માંડવી ચોકરે;
ઉંચા મહેલ મેડીને અટારી છજા જરૂખા છે ગોખ. ૧૮

આંડવી છે કમાન ચોકસ ચતુર કરે વેપાઃરે;
કાછીઆ દુકાનો માંડે ઉભી હાથી લાર. ૧૯
ચાપટ જવા ચારે રસ્તા સરખી ઓરરે;
પાણીને દરવાજે બેઠા વાઘ કરે કલોલ. ૨૦
રાજે તળાવની સુંદર શોભા જોતામાં મન મોહેરે;
નારી સઉ જળ ભરવા જાએ નઉતમ રચના હોય. ૨૧
રામપારે દરવાજે કહીએ પોળ્યું છે સનમુખરે;
પરમેશ્વરનાં દર્શન કરતાં જાય જનમનાં દુઃખ. ૨૨
લેહેરીપરાની લેહેર સઉ શોભા છે ભરપુરરે;
સુરસાગર રત્નાગર જેવું લાગે બહુ રણતુર. ૨૩
ચોથો દરવાજે ચાંપાનેરી શરસીયાની વાટરે;
વીતતારીને વર્ણન કીધું ચોક પોળોને હાટે. ૨૪
નગર નીરખ્યું મન હરખ્યું પ્રભુ થાય પ્રસન્નરે;
નરસીંહજીની પોળમાં નરહરીનાં દરશન. ૨૫
રાજ રાજે રણછોડજીને મહાલક્ષ્મી મુજ માતરે;
ગોરધનનાથ બાળદેવજી ચાલો પુંડરીનાથ. ૨૬
બલબતખાનું જનાનખાનું દીવાનખાનું પાસરે;
ધરમતણી તો ધ્વજા ફરે છે ઉંચો મહેલ આવાસ. ૨૭
ઘણી કારીગરી કચેરીમાં જાત જાતના રંગરે;
નૌતમ નારી નાચ ફરે છે કોમળ તેનાં અંગ. ૨૮
તરેહવારનું ટોરખાનું ગોવીંદરાયનો મહેલરે;
ગાયકવાડના રાજ આગળ શોભા સઘળી સેહેલ. ૨૯
દાદાસાહેબને નાનાસાહેબ આપાસાહેબ મહારાજરે;
ગણપતરાવ ઘણું જીવજોને અખંડ રહો આ રાજ. ૩૦

આડ મોઢ શીગોડ નાગર દશા વીશા વણીકરે;
સોની સાળવી સુતાર છીપા, દરજી ઠીકાઠીક. ૩૧
પુના સતારા મુંબઈ જોયું, પૂર્ણું પશ્ચિમ દેશરે;
ઉત્તરમાં ઉદેપુર જોયું પૃથ્વીના નરેશ. ૩૨
બુદીકોટા દીઠું દીલ્હી, ને ગઢ ગીરનારરે;
સુરતને અમદાવાદ જોયું કઠણું કિલ્લો ધાર. ૩૩
બલીહારી હું વડોદરાને ધનધન નરને નારરે;
વીરક્ષેત્ર જેને જોયું નહી, તેનો એળે ગયો અવતાર. ૩૪
વાંકી નારી વડોદરાની, મહારાજાને રાંકરે;
મૃગ્યાનેણીને વરણાગીથી, વળીઓ આડો આંક. ૩૫
શાહુકારોની દુકાનો ભારે, ધરમ તણો અવતારરે;
ખુશાલચંદ શામળ બહેચર, લલુભાઇ શાહુકાર. ૩૬
રતનજી કાનદાસ કહીએ બાંધી પુનની પાળરે;
હરિ ભકતીનો મહીમા મોટો, બીજા ભાઉ મેરાલ- ૩૭
રંગીલો જે ગરબો ગાશે, રંગીલી નર નારરે;
રંગીલા તો લાંણીઓ લાવે, રગ એર સોભા થાય. ૩૮
સંવત ઓગણીશ પાંચમાં ને શતરસે સીતરરે;
નવરાત્રીમાં વર્ણન કીધું, વડોદરું જે શહેર. ૩૯
રૂપે શહુ કવિને કરૂ વીનતી, કોઇમાં દેશો ખોડરે;
વડોદરાની રક્ષા કરજો, રે'વાને રણછોડ. ૪૦
ભગવત વાણી સાચી જાણી, મનમાં આણી વાલરે;
વડોદરાનો ગરબો ગાતાં, સહુ જન સુખીયા થાય. ૪૧
મીજબાની મનગમતી કરવા, જાય શોખા જનરે;
મસ્તુબાગનો બંગલો જાણે ઈંદ્રનું ઈંદ્રાસન. ૪૨

(રાગ પુનમચાંદની.)

જય જય આદ્યા શક્તિ અંબીકા મુજ માવડીરે;
નિત નિત અઘ હમણા તે સ્પર્શ કરણુ તુજ પાદ;
નમીને આર્ય મહીલા માગે સર્વે આ ઘડીરે.

સાખી.

સત્ય બુદ્ધિ શુભ નમનતા, શીયળ વળી સુખ સાથ,
પ્રાણુ ગયે નત્ર આપશો, અનિષ્ટ શિષ્ટાચારરે,
નિત નિત પતિવ્રત સેવા સદગુણીયલની સાથ—

સાખી.

ભારત ભૂમી છે આર્યની નહી અવરની માત,
સગપણુ સાચું આર્યનું પડી પટોળે ભાત;
નેક ટેક રાખન આદ્યા શકિત પરમ તું માત—

સાખી.

એક પતિ અમે માનીએ અવર નહી કંઇ કામ,
ગુણિકા ગૃહ નહી રહી શકે આર્ય મહીલા ધામ.
માટે સતબુદ્ધિ દે પતિવ્રત વૃતની સાથ—

સાખી.

અધિક વળી અમે યાચીએ આદ્ય શક્તિ તુજ પાસ,
તન મન ધન બળથી વળી સ્વદેશ શેવા કાજ,
કહે દાસ 'હરિ' મા નિત નિત નમી તુજ પાસ.

હિંદના પ્રાચીન પુર્વ સમયનું દિગદર્શન.

(ઓલો ઓલો).

ધારો માત ધારો, ઉર રંક, અરજ......ધારો......ધારો.
દિન વિનતી અમારી—

આપો માત આપો વરમાતુ માત આપો, આપો, આપો,
ઇચ્છિત ફળ ધારી—

સાખી.

ભીમ અરજુન ભગીરથ સમ, હતા વીર જૂ માંય,
ભીષ્મ પિતામહ સમ નહી, કોઈ ટેકી જગમાંય—

સાખી.

રામ રાજ્ય શાસન સમું, થયું નથી થનાર,
ઉકત વખત તો વહી ગયો, થશે માત કે વાર !—

સાખી.

કાચુ સોનું હિંદ આ હતો માત દીન એક,
વેપારે ઉજવળ હતો, નથી તેથી કંઇ છેહ—

સાખી.

આર્ય મહિલા વિનવે, ધરો અરજી ઉર,
કહે હરી ચરણે નમી આપો ગયું જે નુર—

હિંદના આધુનિક સમયનું દિગદર્શન.

(ઝીણા ઝીણા વરસે—).

પુરાં કરો ઇચ્છિત અમ કામ, દીન બાળા જાણી,
યાચે આર્ય મહીલા માત, દીન બંધુ રાણી.
આજકાલ દીસે નકલ નકલ ને તેમાં અકલ નહી ફેરરે;
પરદેશી માલ ઘરમાં ઘુસાડી કરી બધી આલાહછેટ—
મજીઆણી તો મનને ન રૂચે, રોલ સુંદર મન લાગે,
ઇસ્તરબોલ વળી તોઇરીટ માટે, છીટ છીટ આ સઉ ભાસે—

સાડી મારે પાજની જોઇએ ગ્લેઝ મળે તો સારીરે,
ફરેપે તો ફેર વરતાવ્યો, હિંદી પ્રજા વણુસાઠી—
સુંદર હસ્તિ દંતનો ચુડો, હિંદબાળા સૌભાગ્યરે,
તેતો હવે ગમતો નથી પણ બંગડી પર મન જાય—
બંડી બદન મા મુકી દીધા હવે ખમીસ ખાવા ધાયરે,
ગળે ફાંસો કદી જોરથી તાણે રામ રમી ત્યાં જાય—
દેશી જોડા ગમતા નથી મા, સ્લીપર્સ હોલ બુટ ભાવેરે,
બાપ છોડની કડાકુટમાં ઘર આખું અભડાવેરે,—
વસ્ત્રાદિકથી પતતું નથી કંઈ, એથી અધિક પણ ભાસે,
હાથમાં સ્ટીક લઇ ચશ્મા ચઢાવી ચટપટ ચટપટ ચાલે,
ધાતુ પાત્ર વળી ઘરમાં ન ભાસે કાચ લોહને માટીરે,
કટકો થઇ કદી પગમાં લાગે, કાશળ નાખે કાઢી,
ફેસનની શીસીયારી થઇ મા હીંદ બાળ બાળા ફસાઇરે,
ફોગટ ફાંફાં તેમાં મારે પણ, નથી સમઝતા કાંઇ,
દાસ હરિ મા તમને યાચે તેજ બળ બુદ્ધિ આપોરે,
આંધ ચક્ષુઓ ખોલી અમારાં, ખરી વસ્તુ દેખાડોરે.

વિદેશીના સ્વદેશી વસ્તુ તુલના.

(પડવેની પણે પ્રીત)

માતુ ધરજો અમારી ઉર વાત, શું અમે કહીએરે;
પેટ ફાટયું ત્યાં કહો કેમ; મા પાટો દઇએરે,
જો કે મસરૂ ને કીનખાબ અહિંયા પાકેરે;
પણ ગ્લેઝ રોલ ઉપર વાત, આ નવ ચાખેરે;

સાખી.

મશરૂને કીનખાબ, છે ગજીઆણી સમ છાટ;
રેશ ખડુ શવડાવશે, ગ્રેઝ છે ગ્યાની માટ—
કરેપ કડવી વાટ સામી લાવોરે;
વળી તેમાં અનિષ્ટ પદાર્થ, કેમ અરે ભાવેરે,—

સાખી.

ઇસ્તમ્બોલ જુઠો વળી નહી કંઇ પઇની બાલ;
દેશે પૈસો એક જો હશે તોઇપીટ વાલ—
તુલના જીનખાદી સાથ તેમાં શું સારૂંરે
જીન છે નહી કદી ભલીભાત કેવું અમારૂંરે,

સાખી.

પાત્રો ધાતુનાં વળી જુઓ ધરી વિવેક,
લોહ કાચ માટી તણાં, દેશે અંતે છેહ.
સુણો પ્રતિ બે વાત કહેવી બસ છેરે;
કહે દાસ "હરિ" તમ માત, આ બધી ખસ છેરે—

હિંદુસ્તાનની સ્થિતિ.

રંક બની આજ માત અમ ભારતિરે લોલ,
મન થકી અતિ અધર્મ તે વિચારતીરે લોલ,
કેશને ફસાયાં તુજ હિંદ બાળકોરે લોલ,
કરૂં કે ઉપાય થાય તેતો જાગતારે લોલ.

ાખી.

માતુ મન વિચારતાં ઉંડાં મુકી નિશ્વાસ;
કરૂં જાગ્રત તુજ બાળકો, આપ્ય ઉદયની આશ.

\+ * *

સાખી.

એવી સ્થિતિ દિસસે ઘણી, બાળ ભારતીમાંય;
પરદેશી વસ્તુ વિના ચાલે નહિ ત્યાંય કાંય;
ફરી આજ ઇશ્વરે ધારણારે લોલ,
ધર્મબંધ ધારવામાં ધારી ઘરણુરે લોલ;
યાચે દાસ હરિ માત બુદ્ધિ આપજોરે લોલ,
કષ્ટ આર્ય પુત્રના દયાળી કાપજોરે લોલ.

સ્વભુમી ભકિત.

ધન અંબા મા વસીયા.

ધન ભારત માત જડ ભુમિ રસાળાં આપ દિસો છો;
ગુણ ગાય આ બાળ ધન સુખસંપતિ સર્વ સદા અર્પો છો.
રમ્ય લીલા તરૂ ચારૂ ભુમિ, રહી છે ઉપવનથી પુર્ણ બુની;
વંદે બાળા આ ચરણ ચુમી.
ફળ ફુલ અનાદી અતિ પાકે, જેવી નીજ બાળ સુખી રાખે,
શું ગુણ ભુલીએ અમ ભાવ આખે.
થઇ રંક પ્રજા તમ સારી અતિ તોપણ સુખ માણે અલ્પમાત્ર;
તે માત તમારી અગાધ કૃતિ.
કાળ ક્રમણ કરતા ભારે, દીન પ્રતી વર્ષે વારે વારે;
પણ ફળદ્રુપતું કદી નવ હારે.
ગુણીયલના ગુણ અતિ ગાયે, તે ગુણીયલને ન રૂચિ લાવે;
(કારણ) પ્રશંસા કદી જે નવ ચાહે.
મા અમાપ ઉપકારો તારા, અમપર વરસે મુસળધારા
ફરી બદલે અમ બાળા.

કરે સ્વામી તણી ભક્તિ ભાવે, તે જન્મ સફળ સુપુત કહાવે;
સ્વામી ભક્તિ થકી કીર્તિ પામે.
ધનધન તેને "હાર" દાસ વદે ધન ધન જન્મ્યા તે જનની કુખે;
બીજો તો શળ પાશાણુ પખે.

ગરબો.

જનોઈ દઈ રહ્યા પછી બડવા દોડાવે છે તે વેળાનું.
(કરીયે કૃષ્ણ ઉપાસના) એ ચાલે પણ જરા ફેર;
દરશણ દુર્લભ રષીરાજનુ, ટેક.
કમળ કુંપળી સમ કુમનું મુખ હસતું જોઈને.
કુમળા અધતો દેખું એ લાલ;
ભ્રકુટી વાંકી ને વાંકી પાઘડી,
ગુલાલ રંગે તકતકતા માલ. દરશણ.
ઉછંકળતો મદનારે જોરથી,
છાતી નિકળતી રહેતી જેમ ઢાલ:
જોતાં મન હરખે છે માયરે,
કમન્ડળ કળમાં દીપતું શુભ લાલ. દરશણ.
પહેરયું પીતાંબર પીળું કસબી કોરનું;
ગાંબડીયે બાંધ્યો ભગવો રૂમાલ,
ગાસડી જેણીકા શું બંધન કરી,
અંગવસ્ત્ર અરૂણ રંગી દુશાલા. દરશણ.
કંઠે મુકતાફળ માળામાં મણી ઝળકતું,
પ્હોંચે પ્હોંચે વીંટી આગળીયે સ્હાય;

વીંટીનું માણેક આજે એકલું.
પાછે મ્હોડે લળી લળી જોય. દરશણ.

ઉપવીત અંગે કેસરીયાં રંગી ઓપતું,
પોથી બાંધી બગલમાં જોઉ;
કહું જતન કરજે પુત્ર તું જાતનું,
મુજમન તુજ વિન કહાં જઈ પ્રોઉં. દરશણ.

એ રૂપે જાતે દેખું હું જનો દેખતાં,
ને કહેતો જેતુંને વાગે અતિ ઢાળ;
મિઠડા લેત હરખ અશ્રુ ખરે,
વળતી વંદુ હું લેજો સંભાળ. દરશણ.

દલપત ચાલ્યો ભણવા જન જોઈ રહ્યાં,
જનમંડળ કહે ભણવા કહાં જાય;
બડવો બોલ્યો ભણવા ભણી આવશું,
રશેશ્વર થાવા થાવું થાય, દરશણ દુર્લભ થયુંરે રૂપીરાજનું.

ગરબો.

રઘુપતિ રામ રુદેમાં રહેજોરે—એ રાહ.

હરિ કહે સાંભળો મુજ તાતરે, તમો કહોછો શકભરી વાત. હરિ ટેક
જહાં સુપતિ નવ પુજાયરે, ત્યાં જળની વૃષ્ટિ નવ થાયરે;
ત્યારે કરતા હશો શો ઉપાય.
આવાં વચન સાંભળ્યાંછે જ્યારેરે, નંદે ઉત્તર નવ દીધો ત્યારે;
વારે વારે તો મનમાં વીચારે. હરી કહે.

કાવ્યદોહન મ્હોટું.

ભા. ૧—૨—૩—૪—૫—૬ પ્રાચીન કવીઓની કવિતાનો મોટો સંગ્રહ—આમાં નરસિંહ મહેતા, તાનસેન, સુરદાસ, છોટમ, મીરાંબાઈ, બ્રહ્માનંદ, કબીર, ધીરાભક્તાદિ ૮૦ પ્રાસાદીક ભગવદ ભકતોના ૮૨૫ પદો. નીતિ, ભકિત, શૃંગાર અને જ્ઞાનથી છલોછલ ભરેલાં હોવાથી મુમુક્ષુ જનોને સ્વર્ગની પ્રાપ્તી કરાવનારા છે. આ એક અચલ ભકિતનું સાધન છે અને પરમાત્માની અચલ ભક્તિ ભક્ત જનોને સ્વર્ગીય સુખ આપનારી છે. ગ્લેજ કાગળ પાકુ સોનેરી પુંઠું પૃષ્ઠ ૩૪૫ છતાં માત્ર રૂ. ૧ પો. ૩ આના.

બધી જાતનાં પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું:—

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રણદરવાજા—અમદાવાદ

કહે છે બાળક છો અતિ નાનારે, દેવકારજ શું જાણો કહાનારે;
ચુચકારીને કહ્યું રહો છાના, હરી કહે૦
જાઓ સદનમાં ગમે તો બાળરે, સુઈ રહો પલંગમાં ગોપાળરે;
શું પણ આવું કહે છગનલાલ.

ગરબો.

ચાંદલીયો ઉગ્યોરે સખી મારા ચોકમાં—એ રાગ.

હરિ ઉઠયા મનમાં અતિ હરખાઇને, જઇ બેઠા વૃદ્ધ ગોપની પાસજો.
શાણા થઇને વાત તેને સમજાવવા સ્વપ્ન તણો થયો મુને આભાસજો.
અલૌકિક પુરૂષ મુજ નજરે પડયો અતિ સુંદર ને ભુજ હતા ચારજો.
નેહ કરીને નજરે મેં નિહાળીયો, અંગે તેણે સજ્યાં શુભ શણગારજો.
તેણે મુજને વાત કહી વિવેકથી ઇંદ્રપુજા કરવાથી શું ફળ થાયજો.
હું એક દેવ બતાવું રૂડી રીતથી, ગિરી ગોવર્દ્ધન પ્રત્યક્ષ દેખાયજો.
ઇંદ્ર તણી સામગ્રી તેને અર્પતા વ્રજ ઉપર રાજી ઘણેરો થાયજો.
મુખડે માગી લેશે તમ પાસેથી સર્વ દેખતાં પકવાન સર્વ ખાયજો.
પ્રગટ રૂપ દેખાડે સર્વ લોકને ચારે પદાર્થ કેરા દાતારજો;
અન્ન ધન કેરી તો શી ગણતરી, મુખ માગ્યું ફળ આપે એને ઠારજો૦
એવો દેવ રહેછે આપણા રાજમાં, વૃથા સુરપતિ પુજો કરી ને પ્રેમજો,
કોટી ઇંદ્રને ક્ષણમાં તે મારી શકે, ક્ષણમાં કરવા સમર્થ કુશળ ખેમજો૦
ગોવર્દ્ધન સમ દવ બીજો કો નથી, તેની પુજા કરવા ચિત્તમાં ધરજોજો.
તે આગળ ઇંદ્રનું કંઇ ચાલે નહિ, ઇંદ્રથી લેશ માત્ર નવ ડરજોજો. હ૦
વાત સુણી ગોપ સઘળા વિસ્મે થયા, આજ સુધી સુણ્યો નહિ કોઇ દેવજો.
આપણા દેખતાં ભોજન પોતે કરે, છગન કહે કરાવી તેની સેવજો હરિ૦

વધામણાં.

કે મને મારીને રથડા ખેડરે, બાળારાજારે.
કે મને યુદ્ધે તે સાથે તેડરે. બાળારાજારે.
કે મને યુદ્ધ જોયાના રસકોડરે, બાળારાજારે.
કે આપણે સરખા સરખી જોડરે, બાળારાજારે.
કે લાવ હું ધરૂં હથીયારરે, બાળારાજારે.
કે કરૂં કઉરવનો સંહારરે, બાળારાજારે.
કે છોડી યુદ્ધ વળો ઘેરરે, બાળારાજારે.
કે તમને આપુ મારા બાપનું રાજ રે, બાળારાજારે.
કે નારી કેશ સમુળા કાઢેરે, બાળારાજારે.
કે કંથ ઉપર દેહ પછાડેરે, બાળારાજારે.
કે રથ ખેડો તો કાઢુ મારા પ્રાણરે. બાળારાજારે.
કે મારા વગડામાં રથડા રાકયારે, બાળારાજારે.
કે મારા સસરા મેણાં બોલાયારે, બાળારાજારે.
કે વહુ આવતડી ભમરાથીરે, બાળારાજારે.
કે મેંતો નથી દીઠી પગની પાનીરે, ઓત્રારાણીરે.
કે તારૂં રૂપ દેખી જુધ્ધે ન ચડતરે, ઓત્રારાણીરે.
કે મેંતો નથી દીઠી નાકની દાંડીરે, ઓત્રારાણીરે.
કે મામા કૃષ્ણનો જાજો વંશરે, ઓત્રારાણીરે.
કે મને પાટો બાંધી પરણાવ્યોરે, ઓત્રારાણીરે.
કે મને સમરથ સાસરી દેખાડરે, બાળારાજારે.
કે મને સાસરી જોયાના કોડરે, બાળારાજારે.
કે મારા કાંકણુ દોરા રસ છોડાવરે, બાળારાજારે.

કે મને સમરથ સસરો દેખાડરે. બાળારાજારે.
કે માને ઘુંઘટ તાણ્યા રસ કોડરે, બાળારાજારે.
કે મને દીયર દીવડો દેખાડરે, બાળારાજારે.
કે મને હોળી રમ્યાના રસ કોડરે, બાળારાજારે.
કે મને નાનીશી નણદી દેખાડરે, બાળારાજારે.
કે મને ઢીગલે રમ્યાના રસ કોડરે, બાળારાજારે.
કે મને પાય પડયાના રસકોડ, બાળારાજારે.
કે મને જોડની જેઠાણી દેખાડરે, બાળારાજારે.
કે મને જોડે હીડયાના રસ કોડરે, બાળારાજારે.
કે વાદુલી દેરાણી દેખાડરે, બાળારાજારે.
કે મને વાદ લીધાના રસ કોડરે, બાળારાજારે.
કે મારૂં માથું વાઢીને દડો ખેલરે, બાળારાજારે.
કે તારી કેડની કટાર મને આલરે, બાળારાજારે.
કે મારી જમણી કુખ ધરો સુરરે, બાળારાજારે.
કે તારી જમણી કુખ ના ધરેસરે, ઓત્રારાણીરે.
કે સુંદરી દેશે રામનું નામરે, ઓત્રારાણીરે.
કે સુંદરી રાખશે બાપનું નામરે, ઓત્રારાણીરે
કે તેથી સરશે તમારૂં કામરે, ઓત્રારાણીરે.
કે તારી ઢાલડીના ઓથે મને રાખરે, બાળારાજારે.
કે તારાં આવતાં ઝીલીશ બાણરે, બાળારાજારે.
કે ઝાલી ઝાલી ઘોડલીયાની વાગરે, બાળારાજારે.
કે મેલો મેલો ઘોડલીયાની વાગરે, ઓત્રારાણીરે.
કે મારા ચડયાશા બાહબંધ દેખેરે, બાળારાજારે.

કે મેં તો ધાવતાં બાળ વછોડયાંરે, બાળારાજારે.
કે મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યાંરે, બાળારાજારે.
કે મેં તો ધાવતાં ધેન વછોડયાંરે, બાળારાજારે.
કે મને તેનાં પ્રાયશ્ચિત લાગ્યાંરે, બાળારાજારે.
કે મેં તો છાણે છાણું બાળ્યુંરે, બાળારાજારે.
કે મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યાંરે, બાળારાજારે.
કે મેં તો દીવે દીવો કાપ્યોરે, બાળારાજારે.
કે મને તેનાં પ્રાયશ્ચિત લાગ્યાંરે. બાળારાજારે,
કે હું તો પથરે પાનીઓ ધોતીરે, બાળારાજારે.
કે મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે, બાળારાજારે.
કે મેં તો વેતી નીકે દીધો પાગરે, બાળારાજારે.
કે મને તેના પ્રાયશ્ચિત લાગ્યારે. બાળારાજારે.

ગરબાં.

પુછું છઉં તમનેરે, પ્રીતમ પાતળીઆ;
તમે કોહોની ઉપરરે, અહળક જાઓ ઢળીઆ. પુછું. ૧
પુનવંતી નારીરે, પ્યારી પ્રેમ વડે;
તેની જોઉ બલીહારીરે, તમારે ચીત ચડે. પુછું. ૨
પુનવંતી પરગટરે, તેનું ભાગ્ય ભર્યું;
તેનું સુકરીત સાચુંરે, તમારૂં અંગ અરધું. પુછું. ૩
હમે તેની પુંઠેરે, પાળો તો પળીએ,
તેનું મન મનાવવા, વેલેરા વળીએ. પુછું. ૪
હાં શાને આવોરે, જોબન ઝુલીને;
તેને માને ચાતારે, લજ્જા મેલીને; પુછું. ૫

બેસંતાં બેઠારે, કહો રસ કેમ મળે;
રણછોડના સ્વામીરે, ભાએગ તાહારે બળે. પુષ્પું. ૬

(ગરબી).

રહો રંગના રસીયારે, રસના રંગીછો;
મારા જનમનારે, સાચા સંગીછો. રહો.
તમે ભલે પધાર્યારે, ભાવે આવોછો;
તમે હમારે કાજેરે, અમઘેર આવોછો. રહો.
શું પાડજ માનુંરે, લાડ લડાવોછો;
નાર્યાણીમાં નીરમળારે, નેહ જણાવો છો. રહો.
મને વ્યાકુળ કીધારે, મીઠું બોલીને;
રસરંગ રમાડોરે, અંતર ખોલીને. રહો.
હુંતો જનમ જનમનીરે, દાસ તમારી છઉં,
તારા વેણુ ઉપરરે, વહાલા વારી જાઉં. રહો.
આજ તે શું અચરતરે, આવ્યા સેજડીએ;
રણછોડના સ્વામીરે, અમરતને જડીએ. રહો.

"રઘુપતી રામ" એ રાગ.

વ્હાલા દેવ દ્વારકાંનાથ દયાળુરે,
ધરી ધ્યાન હૃદયમાં નિહાળું. વ્હાલાદેવ.
એક ગમ રતનાકર ગાજેરે, બીજી ગમ સતી ગોમતી રાજેરે;
ઉંચે મંદીર આપ બીરાજે. વહાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
જશ દેશ જગતમાં પકાતુંરે, મંદીરોની મધ્યે મલકાતુંરે;
મન ભાવિકનું ત્યાં તણાતું. વહાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
ઉંચે આસન ઉભા મોરારીરે, ઘનસ્યામ ચતુરભુજ ધારીરે;

ક્રાન્તી દશદીશ દીવ્ય પ્રસારી. વહાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
એક ચરણુંમાં આવવા દે છેરે, સેવા સેવા સરવની સહુ લીધ લેછેરે;
કૃપા વૃષ્ટી કર્યાજ કરે છે. વ્હાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
નખશીખ શણગાર સોહાવેરે, શીષ મુગટ ઝગે નંગો મોંઘારે;
નીરખે નયન ધરાયે. વ્હાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
જેમ જેમ જોઇએ છબી ઝાઝીરે, તેમ તેમ દીસે મજા તાજીરે;
થયા જાય હૃદય રાજી રાજી. વ્હાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.
અનુભાવે એ અનુભવી જાણેરે, સુધા સિંધુ સતિઓ વખાણેરે;
જાણુ હરીજન એ માણે. વ્હાલા દેવ દ્વારકાંનાથ.

"ઓરા આવીને" એ રાગ.

દીઠા દ્વારકાંપતી અતી સોહામણા જો,
મીઠા મોહના રૂપમાં નથી મણા જો. દીઠા.
નખશીખ નવા શ્રેષ્ટ શણગાર છે જો,
દીવ્ય દર્શનની ખરેખરી બહાર જો. દીઠા.
ચરણ કમળમાંહિ નુપુર છે હીરે જડયાં જો,
પીતાંબરની કસબી કોરને અડયાં જો, દીઠા.
ત્યાંથી કંઠ લગી વિવિધ રત્ન હાર જો,
મધ્ય દુગદુગાવો તણી અણી બહારછે જો. દીઠા.
હીરાની હમેલ ઉપર ઓપતી જો,
ખભે અડી કનક છડી ખડી શોભતી જો. દીઠા.
શંખ ચક્ર ગદા પદમ ચારે હાથ છે જો,
કાન્તી હીરા મોતીની અગાધ છે જો. દીઠા.

જામો કરકશી કીનાર ઝીકદાર છે જો
પુષ્પ તુળશી માળા ભભકાદાર છે જો. દીઠા,
રૂડાં કુંડળની શોભા અતીશે બની જો
ઝુકી વિશાળેમાં કનક આડ ઝગમગે જો,
તીલક મધ્ય માંહે માણકમય મસ ઝગે જો. દીઠા.
મોર મુગટ શીર પેચ કલંગી વળી જો,
માંહે નંગો અસંખ્ય રહ્યાં ઝળ હરી જો, દીઠા.
ચીબુક માંહે હીરો મોતી દીપે નાકમાં જો,
ઉચું અત્તર ધસમસે છે પોશાકમાં જો; દીઠા.
ધનસ્યામ વદન મન હરનાર છે જો,
અનંતનો વાળ તો પદ મોઝાર છે જો. દીઠા.

રાજા રણછોડ દીઠા ખાસ રૂપેરે,
મોહ્યો મીઠા મોહનના સ્વરૂપે. ટેક.
પદ પંકજ જોડ રૂપાળીરે, નખ કાંતિ શશી સમ ભાળીરે;
પામે સ્થળ એ પુરાં ભાગ્યશાળો.
સનકાદીક ચાર કુમારોરે, ઉભા બે બે સુકુમારોરે;
પદ વાસ ગણે પ્યારો. રાજા,
ઞાણુ ઉંડી નાભી ઉદર કૃશમાંહેરે, દીવ્ય દામ બંધન દીસે ત્યાંહરે;
કટી સુત્ર ઢળકતું જણાય. રાજા.
ભવ્ય વૃક્ષ શ્રીસ્થાન વિશાળરે, ધાર્યું ભગુ ચર્ણ ધરી વ્હાલ;
ચર્ણું નશુભ વજતી માળ. રાજા.
બાજુનું બહુ દીપેછેરે, શંખ ચક્રએ ડાબે કરે છેરે;

બદા પદમ બે જમણા ધરે છે. રાજા.
કંઠ કંઠ કુંડળ બેઉ કાનેરે, શીર કોટી મુગટ ભીને વાનેરે;
મંદ સ્મિત નિતી આવજો ધ્યાને. રાજા.
નેત્ર પંકજ મનને હરેછેરે, કૃપા દ્રષ્ટીની વૃષ્ટી કરે છેરે,
ભાનુ નખ નીરખી વરે છે. રાજા.

પીલુ બરૂઓ.

રાધાજીરે સ્નેહ સહીત ઝુલાવું, આવો ઘનસ્યામ બતાવું,
રસીઓ ઝુલેરે આમ શીદ અચકાવું, એહેમાં તે શું શરમાવું.

ઝુલ.

પ્રીતમ પ્રીય રીઝાવુંરે, જઇ લલને હું લલચાવુંરે;
તુહો અહીંયાં લાવુંરે, જઇ બહાનારે હું કંઇક અડાવું. આવો.

કમળ નયનીરે આમ ન યોગ્ય રીસાવું શાણી હું શું મનાવું,
ખોલીને ભેદ જણાવુંય એમાં શીદ મોં થયું આવું;
સમજીને ખુશી થાવુંરે શુક્લ ભાગુરે છે નાહક પસ્તાવું. આવો.

વસ્તુ પદમ કરે પદમા મન ભાવતી પ્યારી શી વાત કહો નહારી
શીદ માઠું ઉરમાં ધાર્યું શીદ ઉઠી માન ઉતાર્યુંરે.
હરિને પણ એ ભાવ્યુંરે સુણ શાણીરે, શું શું વધુ સમજાવું. આવો.
ચાલો તહીંરે હું નક્કી ચોખ કરાવું હરીને ભેદ જણાવું,
હરાશે એ જોઇ આવું, પડશે પછી શરમાવું.
તથી પ્રથમજ અર્થ જણાવુંરે, નવ ખાલીરે હું તમનેજ ભણાવું. આવો.

સમજી રાધારે સમજાવવું હાવ્યું મારે અતી મલકાવું;
દોડી જઇ વેગથીરે પણ વાસે જાવું ઝુલે પ્રમે પધરાવું;
હેત કરીને ઝુલાવું રે વળી ડોલર હાર મંગાવું રે;
અર્પી મગ્ન થાવું રે રંગ સખીરે તારે વીણા લઇ ગાવું. આવે.

પદ.

પ્યારા કામણગારા આજ હેતથી ઝુલાવું રે;
સામગરી સર્વે હું સરસ મંગાવું રે. પ્યારા.
ફુલનો ગુંથેલો ફુલ હીંડોળો બંધાવું રે;
ફુલનો કીરીટ સીર ફક્કડ ધરાવું રે. પ્યારા.
ફુલહાર ફુલ બાજુ ગજરા પહેરાવું રે;
ફુલનાં કરણ ફુલ–જાતે જઇ લાવું રે. પ્યારા.
શહેકાપ ગેડી બંસી ફુલથી ગુંથાવું રે
ફેર મમથી ફુલ ચોળી પછી પધરાવું રે. પ્યારા.
ફુલના ફુલેલ વડે કેસ હું સમારૂરે
સુગંધીઓ સર્વ અંગે ચોળું વળી ચારૂરે. પ્યારા.
શંકર સહગણ આવે તાંડવ નચાવું રે
નારદની સાથે વીણા મારે લઇ ગાઉરે પ્યારા.
હરી પ્યારી હસાવીને હર્ષ ઉપજાવું રે
ફુલ દોરી રંગે અહી ધ્યાને લીન થાવું રે. પ્યારા.

પદ.

બરૂઆનો ગરબો.

કામણગારા પ્યારા ઝુલો સંગે રાધાપ્યારી,
ફુલ હીંડોળો રચ્યો ફાંકડો ફક્કડ દોડી આરે,

ગાદી તકીઆ ફુલના ભારી ફુલચાદર શ્રીંકાર કામણગારા.
ફુલ ઘરેણાં જુગલ જોડીને આપે અવનવી બહાર
મસમસતું લેપન છે સુંદર અતર દે ભભકદાર. કા૦
કો સખી નીચે ઘુઘરી બાંધી કોઈ ગાની મલહાર
કોઈ તાલા પંખા બજાવે કોઈ કર સીતાર
સ્યામ સલુણે રાધા મુકરી છે નીજ હાથ
રાધા રાણી મૃદુ વચનથી રીઝવે નીજનાથ. કા૦
રંગ સખી તે સ્તબ્ધ બનીછે નીરખી મન હરનાર;
આનંદ રસ ઉભરાઇ વહેતો સફળ કરી અવતાર. કા૦

પદ કાફી જીલો.

સખી પ્રેમે ઝુલાવું હું પ્રીતમજી બેઠી કમળા શણગાર સજી. સખી.
ધન ધન મોહન જુગલ જોડી એ હૃદયે રમો મમ મોહનજી. સખી.
પાદ માંહે પડું હરખેથી હરીએ સ્વીકારી નીજ અરજી. સખી.
નદબીર કરી હીંડોળે ભારી નાથ તણી પામી મરજી. સખી.
પાવન કીધી પાવન દાસી ભલે પધાર્યાં સુંદરજી. સખી.
અનુકુળ સાહીત બધી મંગાવી રીઝયા એથી શ્રી વરજી. સખી.
શ્રીમુખ કર ફસી રંગ ભમરી પુરાણી નીજ ભાન તજી. સખી.

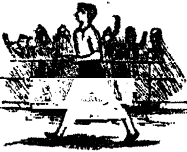
પદ.

આગત મોરારી–ખમાચ જીલ્લો.

પ્રીતમ ઝુલેરે, પ્રીતમ ઝુલેરે સખી જોને આ બાળમુકંદ;
રાધે રાણીને મંદ મંદ હસીને હસાવેરે.
ઘનસ્યામ મદન મોહન રમણીને રીઝાવે પ્રીતમ ઝુલેરે ૧

હરીયું ચિત મહારે મધુર બંસી બજાવે
દાસી સૌ વધાવે દીવ્ય ફુલેરે. પ્રીતમ ઝુલેરે. ૨
ઈંદુ વદન સદન સોહે મોહી અજ રૂપ અનાદી
અનુપ રૂપ ખુબ અહો નીત્ય ને આદી
પામી એ પ્રસાદી ભાન ભુલેરે. પ્રીતમ ઝુલેરે. ૩
રંગ સખી નીરખી શામ અર્પી નીજનું તમામ
ઘડી ઘડી કરે પ્રણામ રટે સુનામ આઠું જામ.
યાચે આત્મારામ એકલેરે, પ્રીતમ ઝુલે. ૪

ભાગ ત્રીજો સમાપ્ત.

ભાગ ૪ થો.

૫૯.

બેસું બરોબર મુજને ઝુલાવો સ્વામ સલુણા આપોને લહાવો બેસું
ચાતુર આતુર મન થયું મારૂ, શાંત કરે પ્રિય વધુ શું ઉચારૂં. બેસું.
અત્તરદાની હોરાની ભરાવો અલ્પ કૃપા કરી મુજને ધરાવો. બેસું.
કંઠે ધરાવોનેડોલરહાર નીત્ય નભતો પ્રીતમ તમ બાર. બેસું.
ફૂલના ગજરા પહેરાવો હાથે કુસુમ ગુચ્છ આપો તેની સાથે. બેસું.
મનમોહન આજે મનમાં આવી એથી રીત આ નવીન બતાવી. બેસું.
પહેલે આપ વેષે એહ રીતે વળતી સેવ કર હડી પ્રીતે. બેસું.
કેસરાની ત્રીજે ચંદર ધરાવ્યો એક હક મેં પહેલો બતાવ્યો. બેસું.
કુસુમ કરે પતી આપ હુલાસી આવશે સંધુ ખાસી રંગદાસી. બેસું.

૫૦.

“ પ્યારા મારા રામ ઝુલોનેરે. ”

ઝુલે રાધા કા'ન જુઓનેરે,
શ્રાવણ સુદ એકાદશી ઉત્તમ ઉત્તમ મંગલવાર. ઝુલે રાધા.
અનોખી ખુબીનો ઝુલો જોધપુરી, બેઉ સ્થંભે દશ અવતાર. ઝુલે.
સાહેબાનપર મયુર અનુપમ, દીપે દાંડી રંગીન ચાર. ઝુલે.
લકીઆ આદીત ખુબી ન્યારી, ભરેલાં ફુલ દેનાં બહાર. ઝુલે.
જરીની છે ઝાલર ઝળહળતી ઘુઘરીનો ગાજે ઘમકાર. ઝુલે.
બાળમુકંધ રાધા રાણીજી, ભવોભવે સાચાં સરદાર. ઝુલે.
ભવ્ય વસ્ત્ર ભવ્ય ભુષણુછે, જાઇ જુઇના ધરીઆ હાર. ઝુલે.
નરસીહપ્રસાદ પ્રીતેથી સેવી, લાડ લડાવે છે શ્રીકાર. ઝુલે.
કુસુમ મહીકર પૂતળી હલાવે, જાણે ઝુલાવે મનહરનાર. ઝુલે.

આગળ મંડપ અરીસનો ધુપદીપ જયોતી છે સાર, ઝુલે.
ધન્ય ધન્ય શ્રી વૈષ્ણવ સર્વે ગાયનથી ગજવે આગાર. ઝુલે.
નિત્ય હિંડોળા હેતે ગાતા રીઝવી શ્રી નંદકુમાર. ઝુલે.
રંગ શ્રી પરબત કુળ પાગ્યો તો પાવન થાઉં વારંવાર. ઝુલે.

૫૬.

બનઝારો.

ઝુલો ઝુલોને કુંજ બીહારી, ધન્ય ધન્ય નટવર ગીરધારી;
ઝુલો રચ્યો છે સારો, પ્રિયતમ આપ પધારો,
સંગે લઇ રાધા પ્યારી. ધન્ય ધન્ય.
આવોને ઝટ મહારાજા, રીતના એ અધિરાજા;
જાઉં મોહનપર વારી. ધન્ય ધન્ય.
મીણાકારી આ ઝુલો, બાંધ્યો મેં આજ અમુલો;
વળી રેશમ દોરી સારી. ધન્ય ધન્ય.
મખમલના ગાદી તકીઆ, કરો પાવન એ રસીયા,
ઝટપટ ઘટ મહિ પધારી. ધન્ય ધન્ય.
સુણી સુણો છે અરજી, પધારીઆ શ્રીવરજી;
ભણી ઠણી શણગારી. ધન્ય ધન્ય.
બેઠા બાપકેથી લાલા, જેનાં નેણ અતી નખરાળાં;
સંગે વૃખભાન દુલ્હારી. ધન્ય ધન્ય.
અત્તરથી ઘસમસતા, પગે પળે સ્મીત હસતા;
ખુશ કરતા નીજ પ્યારી. ધન્ય ધન્ય.
નીરખી પ્રિય નેહ નગીના, નાદ કર આદી વીણા;
ગાઓ મધુર લહરી. ધન્ય ધન્ય.

શુનખર રંગ સખીને, રખવાઇ કરી ભીને;
ઢળી સ્યામ ચરણમાં હારી. ધન્ય ધન્ય.

" ચીઠડું મહી વેચું " નહીં.

ફાંકડા હરી ઝુલે હરી ઝુલે;
મોહન પરમ સુખકારીરે, ફાંકડા—હરી ઝુલે હરી ઝુલે.
જે ઝુલાવે વ્રજનારીરે ફાંકડા—સંગે છે સ્યામની પ્યારીરે. ફાંકડા.
બંસી બજાવતા મુરારીરે, ફાંકડા—બેઠા છે બેઉ શણગારીરે. ફાંકડા.
જોવાને આજ શીવ આવેરે, ફાંકડા—દેવ પુષ્પ લઇને વધાવેરે. ફાંકડા.
લીલા કહું શું વિસ્તારી, ફાંકડા—રસના મારી જાએ હારી. ફાંકડા.
દેખે તેનેજ એ સમજાએ, ફાંકડા—રંગ સેવી કૃતાર્થ થાએરે. ફાંકડા.

૫૬.

હીંડોળાની લાવણી.

કરી હરિએ મેર, ઉભરે લેરે, ઝુલાવું ઘેર સખી લાલાને;
જા તું તેડી લાવ ફરી વ્હાલાને.
આપીવું વેણુ, પરમ સુખ દેણુ, મોકલ્યું કહેણુ, હજુ કયમનાવે;
મન મથ મસ મસ્તાન મને અકળાવે.
આ કુસુમ કળી કરમાય, હીંડોળા માંહે, સુગંધી સુકાએ,
વિના હરી સંગે, વિરહાનલની જવાળા પ્રગટી છે અંગે,
જાણુકે મમ મનનો ભાવ, કરી કાંઈ દાવ, શોધીને લાવ,
ક્હાન કાળાને જાતું તેડી લાવ. ૧
હું જાઉં ઘડી, દર ઘડી, બારીએ ચડી, જોઉં વાટડી;
માવો મમ આવે, પધરાવી કદા હીંડોળો ઝુલાવું ભાવે,
ધન્ય ખમાં ખમાં સરકાર, હૈયાના હાર, ઉડી આ વાર;

બેડું સુંદરને શું કહું હવે, કંઈ વધુ છેલ નટવરને;
પ્રભુ પધરાવીને ઝુલા માણી, દોરીને સાહી, ઝુલાવું સ્નેહે;
મતવાલાને જા તું તેડી લાવ, ૨
મુર્તી છે મનમાં જડી, અનુપમ વડી, ચક્રાવે ચડી;
જોઇને પ્યારો, કીરણુ છુટે તેજતણા હજારો;
બની પ્રેમ રસે તરબોળ, નેત્ર અમોલ. મુખડું ગોળ, હરે મનમારૂં
એ પદ્મ નેત્રમાં ખાસ, ફસ્યું ચીત્ત મારૂં,
શ્રીરંગની આતુર પ્યારી, જુએ ગીરધારી, હેતથી વારી;
નખરાળાને, જા તું તેડી લાવ ફરી વ્હાલાને.

પદ.

(સીઆનો કનરો.)

ઝુલે રઘુપતી ખાસ હીંડોરે, પ્રીતધરી દાસી હીંચોળતી પ્યાર. ઝુલે. ટેક.
રત્નજડીત છે સ્થંભ મનોહર, શોભીત તેની છે ડાંડીઓ ચારે. પ્રીત,
કુસુમના છે ભુષણ નૌતમ, નીરખું શ્રી મુખ પ્રેમથી કયારે. પ્રીત.
જીવ લોચન હરતાં મમમન, બિરાજી છટાથી જાનકી હારે. પ્રીત.
ચામર લઇને ભરત તત્પર, શ્રી રામલક્ષમણુ કર મુરછલ ધારે. પ્રીત.
મારૂતી મહાલે ચરણ કમળે, જોવા અજ શીવ સનક પધારે. પ્રીત.
નીરખુ શ્રીમુખ રંગ હું નિશ્ચે શેષ જાનકી સુજને સ્વીકારે. પ્રીત.

પદ ગઝલ.

(હરીગીત.)

મણી મહેલ માંહિ મહારાજ, રઘુરાજ આ ઝુલી રહ્યા;
જાનકીજી સંગે ઝુલતા મન ભાવતા ધ્યાનમાં લહ્યા.
ભરતશત્રુઘ્ન લક્ષમણુ, હનુમંત જ્યાં અચરજ બન્યા;
સેવે શ્રી જાનકી નાથને, બાકી ત્યાં પછી રહે શી મણા. મણી.

મેહેકી રહ્યાં ફુલ જાઇનાં, હાંડીએ જડયા છે આઇના.
ઝળહળતી કનક દોરને, કંદીલમાં દીપ ઝગી રહ્યા. મણી.
મણી મુકુટ સીરે સાર છે, કંઠ કંઠે મણીનાહાર છે;
બધે દીવ્ય મણી શણગાર છે, જોતાં ન જાએ ગણ્યા. મણી.
કર સાહી દીવ્ય શારંગને, દેખી નીહાળે નાટારંગને;
અદ્દભુત તાંડવ નાચ જે, શ્રી શંકર આવીને રહ્યા
રંગ શેષી શેષી રામ જાનકી, આમ્ર આ ક્રીડા થઇ નક્કી;
રામ રાજ્ય શ્રીરંગ અંગજે, હીતમાં ચિત્ત ચાહી પ્રૌઢ રહ્યા. મણી.

૫૬.

લાવણી.

બાંધ્યો હીંડોળો રામચંદ્રને સારૂ, હરખે ઘેલું થયું ખરે મનમારૂં;
સરજુને તીરે સઘન કુંજની માંહે, જાનકી સાથે ઝુલે જુવો રઘુરાએ;
શીરપર શોભેછે મુકુટ જડાવ મણીનો, કાને કુંડલ મકર ધરે રસનીનો;
ભળચવો પડયો ગળામાં મોતીગરની સાથે, હાથે પહેર્યાં કડાં બાજુ. રઘુ.
કુચીન્હ છાતીએ દીપે મણીના સંગ લેપન કરીકે દીવ્ય ભભકતુ આંગે;
મોતીનું કેળું કહીએ સુત્ર મજેનું તેપર બંધન ઉદરતણું પણ તેવું;
નાજુક છે નુપુર ચરણે ઘુઘરી વાળાં એવાં આભુષણો સજ્યાં સુખવાળાં
સારંગ લઈ નાથ બેઠાછે નયને થઇને મમ હૃદયે પેઠા છે;
બિરાજ્યાં એજઠાઠથી વાહ? જાનકીમાતાપાસેલક્ષ્મણકરે ચમરંમકલાવા
ઘેલો બની આતુર દર્શને ધાતા, નારદ વીણા લઇ રહી ગુણ ગાતા,
બાણનારી, ને વચન, એકજેનાછે, તારકમારથી ચરણ માત્ર તેનાં છે;
અદ્દભુત લીલા જાય ન મુજથી વર્ણી, અનુભવે ચડે શ્રીકૃષ્ણનીસરણી
હરિ કરશે યાદ ફરી રંગને ક્યારે, કે ચરણ યુગલના વડે શીર શણગારે.

ગરબી.

વ્હાલો મારો કુંજમાં વાય જે વાંસળીરે લોલ;
નાદે વેંધી છે મારી પાંસળીને લોલ. ૧
હુંતો સુસતાં ભુલી સહુ ચાતુરીરે લોલ,
મળવા થઇછું અતિ આતુરીરે લોલ. ૨
તાલાવેલી લાગી છે મારા મનમાંરે લોલ,
મોઠનું નથી કાંઇ ભવમાંરે લોલ. ૩
માહારૂં ચિત્ત ચોહોટે નહી ઘર કામમાંરે લોલ,
પેઠું છે મન ઘનસ્યામમાંરે લોલ. ૪
સખી મુને મોહન લાગે છે ઘણો મીઠડોરે લોલ,
અવર એહવો તો નથી દીઠડોરે. ૫
સખી હાવાં તો મળી સુખ મહાલીએરે લોલ,
મહિડું વેચ્યાને મસે ચાલીએરે લોલ. ૬
ધન દહાડો તે અવતારમાંરે લોલ,
રમીએ શ્રી નંદકુમારમાંરે લોલ. ૭
વહાલો મળતાં સહુ સુખ આપશેરે લોલ,
સેહેજે સંતાપ સહુ કાપશેરે લોલ. ૮
શામળો સાગર ઉલ્લાસનોરે લોલ,
પ્રાણજીવન દયા દાસનેરે લોલ. ૯

ગરબી.

ઓ વાંસલડી, વેરણ થઇ લાગીરે વ્રજની નારને;
શું શોર કરે, જાતલડી તારી તું મન વિચારને.
તું તો જંગલ કાષ્ટતણો કટકો, રંગ રસીયે કીધો, રંગ ચટકો

અલી તે પર આવડા શા લટકા, એ વાંસલડી વેરણ થઇ૦ ૧
તું તો કહાન વરતો રાખે, તું અધરતણો રસ નીત્ય ચાખે;
તું તો અમને દુઃખડા બહુ દાખે, એ વાંસલડી વેરણ. થઇ૦ ૨
તું તો મોહનના મુખપર મહાલે તુજવિના નાથને નવ ચાલે
તું તો શોક થઇને અમને સાલે એ વાંસલડી વેરણ. થઇ૦ ૩
તુંને હરિએ હાથ ગ્રહી લીધી તુંને સૌમાં શીરામણી કીધી;
ક્ષણું મુખથી નવ મુકે મેલી, એ વાંસલડી વેરણ. થઇ૦ ૪
હું તુજને આવી નવ જાણતી નહિતો તુજપર મહેર ન આણતી;
તારાં ડાળ મુળ સાહીને તાણતી એ વાંસલડી વેરણ. ૫
દયા પ્રીતમને પુરણ પ્યારી તુને અળગી ન મુકે ન્યારી;
તારાં ભેદ ગુણ દિશે ભારી, એ વાંસલડી વેરણ. ૬

ગરબી.

એ વ્રજનારી શામાટે, તું અમને આળ ચડાવે;
પુન્ય પૂર્વતણાં તેથી પાતલીયો અમને લાડ લડાવે. ટેક.
મે પુરણ તપ સાધ્યાં વનમાં મેં તાહાડ તડકા વેઠયા તનમાં.
ત્યારે મોહને મહેર આણી મનમાં એ વ્રજનારી. ૧
હું ચોમાસે ચાંચણુ સહેતી. ઘણી મેઘ ઝડીઓ શરીરે શહેતી;
સુખદુઃખ કાંઇ દિલમાં નવ લેતી, એ વાંસલડી. ૨
મારે અંગે વાઢ પડાવીયા, વળતી સંધાડે ચડાવીયા;
તે ઉપર છેદ પડાવિયા એ વ્રજનારી શા માટે તું. ૩
ત્યારે હરીએ હાથ કરી લીધી સદુકોમાં શીરોમણી કીધી,
દેહ અર્પી અધર અંગે દીધી એ વ્રજનારી શા માટે તું. ૪
માટે દયાના પ્રીતમને છું પ્યારી નિત્ય મુખથી વગાડે મુરારી;
મારો ભેદ ઘણો દીસે ભારી શા માટે તું ૫

ગરબી.

મારા મોહનલાલ આવો તો કહું મારા મનની વાતડી;
માદા પ્રાણ પ્યારા, તમ માટે મેં'તો ગાળી છે જાતડી. ટેક.
જાણું છું જગતમાં છો ડાહ્યા, એવું જાણીને જોડી માયા,
હવે અમ ઉપર આણો દયા, મારા મોહનલાલ૦ ૧
મેં'તો રૂપ તમારૂં જોઇને, મારૂં મનડું રહ્યું છે મોહીને;
કાંઇ નીશદીન જાય છે રોઇને મારા મોહનલાલ૦ ૨
મેં'તો તન મન સોપ્યું છે તમને કોઇની બિક ન ધરશો મનમાં
હવે મહેર કરો મોહન અમને, મારા મોહનલાલ૦ ૩
પ્રભુ પ્રીત જુઓને તપાશી, કુબજાં તો કંસતણી દાસી;
તેની તો ચાલી જગમાં હાંસી, મારા મોહનલાલ૦ ૪
હરી આવડા હઠીલા નવ થઇએ, નંદલાલ નમેરા નવ રહીએ;
સુખ દુઃખ અમો કોને કહીએ મારા મોહનલાલ૦ ૫
મારે સાસુ સસરાની બીક કશી, મારા રૂદેકમળમાં રહ્યા વશી;
દયાના સ્વામિ વિના બીજાથી દુર ખસી, મારા મોહનલાલ૦ ૬

ગરબી.

ઓ છબીલાજી છમકલુ નવ કીજે, વારે વારે ઓ છબીલાજી
દિન દોહલા છે ત્રીકમજી હું કહુંછું એટલા માટે. ટેક.
કાંઇ વ્રજનારીનાં કહ્યાં કરો, કાંઇ વ્રજદાસી પર મહેર ધરો;
કાંઇ બ્રખુભાનની કુંવરી વરો, છબીલાજી૦ ૧
પાતળીયા પ્રીતે બોલાવો, કાંઇ મારગડામાં સમજાવો?
નીત્ય કાળી કુબજાને ઘેર જાઓ, ઓ છબીલાજી૦ ૨
કાંઇ દાસી ઉપર મહેર કરો, એટલા વિવેક હૈયામાં ધરો;
ઘણું કહીએ કુબજાને વિચારો. ઓ છબીલાજી. ૩

દયા પ્રીતમનો સ્વામીછે રસીયો, મહી ખાવાને આવે ધસીયો;
ધન્ય ભાગ્ય અમારાં જે વ્રજમાં,વસીયો એ છબીલાજી૦ ૪

ગરબી.

મારા પાતળીયા પ્રીત કરી તરછોડો છો શા માટે;
મુને મળતા નથી, નિત્ય જળ ભરવા જાઊંછું જમુના ઘાટે,
મારી માને ઘેર તમસારૂં હેરાફેરા ખાઇને મન મારૂં;
નિત્ય દિવા પાછળ અંધારૂં. મારા પાતળિયા૦ ૧
મારી સૈયર મુને બહાવરી કહેછે, સાસુ નણુદી તો મેહેણાં દેછે;
પરણ્યો પીયુડો મારા પ્રાણ લે છે. મારા પાતળિયા૦ ૨
વ્હાલા સ્નેહતણું દુઃખ વાધ્યું બહુ, અંતર આવ્ય જઇ કોને કહું;
હું મુગાની પેરે સમજી રહું. મારા પાતળિયા૦ ૩
અમે આવડાં હમ નોહોતા જાણ્યા,તારાંમીઠડાં વચન મનથી માણ્યાં;
હવે સારી પેઠે નટવર નાણ્યા. મારા પાતળિયા૦ ૪
દુનીયાં પુઠળ સહુ વાત કરે, મારૂં મન તમ વિના ન ઠરે;
જખ મારે છે લોકો શું કરે. મારા પાતળિયા૦ ૫
અમો અબળાતણું હરી શું રે ગણુ,હવે મળશો નહિ તો પ્રાણ તજુ;
દેવકીના જાયા થાવ સમજુ. મારા પાતળિયા૦ ૬
દયારામના પ્રીતમ તો વ્હાલા, તુને ગોપીઓ કરેછે કાલાવાલા;
ઘેર આવોને મોરલીવાળા. મારા પાતળિયા૦ ૭

ગરબી.

મારૂં મન મોહ્યું વાંસલડીને શબ્દે કાન કાળા;
હુંતો ઘેલી થઇ મારા ઘરમાં નથી ગમતું રે મ્હારા વહાલા. ટેક.
એના અધર ઉપર વાજે છે, સુણી અંતર મારૂં દાઝે છે;
એનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે. મારૂં મન મોહ્યું૦ ૧

એ વનમાં જ્યારે વાગે છે, મુને બાણુ સરખી લાગે છે;
મુને વેહની વેદના જાગે છે. મારૂં મન મોહ્યું૰ ૨
હું તો દોહોતાં દોહોણી ભુલી છું, વળી જમતાં અધુરી ઝુંની છું;
તારૂં મુખ જોઇ જોઇ ફુલી છું. મારૂં મન મોહ્યું૰ ૩
એને તપની સાધના કરી છે, કૃષ્ણ કૃપા સાધ્ય કરી દીધી છે;
માટે દયા પ્રીતમે કર લીધી છે. મારૂં મન મોહ્યું૰ ૪

ગરબી.

મારૂં મહીં ઢળશે, લડથડતાં છબીલા રંગના તારા;
ક્હાન વેગળા રહો અડયા શું આવો મદમાં માતા. ટેક.
મુજને એકલડી અહીંયાં જાણીને, મારો પાત્ર ઝાલ્યો તાણીને;
નહી આપું ગોરસ આણીને. મારૂં મહીં ઢળશે૰ ૧
પેલાં દુરીજનીઆં બહુ દાઝે છે, તેણે દુઃખડાં મારાં જાય છે;
તમો નિર્લજને શી લાજ છે. મારૂં મહીં ઢળશે૰ ૨
મારૂં મુખ દેખી સુખ થાય છે, તેણે દુઃખડાં મારાં જાય છે;
મુજ મન દયા પ્રભુને ચહાય છે.

ગરબી.

ઓ મહિઆરી મોટા માણસની લજ્જા લેઉં છું;
જુઓ વિચારી આ મારગડે તુજને જાવા દેઉં છું. ટે૰
તારો કંસરાય તે કુણ છે, મારે મન આટામાં લુણ છે;
તે મારે મન એક તુણ છે. ઓ મહીઆરી. ૧
તમે કહ્યું કાને કરોમની, ઝક ઝીલી તે શા કામની;
નહિ જાવા દેઉં જામની. ઓ મહીઆરી. ૨
તારૂં મુખ દેખી સુખ થાય છે, દુઃખડાં સહુ દુર પળાય છે;
માટે દયા પ્રીતમને ચહાય છે. ઓ મહીઆરી. ૩

ગરબી.

ઓ અક્રૂરજી, ગોકુળમાં તમે શા કારણે આવ્યા;
મારા સુખડાં લઇ, દુઃખના દરિયા શું કરવાને લાવ્યા. ટેક.
તમે પાતળિયાજી કહું તે કરજો, આ વચન અમારાં રૂદે ધરજો;
મને મારીને ડગલાં ભરજો. ઓ અક્રૂરજી. ૧
અહીંયાં શું કામ છે તમારૂં, ઘણું ચીત્ત કલપે છે અમારૂં;
આ નંદ જશોદા કહે સારૂં. ઓ અક્રૂરજી. ૨
આ વિનતિ તો કહોને કહિયે, હઇઆમાં સમજીને રહીયે;
ઘણું નિર્લજ કર્યું નંદને છઇએ. ઓ અક્રૂરજી. ૩
મારે શાને હેતે હળવું છે, કુબજ્યાને ભાગ્યે ભળવું છે;
મારા મામાજીને મળવું છે. ઓ અક્રૂરજી. ૪
તમે કારજ કરીને આવજો, સુખે તેને તેડી લાવજો;
તમે દયા રાખીને મન ભાવજો. ઓ અક્રૂરજી. ૫

ગરબી.

ઓ ઓધવજી વ્હાલે તો વિસારી અમને મેલ્યાં;
અમો શું કહીએ, રાસ રમાડી તેડીને તરછોડયાં. ટેક.
પહેલ વ્હેલી પ્રીત અમશું કીધી, મોરલીમાં એણે વશ કરી લીધી;
ગોપી સઉને વિભળ કરી દીધી. ઓ ઓધવજી૰ ૧
પ્રીતલડી તો કરતાં પહેલો, પ્રભુ દેખીને થઇશું ઘેલી;
પણ મળો મોહન અમને મન મેલી. ઓ ઓધવજીત ૨
એણે હઇડાંના તો હીર લીધાં, કાનુડે તો કામણ કીધાં;
ઘેર ઘેર દહી માખણ પીધાં. ઓ ઓધવજી૰ ૩
એ કાનુડો કામણગારો, એની આંખલડીનો છે ચાળો;

હવે ઉગરવાનો નથી આરો. ઓ ઓધવજી० ૪
પેલી કુબજા તો કામણગારી, તેની સાથે લાગી બહુ તાળી;
વશ કીધા એણે વનમાળી. ઓ ઓધવજી० ૫
અમે શામળીયાની સંગે રમતાં, વૃજવનમાં પુટળ ભમતાં;
અમે ભેળાં બેશીને ભોજન જમતાં. ઓ ઓધવજી० ૬
મથુરામાં જઈ એણે કંસરોળ્યો, એક આંગળીએ ગોવરધન ટોળ્યો;
વૃજમાં ઘેર ઘેર જુઠું બોલ્યો. ઓ ઓધવજી० ૭
દયારામના સ્વામીને કહેજો, મથુરાં મુકી ગોકુળમાં રહેજો;
પણ ગોપીકાને દરશન દેજો. ઓ ઓધવજી० ૮

ભાગ ૪ થો સમાપ્ત.

ગરબો.

સખીયો નીજ નીજ નીતિ ધર્મ સદા સંભાળીયેરે. એ રાગ.
સખીયો ચાલો સત્વર કેસરી નૃપ નિહાળીયેરે;
દર્શન સ્નેહે કરતાં પાપી સુધારસ આજ,
ધરિયે હોંશ નિરખતાં સ્વર્ગીય સમસુખ માનેરે,
મુખ દૃષ્ટિમાં સ્મિત હાસ્ય પ્રકાશતુંરે;
જોઇ ઉરમાં ન સમાય સહિયર! હર્ષ. ધરીયે.
રસભરી મુખ કલા દેવની, જાણે ઈન્દુ અપાર;
કરીયે પ્રેમે પાનરસ, તોય ન આવે પાર,
એવા રણ બંકા રાઠોડ અતિ સોહામણારે;
સુણીયે વચનામૃત ઉછરંગે આપણ આજ. ધરીયે.
દુર્લભ દર્શન દેવને, એવા નટવર રાય,

દર્શન દાને મન હરે, મૃદુતા છે મનમાંય.
એવા ચતુર શિરોમણી, શ્રીમાન જોધાણનાથ છેરે;
સદવર્તનમાં અતી પ્રિત એવી રીત. ધરીયે.
ક્ષમા દાન ગુણ વળી, વિદ્યા એજ વિલાસ.
તન મન છે ધર્માર્પણ, હૃદયે એજ ઉલ્લાસ;
નીતિ રીતિથી ભુષિત, અતિ પ્રેમાળ છેરે;
જેનું વદન કનક સમાન એવા રાય. ધરીયે.
પરહીત અર્થે શ્રમ સહે, વ્યય કરે સદા સ્તવન;
સુખ શાન્તિ પ્રસારવા, નીશદીન કરે મનન;
નીરાશ ચીતના સ્વામીન અતિ દયાળ છેરે;
કરે પુરણ સૌની આશા આપી પ્રદાન. ધરીયે.
ક્ષત્રીય ધર્મ વશીષ્ટ વળી, દેવાંશી વીરરાય;
કૃત્ય કૃત્ય દર્શન થતાં હૃષ્ટ મન હર્ષાય—સખીયો.

શીખામણ.

ગરબો.

સખીઓ નીજ નીજ નીતિ ધર્મ સદા સંભાળીએરે;
પરમ પવિત્ર પતિવ્રતા પટકુળ કરી પરીધાન;
સાસુ સસરા માત પીતાની સેવા સાચવોરે;
ભાવ સહિત ભક્તિથી નીત ભજીએ ભગવાન;
એવા ઉત્તમ ગુણથી ઉભય સુકુળ અજવાળીએરે. એ ટેક.
નજરે નજર ન જોડીએ, નાથ વિના નર સાથ;
પર નરને નવ આપીએ, તાળી હાથોહાથ.
હસવું રમવું જમવું એકાંતે નવ બેસવુંરે,

પતિ વિણુ પતિના પણુ સદમિત્રોની સંગાથ—એ૦
નાથ વિના કરવી નહિ, વીનોદ રસની વાત;
વિશ્વ વિરુદ્ધ ન વર્તવું ભલે તાત કે ભ્રાત;
સજની ભ્રષ્ટ થવું નહી, સુધરી સદ્ આચારથીરે;
નિર્લજ નટખટની સોબત તજવી સુવાત—એ૦
કુષ્ટી કદરૂપ કુબડો, નીરધન નિર્બળ કાય;
મતિહીન પતિત પતિ મળે, એ સતીને સુરરાય;
જોડી પગ અંગુઠડે, દષ્ટી આધું ઓડીએરે;
સુખકર સાચાંએ સૌ સાથે સંપ સદાય—એ૦
ઉંચે સ્વરે ન ઉચરવું, મુકીને મરજાદ;
કુલીન બહેન કરવો નહી, વડીલથી વીવાદ;
ચંચળ ચાલે ચતુરા, ચટક મટક નવ ચાલીએરે;
શીવ સુત કેશવની શીખામણુ અંતર યાદ—એ૦

ગરબી.

(રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે—એ રાગ).
શાણી સખી વાત રૂદેમાં લેજેરે—ટેક.
સખી પડવે તે પીતાજી પ્રીતેરે,
કીધો ઉપદેશ રૂડી રીતેરે;
ભવ વિદ્યા તું પુત્રી નીત્યે—શાણી સખી.
તેથી સુખ પામીશ કહું સાચુંરે.
માટે રૂડું હું તારૂં રાચુંરે.
કહ્યું માતે ન મુક્યું કાચું—શાણી સખી.
સખી બીજે તે બોધ મેં જાણ્યોરે,

અતી અંતઃકર્ણમાં આણ્યોરે,
મન મધ્યે વિચારીને માણ્યો—શાણી સખી.
સખી ત્રીજે તે તન મુજ હરખ્યુંય,
મુજ પિતાજીનું મન નરખ્યુંરે;
પ્રીત આણી મેં પુરણ પરખ્યું—શાણી સખી.
સખી ચોથે મેં વાત વીચારીરે,
એક શીલેટ હતી તે ઉતારીરે;
ભાવે ભણવું અંતરમાં ધારીરે—શાણી સખી.
સખી પાંચમે કક્કો હું શીખીરે,
કીધી તનથી મહેનત તીખીરે;
મારી પીતરણુ બેન તો ધીખી—શાણી સખી.
સખી છઠે પદો સહુ કીધારે,
અ, આ, ઇ, ઈ, એ અક્ષર લીધારે;
સર્વ કારજ મારાં સીધારે—શાણી સખી.
સખી સાતમ વાંચવા માંડ્યુંરે,
ભાવે ભણતાં મુજને ભાવ્યુંરે;
ઘણા હેતેથી મનમાં ધાર્યું—શાશી સખી.

સખી આઠમે અક્કલ આવીરે,
મારે મેળે હું લખીને લાવીરે;
ત્યારે પીતાજીને મન ભાવી—શાણી સખી.
સખી નોમે તે વાર ન લાગીરે.
મારી મેળે પુસ્તક લીધું માગી—શાણી સખી.
સખી દશમે દયા કીધારે,

આપી ચોપડી તે વાંચી દીધીરે;
સુણી ગાંઠી મને હાલ કીધી—શાણી સખી.
સખી એકાદસી ઉપણુસીરે,
માંડયું ભણુવા મટી ઉદાસીરે;
મને સહાય થયા અવીનાશી—શાણી સખી.
સખી બારસે બહુ સુખ પામીરે,
હું તો સઘળી હકીકત પામીરે;
કીધું હેત નહી રહી ખામી—શાખી સખી.
સખી તેરશે તન મુજ તાજુંરે,
એક જીભે કહું છું ઝાઝુંરે;
સદા અંગ રહેશું હવે સાજું—શાણી સખી.
સખી ચઉદશે ચાતુરી આવીરે,
ઘણા બોધની બુકો મંગાવીરે;
વાંચી સુણુતા પીતાજીને ભાવી—શાણી સખી.
સખી પુનમ ચંદ્ર પ્રકાશેરે;
શીખી લખતાં ભણતાં હુલાસેરે,
મારી સફળે ફળી સર્વ આશા—શાણી સખી.
સખી પક્ષ અંધાર્યું આવ્યુંરે,
ભણી હું તે સર્વને ભાવ્યુંરે;
જ્ઞાન ધીરજરામે બતાવ્યું—શાણી સખી.

આર્ય મહિલાને ઉપદેશ.

(કારતકે કાળિકા કાગળ મોકલેરે, બ્હેની ગરબે રમવા આવ એરાગ)
બાનનીઓ ભારત દેશનીરે—નિજ ધર્મ તણો લહી મર્મ;

સદગુણ સેવો સા પ્હેલડોરે, જેથી સફળ થશે સહુ કર્મ. (ટેક)
સાખી—અતિ હિતકર એ દેશના, અસલ સમાના ચાલ,
 પેસાડયા તેમાં તમે, અહિત ભરેલાં સાલ.
 દીપી દુટયો તમ દેશનોરે, કાંઇ તત્વતણો શુભ સ્થંભ;
 શાસ્ત્રતણો સેતુ તોડિનેરે, કર્યો બેરકમત આરંભ. ભામનીઓ.
સાખી—પિયર પનોતી પણ સ્ત્રીઓ, સેવતી સાસરવાસ;
 પિયર પનોતિ હાલ તો,—ગણે પતિને દાસ.
 તેવી રીતે આ દેશમાંરે—ચાલ્યા દંપતિનો શુભ ધર્મ;
 ત્યારે પ્રજા કયાંથી સાંપડે—-જે કો સમજે દેશનું મર્મ. ભામનીઓ.
સાખી—અસલ સુંદરી આર્યની, પૂજે પતિના પાય;
 હાલ ઢોંગી જોગી જતી—કરે ફંદ ફનાય.
 નવીન ભણીને ગોળા ગુંથેરે તે શું હરખે મેળવે હાથ;
 જણુતી સ્વદેશ દ્રોહી દેડકાંરે જેની હિંદ ગણાય અનાથ. ભામિ.
સાખી—બ્રહ્મા વિષ્ણુ રૂદ્રને તે પણ નત્ર દીધી દાદ;
 વળી સીતા દ્રૌપદી તણું, કરો પતિવ્રત યાદ;
 સ્વપ્ને પણ ન સતિત્વ ડગાવશોરે, તોજ થાશે પરાક્રમી પુત્ર;
 તેહજ દેશ ઉદ્ધારમાં દીપશેરે, સાચું સમજી શૌર્યનું સુત્ર. ભામિ.
સાખી—સ્ત્રી હઠની જક નવ ધરો, ધરો સગુણ સહ ટેક;
 નિજ હિત સ્વદેશ હિતતણો, એ રસ્તો છે એક.
 વિદ્યા સદગુણ વિણ શોભે નહિરે, જેમ વેસ્યાનું સંગિત જ્ઞાન;
 હોય વિદ્યા તો એ સદગુણેરે, ભણી સતીઓ રળી મહામાન. ભામિ.
સાખી—બાળલગ્નમાં મગ્ન થઇ, વરઘોડે ધરી વ્હાલ;
 ન્યાતવરા કરી વિણ ગજે, ધર ત કરો બેહાલ;

ઘર વેચાવી વરને કહીરે, જરહીન કરો જરાય;
મિથ્યા મોટાઇમાં નવ માનેરે, તોજ આ ભવસિંધુ તરાય. ભામિ.
સાખી–બળતી વ્હેમાં પતિ પુંઠે, પડતી તેના પુત્ર;
ચઢના લોપ ખડગ મુખે, સમજી શરીરને સુત્ર.
વિધવા કેરું વ્રત પાળતીરે, તેના સુત ગ્રહતા સમશેર,
વિધવા લગ્નો ને નાતરાંરે, તેની વેળા કરતી કેર. ભામિનીઓ.
સાખી–મનકુળ અંદર અવતરી, ન ચહો પશુંનો પંથ;
સાચું એ ભણતર ગણો, એજ સુગુણને ગ્રંથ;
સંઘવી સાચી મતિ એ દિયેરે, કોટિ વિદ્યાતણે શિર મોડ;
શણગાર સાચો પતિવ્રતતણોરે, જેની કંઇએ જડે નહિ જોડ. ભામિ.

(વિદ્યાર્થી જીવન.)

ડાકોરના રણછોડજી મહારાજનો ગરબો.

અલબેલીરે અંબેમાત જોવાને જઇએ. એ રાગ.

છોગાળા છબીલા છેલ, રણછોડ રંગીલા;
કરી બોડાણાપર મહેર, મોરલીવાળા. ટેક.
અકળકળા અલબેલા તારી, પાર ન પામે શેષરે;
વેદ વીચારી વીસ્મે પામ્યા, સમજાઓ નહી લેશ. રણછોડ. ૧
મહા મોટમ મહારાજ તારી, મુખથી કેમ કહેવાયરે;
સમુદ્રમાંથી ચાંચ ભરે જેમ, પક્ષીની તૃષા જાય. રણછોડ. ૨
મંદગતી મહારાજ મારી, મલીન મારું મનરે,
શરણે રાખો શામળીયા મને, જાણી તમારો જન. રણછોડ. ૩
દ્વારકાના વાસી રાય, રણછોડ તમારું નામરે;
ઘણી દયા ગુજરાત ઉપર કરી, આવ્યા ડાકોર ગામ. રણછોડ. ૪

બોડાણાની ભકિત ભાવી, સુંદરજી ભલી તમનેરે;
અઢળક ઢળીઆ ધરણીધર દુર્લભ, છો આગમ નીગમ. રણછોડ. ૫
ધન બોડાણા ધીરજ તારી, ધન ધન તારી માતરે;
પાતળીયો પોતાનો કીધો, હેતે ઝાલી હાથ. રણછોડ. ૬
સીતેર વરસ સેવા કરીને, સામળીયો સમજાવ્યોરે;
ડાકોરથી તો દ્વારકાં માંહિ, વરસે બે ત્રણ ફેરી આવ્યો. રણછોડ. ૭
કરમાં તુળશી વાવીરે, જઇ ચતુર્ભુજને ચડાવીરે;
પ્રભુજી તો પ્રસન્ન થયારે, દિલમાં દયા આવી. રણછોડ. ૮
અલબેલો બોલ્યા એમ, મુખથી બોડાણાની શાથરે;
એકાંતે આવીને કહે, તે કોઈ ન જાણે વાત. રણછોડ. ૯
ઘણા દીવસ તેં મારે કાજે, મોટું કષ્ટ કીધું રે;
વપુ તારૂં વૃદ્ધ થયું, તે જોઇ મારૂં મન બીધું. રણછોડ. ૧૦
તે માટે હું તારી સાથે આવું તારે ગામરે;
તારે ચરણે નથી ચલાતું, તે માટે જવું ધામ. રણછોડ. ૧૧
કહ્યું મારૂં માની કાલે, જા તું ડાકોર ગામરે;
વહેલ લાવ તું વાટ ન ખુટે, મનમાં રાખી હામ. રણછોડ. ૧૨
બોડાણો કહે બાપજી, હું વહેલ કયાંથી લાવું રે;
મારે ઘેર વા નથી મહારાજ, કેમ કરીને આવું. રણછોડ. ૧૩
મોહનજી કહે માગી લાવો, જેવી તેવી વહેલરે;
જાત જોવાનું કામ નથી, બે જોડી લાવો બેલ. રણછોડ. ૧૪
બોડાણાને વચનજ આપી, વીદાય કીધો વળતીરે,
વનમાળી કહે તારે મારે, વાત આવીછે મળતી. રણછોડ, ૧૫
વારૂ કહીને વીઠલજીને, ચરણે પડયો કરજોડરે;
લજ્જા મારી લટકાળા, તમો રાખજો શ્રીરણછોડ. રણછોડ. ૧૬

અતી આતુરતા અંગમાં ને, આવ્યો ડાકોર ગામરે;
પાડોશીને પેરે કહી, મારે તમ સરખું છે કામ. રણછોડ. ૧૭
ઉપકાર માનું તમ તણો જો, આપો બળદ ને વહેલરે;
જાવું દ્વારકાં છેલે ફેરે, તીકમજીની ટેલ. રણછોડ, ૧૮
પુરવાશી પડોશી કહે ભાઇ, જેવી તેવી મળશેરે;
જેમ તેમ કરીરે જોડી, ભાઈ ભાગ્ય તારૂં ફરશે. રણછોડ. ૧૯
એવુ, સાંભળી ઉઠયો પોતે, વારૂ કહી વહેલ જોડીરે;
વેલા કરતાં વનમાળીના, મંદીર પાછળ છોડી. રણછોડ. ૨૦
ગુગળી સઉકો હસવા લાગ્યા, કઉતક સરખી વાતરે;
બોડાણો તો આણે આવ્યા, લેઈ જવાને નાથ. રણછોડ. ૨૧
વેહેલ ને બે બળદ જોતાં, હસે છે મુખ મોડરે;
અરે ભાઇ ભુતળમાં ના મળે, આવી બીજી જોડ. રણછોડ. ૨૨
બોડાણો કહે હસો ભાઇઓ, હસવા સરખી વાતરે;
ઇશ્વર ઇચ્છા કોઈ ના જાણેરે, કેવું થશે પ્રખ્યાત. રણછોડ. ૨૩
સંખ્યા થઇને સ્નાન કરાવ્યું, રણછોડજીને રંગભેરરે;
અડધી રાતે ઉઠયા પોતે, પ્રિતમે કરી મેહેર. રણછોડ. ૨૪
તાળાં તોડયાં ભુગળ ભાગી, આવ્યા મંદીર બહારરે;
બોડાણાની પાસે આવી, પ્રેમે કર્યો પોકાર. રણછોડ. ૨૫
જાગ જાગ તું ઝટપટ કરીને, વીઠ્ઠલ કહે વહેલ જોડરે;
બોડાણો ઝબકીને જાગ્યો, દીઠા શ્રીરણછોડ. રણછોડ. ૨૬
ગદ ગદ કંઠે ગળગળતું બોલે, થર થર ધ્રુજે અંગે અંગરે,
ગોવીંદજી શી ગત થાશે, તમો રાખજો રંગ. રણછોડ. ૨૭
બળદ તો બેસે ને ઉઠે, ચાલે નહી લગારરે;
આતસમે તો પકડશે, મુને મારશે બહુ માર. રણછોડ. ૨૮

જગજીવન જેમ તેમ કરતાં, ઝાંપા સુધી કહાડરે;
હાંકીશ હું પછી હેતે કરીને, માનીશ તારો પાડ. રણછોડ. ૨૯
જેમ તેમ કરતાં ઝાંપા સુધી, પાછલી રાતે પહોચ્યારે;
રાશ પરોણો પોતે લીધો, બોડાણો માંહે સુતા. રણછોડ. ૩૦
વેગે વહેલ ઉડાડી પોતે, અંત્રીક્ષની અલબેલરે,
ઉમરેઠ ને ડાકોરની વચ્ચે, આણીને તે મેલ. રણછોડ. ૩૧
બોડાણાને કહે જગજીવન જાગી જોને વાટરે,
પ્રાત થયોઉઠ આળસ મેહેલી,જો આવ્યો કોઇ ઘાટ. રણછોડ. ૩૨
આંખ ઉઘાડી ઉંચું જોયું, બોડાણે તેણી વારરે;
સામળીયા સીમાડો મારા, ગામતણો નીરધાર. રણછોડ. ૩૩
અલબેલો ઉતરીયા હેઠે, લીંબ તળે લટકાળારે;
વિરામ કીધો વાલાજીએ, થંભીને થાક ટાળ્યો. રણછોડ. ૩૪
લીમડાનું લટકાળા તમે એક ડાળ કીધું મીઠું રે;
કર અડકાડી કડવાસ કહાડી, તે સહુએ નજરે દીઠું. રણછોડ. ૩૫
પતળીજ ત્યાં પગલાં પડયાં, પોતાનાં સાક્ષાતરે;
અદ્યાપી એંધાણી તેની, સરવે જાણે વાત. રણછોડ. ૩૬
એમ કહી અલબેલો આવ્યા, દડબડ ડાકોર ગામરે,
બોડાણા પ્રત્યે એમજ બોલ્યા, મને રહેવાને કર ઠામ. રણછોડ. ૩૭
ધણીધર કહે ધામ તજ્યું મેં તે સહુકોએ જાણ્યુંરે,
મંદીરમાં મુજને નહી દેખે, જ્યારે વહાશે વહાણું. રણછોડ. ૩૮
ધસમસ કરતા ધઇ આવશે, ગુગળી ઘરવાળારે;
સામળીયો કહે મુજને સંતાડી,તું ઝાલી બેશને માળા. રણછોડ. ૩૯
ગોમતીમાં ગોવીંદજી પેઠા, વાલ્યમાં વનમાળીરે;
ગાળો દેતા ગુગળી આવ્યા, થોડે દીવસે ચાલી. રણછોડ. ૪૦

બોડાણાને બાંધી લાવો, ગુગળી એમ બોલ્યારે.
બોડાણો ઓરસ થઇ મળવા, ગયા સહુના પહેલા. રણછોડ. ૪૧
આવતાંમાં આંખ ચડાવી, ગુગળીએ વીકાળ;
ઓર તું કેમ ચોરી લાવ્યો, ભુદરજી ભુપાળ. રણછોડ. ૪૨
બોલ બોલ કહીને બરછી મારી, મુર્છાગત તે પડયોરે,
અંગીકાર કરી અલબેલો, હજીએ દીસે ખોડો. રણછોડ. ૪૩
ગોમતીમાં રૂધીર થયું, તે જુગ મોઝારરે,
એ એંધાણે અલબેલાજી, સોધી કાડયા નીર બહાર. રણછોડ. ૪૪
એ વચને ત્યાં બળવંત બોલ્યા, હું હવે નહી ત્યાં આવું રે;
મુજ બરાબર સોનું થઇને, કરો તમે મન ભાવ્યું. રણછોડ. ૪૫
લાલચમાં લપટાયા સર્વે, લોભમાં લલચાયારે;
સરકાર સર્વે પંચ મળીને, ત્રાંસ તીરે લાવ્યા. રણછોડ. ૪૬
સામાસામી લખ્યું લઇને, બોડાણો એક બોલ્યોરે,
એકાંતે અલબેલા સાથે, પ્રીતે પડદો ખોલ્યો. રણછોડ. ૪૭
મહારાજ મુજ પાસ નથી, વાલ કરી વીંટીરે;
સોનું જોઇએ શામ બરાબર, ચીતમાં ચીંતા પેઠી. રણછોડ. ૪૮
ગોવિંદજી કહે ઘેર જઇને, ગંગાબાઇને પુછોરે,
સવાવાલની વાળીછે તે, લાવો ક્યાં તમે મુંજો. રણછોડ. ૪૯
ઘેર આવીને ગંગાબાઇને, વાત કહી વિસ્તારીરે;
વાળી લઇ વનમાળી તેડે, ગોવીંદની ગત્ય ન્યારી. રણછોડ. ૫૦
તરત લઇને તીરે આવ્યાં, વાળી રાખી પાસરે:
લજા રાખજો લટકાળા, હું ચરણ કમળની દાસ. રણછોડ. ૫૧
વડના ડાળે ત્રાંસ બાંધ્યા, તીકમજીને ભેળ્યારે;
વાળીનમેથી વાલમ કસ્યા, પછે જેન્જે સહુકો બોલ્યા. રણછોડ. ૫૨
સખા થઇને જગજીવનને, ગુગળી ગાળો દેછેરે;
કાળા તુજમાં કપટ ભર્યું છે, ઝેર ઝાંઝેરું રહે છે. રણછોડ. ૫૩
બાળપણે તેં મામો માર્યો, મથુરાં નગરી માંયરે;
આજ લગી અમને અથડાવ્યા, હવે જઇએ કયાંય. રણછોડ. ૫૪

પ્રભુ કહે પાછા ફરો તમે, દ્વારકા મોઝારરે;
સ્વરૂપ મારૂં સેવંત્રીમાં છે, તે કહાડજો બહાર. રણછોડ. ૫૫
નીરાશ થઈ નીસાસો મુકી, ગુગળી ઘેર પધાર્યારે;
સેવંત્રીમાં જઈને જોયું, પ્રભુ ત્યાંતો પધાર્યા. રણછોડ. ૫૬
સંવત બાર ને બારમાં પ્રભુ, બાકી કશી ન રાખીરે;
દયા કરીને ડાકોરમાં આવ્યા, તે શર્વે પુરે સાખી. રણછોડ. ૫૭
વરસ પાંચસે અગનોતેર સુધી, અલબેલે એમ કીધુંરે;
ત્યાં લગી તો ગોમતી તીરે, સઉને દર્શન દીધું. રણછોડ. ૫૮
અભેસંગ એક રાજા આવ્યો, મારવાડથી મોટોરે;
પીતાજી શું પ્રગંચ કીધો, મનમાં મેલછે ખોટો. રણછોડ. ૫૯
તેણે મન માન્યું મોહનજીનું, મંદીર તો બહુ આદરવુંરે,
જગજીવનને જોગ મેળવવા, પરમેશ્વરનું કરવું. રણછોડ.
કારજ કીધું જાણી વજીર રતનસીંગ તેડેરે,
મોહનજીનું મંદીર મોટું, કરવું દીવસ થોડે રણછોડ ૬૧
મંદીર કરીને મહારાજને, પધરાવ્યા ત્યાં પ્રીતેરે;
સંવત સતર એકાશીમાં, રંગીલો રંગ રીતે. રણછોડ. ૬૨
માણેકઠારીએ મેળો કીધો, મોહનને મન ભાવેરે;
વૈષ્ણવ વાજીંત્ર લેઈ, સરવે સમાજે આવે. રણછોડ. ૬૩
મોટું મહાતમ જાણીને જન, સરવે દરશણે આવેરે;
ભેટ સામગરી શણગાર સારા, સામળીયાને લાવે. રણછોડ. ૬૪
મેળો મહાભારત થયો, તે મંદીરમાં ન માયરે;
જગજીવનને જોવાને તો, જન ઘણા ત્યાં જાય. રણછોડ. ૬૫
ત્યારે મહારાજે મનસુબો કીધો, મંદીર મોટું કીજેરે:
ઉંચે આશાને તમો બેશીને, દરશન સઉને દીજે. રણછોડ. ૬૬
ત્રાંબાકરને તરત કહ્યું, તે ક્ષણ ન લાગી વારરે,
ડાકોર મધ્યે આવ્યા, પુનાનો રહેનાર. રણછોડ. ૬૭
આવીને અલબેલા કેરૂં, આરંભ્યું મંદીરરે;
સલાટ સારા શોધી કહે છે. વેગે કરજો વીર. રણછોડ. ૬૮

કામ કરતાં કસર ન કરશો, પઇસે પુરો પાડુ રે;
ધન તે ધરણીધરનું સરવે, સ્યામ મુસ્તક ગાડું. રણછોડ. ૬૯
પાયામાં તે પત્થર પુર્યા, સીસુ ઢોળ્યું સારરે;
મોહનજીનું મંદીર કીધું, શોભાનો નહી પાર. રણછોડ. ૭૦
મહારાજનું મંદીર થયું, ત્રીજે વર્ષે તૈયારરે;
પ્રભુજીને પધરાવવા તણો, કીધો છે નીરધાર. રણછોડ. ૭૧
સરવે મળીને સામળીયાની, પાસે આવ્યા પ્રીતેરે;
મહુરત જોવા મોટા જોશી, તેડાવ્યા રંગ રીતે રણછોડ. ૭૨
મહુરત જોઇને જોશી કહે છે, મંદીરમાં પધરાવોરે;
મોટું મહુરત આજ દહાડો, ફરી ન આવો આવો. રણછોડ. ૭૩
અલબેલાજીને ઉચક પણ, ખસે નહી તલ માત્રરે,
વીચારી સહુ વિસ્મે પામ્યા, ગળીયાં સહુના ગાત્ર. રણછોડ. ૭૪
શું થાશે સામળીયા મોટું, મંદીર માંથ્યા થાશેરે;
ત્રાંબેકર કહે ટેક રાખજો, લજ્જા મારી જાશે. રણછોડ. ૭૫
પુન્ય દાન બહુ પેરે કીધાં, પાતળીયા પધરાવ્યારે;
તોયે પણ મોહન ન માને, મોટે મંદીર જાવા. રણછોડ. ૭૬
સાંજ પડીને સહુ કોઇ થાક્યા, કાંઇ ન સુજે વાતરે;
અલબેલાને એમ ગમ્યું નહી, હેઠા પડીયા હાથ. રણછોડ. ૭૭
પ્રભુએ પેપૈ પુરવાશી, કોઈ બોલ્યો આવી વાતરે;
જુગજીવનને જોઇએ ભાઇઓ, બોડાણાની જાત રણછોડ. ૭૮
તેના કુળમાં કોઇ હોય તો, અલબેલોજી ઉઠેરે;
ખોળ કરીને ખબર મંગાવો, તો ત્રીકમજી ત્રુઠે. રણછોડ. ૭૯
શોધ કરીને શોધી ક્હાડયો, કુળ મધેનો કોઈરે;
જોતામાં જુગજીવન કેરૂ, મન રહ્યું છે મોહી. રણછોડ. ૮૦
અલબેલાને અંગે અટકયા, સંગે સઘળો સાથરે.
અંત્રીક્ષથી ઉઠયા અલબેલો, તે કોઇ ના જાણે વાત. રણછોડ. ૮૧
પ્રીત કરી પાતળીઓ લઇને, મોટે મંદીર ચાલ્યોરે;
સીંઘાસન ઉપર સામળીઓ, હરજી હેતે આવ્યા. રણછોડ. ૮૨

સંવત અઢાર અઠાવીશે, પ્રીત કરી પધાર્યાંરે;
સહુને સુખ આપ્યું સામળીએ, અંગે રંગ વધાર્યાં. રણછોડ. ૮૩
બોડાણાનું બરદ જણાવા, વંશ બોલાવ્યા વહાલેરે;
ત્રાંબેકર તેને તોડીને, સરપાવ સારા આલે. રણછોડ. ૮૪
ડાકોર કીધું દવારકાં, તે ત્રીકમજી તત્કાળરે;
લવ લવ મારી લેખે લખજો, તમે પીતા હું બાળ. રણછોડ. ૮૫
સીંઘાસણની શોભા સારી, આરસનું માંહી કામરે;
મધ્યે મોહન તમો બીરાજો, જોવા સરખું ધામ. રણછોડ. ૮૬
ચરણ કમળનું ચિંતવન કરતાં ચિંતા ચીતા ઓલાયરે;
નેપુર ઝાંઝર ઘુઘરીઓ, અલબેલા લેઉ બલાય. રણછોડ. ૮૭
પીતાંબર પીળુ છે તેની, કસબની છે કોરરે;
જડીત્ર કંદોરો જોડે શોભે, ઘુઘરીનો ઘમઘોર. રણછોડ. ૮૮
કસબી વાઘો કનક સરીખો, પટકો પીળો શોભેરે;
લેહેર કસબની કોર ઉપર, અલબેલાને ઓપે. રણછોડ. ૮૯
ચારે હાથે ચતુરભુજને, કડાં ચુનીઓ વાળારે;
સાંકરી અંગે સારી શોભે, બાજુબંધ નખરાળાં. રણછોડ. ૯૦
આંગળીએ અંગુઠી ઉજવળ, વેઢ અને વીંટીરે;
પુંચી સાંકળાં પાતળીઆને, મુખમાં મોરલી મીઠી. રણછોડ. ૯૧
મોતી માળા ત્રણ ત્રેવડી, અલબેલાને ઓપેરે;
મોહનમાળા મોટી માંહે, ચરણે જઇને ચોપે. રણછોડ. ૯૨
સોનાની સાંકળીઓ દોરો, દુગ દુગીઓ માંહી ઝળકેરે;
શંખ ગદા પદ્મ ને ચક્ર, ચારે હાથે ચળકે. રણછોડ. ૯૩
ગળેબંધ ગળામાં સોહીએ, કાને કુંડળ મોતીરે;
જડાવનું તીલક જદુવરને, અખંડ જોત ઉદોતી. રણછોડ. ૯૪
મુગટ મનોહર મહારાજનો, જુગમાં ન મળે જોડરે;
મધે ચુનીઓ ચળક ઝાઝી, કલગી તોરાનો કોડ. રણછોડ. ૯૫
અદભુત રૂપ અલંકમાં ન આવે, એકરસના શું ભાખુંરે;
અપાર તેનો પાર નથી, હું કેમ કરી ઝાંખું. રણછોડ. ૯૬

જેને જેવો જોઇએ તેને, તેવો એ અલબેલોરે,
ગવાય તેમ ગુણ એના ગાજો, રખે અળગો મેલો. રણછોડ. ૯૭
ધન બોડાણા ધીરજ તારી, બળવંતને તે બાંધ્યોરે;
જોગી મુનીને જે તે દુર્લભ, તે પ્રભુ તુજને બાંધ્યો. રણછોડ. ૯૮
ડાસરામાં ઠીક નીકળ્યો, પ્રમાણમાં પ્રીતેરે;
દુનિયામાં તેં ડંકો દીધો, ડાકોરમાં રહે રંગ રીતે. રણછોડ. ૯૯
ચારજુગમાં જાણુ થયો, તું બોડાણો બલીહારીરે;
તન મન ધન તે ત્રીકમ ઉપર, સરવે નાંખ્યું વારી. રણછોડ. ૧૦૦
અલબેલાને અરજ અમારી, એકાંતે તમે કહેજોરે;
અવગુણનો તો આંક નથી, તમે સામળીયાજી સહેજો. રણછોડ. ૧૦૧
જો મોહન મનમાં જાણો તો, જુગમાં ન મળે જોડરે;
ત્રાહ ત્રાહ શરણાગત રાખો, રંગીલા રણછોડ. રણછોડ. ૧૦૨
જે જે અવગુણ જોશો તે પ્રભુ, મુજમાં ભર્યાં ભરપૂરરે;
આળ કરો તો ઉડી જાવું, જેમ આકડાનું તુર. રણછોડ. ૧૦૩
સામળીયા તમો સામુ જુઓ, સ્નેહ ધરી શામરે;
મન ફેરવો મોહન મારૂ, સેજે થાએ કામ. રણછોડ. ૧૦૪
ચરણ કમળમાં ચીત્તડુ મારૂં, તાણીને તમો રાખોરે;
ધણી થઇ ગીરધારી મુજને, તરછોડી ના નાંખો રણછોડ. ૧૦૫
બેઉ કરજોડી ચરણે લાગે, સો સો કરૂં સલામરે;
રણછોડને તમે રાખ્યા રશીયા, ખાના જાત ગુલામ. રણછોડ ૧૦૬
રાય રણછોડનો ગરબો, જે કોઇ ગાશે, પુરણ પ્રીતેરે;
તે ઉપર રીઝે રંગીલો, રસ બસ થઇ રંગ રીતે રણછોડ. ૧૦૭
સહુ મળીને સાંભળજો, કહું છું વારંવારરે;
ભુલ્યું ચુક્યું માફ કરજો, કરતા છે કીરતાર. રણછોડ. ૧૦૮
સંવત અઢાર અગનોતરો, આસુમ આસો માસરે;
કૃષ્ણ પક્ષને રવીવારે, ગુણ ગાય છે રણછોડદાસ. રણછોડ ૧૦૯

ગરબી.

મારી બાઇજી છે મનમાન, સમ હું ખાઇશરે;
મારી નણદલને નહી ગમે તો, મહીયર જાઇશરે.
બાઈજી સુધ વિના મેં, માળા ટોપલીએ ભરાવીરે;
ઘેલી થઇ ઘર કામજ લાગ્યું, વળગી વીગત ન આવી. સમ. ૧
સું સમરી આકાશે આવી, ગગને ઘેર લઇ ચાલી;
વંદ્રાવનમાં ગઉ ચરાવતાં, નંદલાલ છે આલી. સમ. ૨
અમે વહુવારૂ નાનાં માટે, બોલતાં મૂખ બીજેરે;
મોહનનું મુખ મીઠું કરાવી, માળા માગી લેજે. સમ. ૩
પેર પેર પુછી જોજોને, બોલ્યું ન પડે બ્હારરે;
રામકૃશ્ન પ્રભુ રંગનો રશીયો, સઉના લે સંભાળ.

ગરબી.

ત્યારે નણદલ બોલી વાત, સમ શા ખાશોરે;
જ્યારે આવશે મારા ભ્રાત, સાચા થાશોરે.
કહેવાદે મારા ભાઈને, એનો કાનુડો બહુ વ્હાલોરે;
મોહનને કાજે રૂડા દીસો છો, માળ અમારી ઘાલો. સમ. ૧
કે દહાડાનું કરણુ કુલ, તે ક્યાંય આવી વીસારીરે;
તે મેં કહાનને કાને દીઠું, સાખ્ય છે સૈયર મારી. સમ. ૨
હરિને નિત્ય પ્રિતે નિરખ્યા વિન, સહુન અન્ન ભાવેરે;
સામળીયો સાબેલો થઇ, વહુજી મોટ આવે. સમ. ૩
વહુને અતી ઘણો વ્હાલો છે, સામળીઓ શામ વરણુરે;
રામ કૃષ્ણ પ્રભુ રંગનો રશીઓ, મથુરાનો ભગવાન. સમ. ૪

ભાગ ૫ મો સમાપ્ત.

ભાગ ૬ ઠો.

સ્ત્રી કર્તવ્ય.

(નવીન શું વર્ણવું રે હું નિત્યે તારણે પાસ—એ લય.)

શખી શીખ સાધીએ રે. મળી સવે સંગાત;
શામળીઆને સતિઓ સાથે, મુકી તન મન ધનરી.
પ્રેમ પાત્રમાં પતિવ્રત મુકી, રમે યુવન વનરી;
સદગુણ સુશીલ નાથ છે, ભજવવા ઈશ સમાન;
અન્ય પુરૂષ સૌ ભ્રાત છે, ધરવું એવું ધ્યાન. સખી.
ક્ષમા શાન્તી શિલ ભુષણ ધારી. ભજવા પતિનેરી;
દયા આદ્ર હિદ્ર વર્તન સાચુ, શીક્ષણ સતિ નેરી.
અજબ પ્રીતિ રસ પાત્રથી, ઝીલે પતિનો પ્રેમ;
નવન યાવન મદ શાન્તવે, સતિ પતિવ્રતનો નેમ. સખી.
ક્રોધ, લોભ દુ:ખનું મુળ કારણ, ત્યજવા ધારીરી,
શીયળ સાચું સતીનું છે, તે અંતર ઉતારીરી;
સપ્ત દ્વિપ નવખંડ સહ, ચૌદ લોક પ્રમાણ,
સતિત્વ સમુ પારખું, તિમર સંહારક ભાણ. સખી.
અહમ ત્વમ સૌ દાખી જગમાં, પતિએ શમાવુંરી;
ભવ ભમણથી છુટા થતાં, પછી ન ભમાવુંરી;
સાચો મંત્રજ સાચવી, સાધે રૂડી પેર;
લક્ષણ અંતર પ્રગટતાં, થાતી લીલા લે'ર. સખી.

પતિ તેજ પરમાત્મા છે.

ગરબો.

મારા સમ પ્રીતમજી વહાલા, શુદ્ધ પીયુષ રસ પાઓરે,
શામળીયાજી જપતી માળા, અધિક હવે નવ તાવોરે;
રસીક! રસીકા રસમાં ઝુલી, કર મહી સ્નેહ બતાવોરે. મારા૦

ભર યુવનના બાગમાં, લુટે રતી પતિ ચોર,
પ્રેમ પીછોડી પાથરી, થયું શન્ય ઘનઘોર.
અલબેલીના નેકમ બેલી, નટવર નાર બચાવોરે;
ભુજ પદ્મ દ્વય બેડી હદયે, પહેરીને પહેરાવોરે. મારા.
નવીન ભુમીના રંગ તો, નવીન દેખાય;
નવીન પ્રવેશક પેસતાં, નવીન નાટક ભજવાય.
કમળ વદન સુખ સદન પીયુ મમ, પ્રીત નયન ચમકાવોરે.
અનહદ અવનવી શાન્તિ સઘળે, રામ રસ પ્રગટાવોરે. મારા.
યૌવન ઝાડી વાડીમાં નીકળે અંગ રૂધિર;
પાલવ જ્યાં દુર થાય ત્યાં, શું સતિ રાખે ધીર.
રસ વેલીના રસીક રમણુજી, શાને હવે અકળાવોરે;
પ્રીતિ અમૃત પાવા પીવા, દો—લ્યો—અંતર લ્હાવોરે. મારા.
ઝબકારા જોબન તણા, પ્રગટે આ મુજ કાય,
કરૂં પ્રયત્ન હું સાંખવા, પણ તે નવ જીરવાય.
મારા સમ મોહનજી વા'લા, સત્વર સતિ કર રહાવોરે;
નણુદલણુના વીરા પ્યારા, વિયોગે નવ હંફાવોરે. મારા.

કજોડાવાળી સ્ત્રીના વિલાપ વિશે ગરબી.

(અલબેલી અંબે માત જોવાને જઈએ—એ રાગ.)

બળ્યો બળ્યો આ અવતાર, દુઃખ મુજને ઝાઝું;
મારો સ્વામી છે નાનું બાળ, નીત દેખી દાઝું ટેક.
નવ વરસનો નાથ છે મારે હું છું જોબમ વેશરે;
સોળ વરસની ઉમ્મર મારી, તેથી થાય કલેશ. દુઃખ. ૧
પાપી પીતાને શું હવે જાચું, કાંઈ ન રાખ્યું ભાનરે;
કુલીન ઘરનો વર જોઈ, મને કીધું કન્યાદાન. દુઃખ. ૨
બાળપણામાં ઝેરથી મુજને, મારી હોત તો સારૂંરે;
આ અવસર નહી બળતે, આવું કુણુ કલેજું મારં. દુઃખ. ૩
બાળક અણુસમજુ પતિ મારો, દેખી દીલ બહુ દાઝેરે;

દુઃખ કેહેનું કહેતાં આજે, મન મારૂં બહુ લાજે. દુઃખ. ૪
ચોહોર દીવસ ચડે ઘહોડીને, દાતણ પાણી ન કરતોરે;
રોતો રોતો મા પાસે જઈ, પેટ પોતાનું ભરતો. દુઃખ. ૫
ખાતો ખાતો પેશાબ કરતો, મા તેની કકળતીરે;
ભાન શરીરનું લેશ નહી તેને, તેથી હું નીત્ય બળતી. દુઃખ. ૬
આ કરતાં પીયું હોત નહી તો, માનત મનથી સારૂં રે,
દેખીને દાઝે છે આજે, કુણુ કલેજું મારૂં. દુઃખ. ૭
અધુરામાં પુરો મુજને, કામજ ઘણું દુઃખ દેછેરે;
જાર કરમ કરવાથી મુજને, બીક ઘણી મન રહે છે. દુઃખ. ૮
સમજણો કદી હોય પીયુ, તો લોકમાં નવ નીંદાયરે;
પર પુરૂષનો ગર્ભ રહેતો, મારી ફજેતી થાય. દુઃખ. ૯
શોખિલા નર જોઇને મારૂં, મન ઘણું અકળાયરે;
કામદેવના તાપે કરી મારૂં, શરીર નીત્ય સુકાય. દુઃખ. ૧૦
મેઘરાશી કહે છે મુખથી, કોઈ કજોડું ન જોશોરે;
દુઃખ પુત્રીનું દેખી અંતે, પોકે પોકે રોશો. દુઃખ. ૧૧

ગરબી.

મારા મન ગમતા મહારાજ, મારે ઘેર આવો,
હું તો તલસુ તમારે કાજ, હસીને બોલાવો.
વીલંબ ન કરશો વીઠલા, આવો અમ ઘેર આજ;
પેર પેરના પકવાન પડાવું, ત્રિકમ તારે કામ. મારા૦ ૧
મનમાં હતું જે માવજી, મુખથી કેમ કહેવાય,
આવી શકો તો આવજો, મારૂં જોતામાં જોબન જાય. મારા૦ ૨
આ જાને આંગણીએ ઉભા, રંગીલા રણછોડ;
રાધાના સ્વામી પ્રભુ અંતરજામી, પુરો મારા મનડાના કોડ. મારા૦ ૩

ગરબી.

જેનો પીયુડો તે પરઘેર જાય, સખિ શું કરીએ;
અમથી એકલડાં ન રહેવાય, વીજોગે મરીએ. ટેક.
રૂપ જોવંતાં રશીયો રૂડો, પરાણે કરે છે પ્રીત,

અણુતેડયે। આંગણીએ આવે, એવી તો એની રીત. સખિ. ૧
બોલાવ્યો બોલે નહી, કોને કહીએ પેર;
શેરડીએ સામો મળેરે, વ્હાલો નીચાં તે ઢાળે નેણ. સખિ. ૨
છળભેદમાં છાનો રમે, અમને વાયદે વાય;
રાધેના સ્વામી પ્રભુ અંતરજામી, વા'લો અર્થ પડે ઓળખાય. સખિ. ૩

ગરબી.

ત્યારે બોલ્યા ગોપીજન, હવે ક્યાં જઇએરે;
તમે સારો અમારી આશ એમ કહીએરે. ટેક.
માતા પિતાનું કહ્યું ન માન્યું, ન ગણ્યો ભરથાર;
તમો વિના અમને કાંઇ નવ ગમે, સુનો લાગે સઉ સંસાર. હવે.
સ્મરણ કરોને મારી સાથે, રહું વંદ્રાવન;
ના કહેશો તે નિશ્ચે ડગશે, તમ આગળ અમારૂં તન. હવે. ૨
આશા ભર્યા અમે આવીયાંરે, રમવાને તમો સાથ;
તેડીને તરછોડીયાંરે, તેતો ન ઘટે તમને નાથ. હવે. ૩
અંતર પ્રીત જોને અલબેલાને, હસીને બીડી બાથ;
લક્ષ્મણના સ્વામીએ રાસ રમાડયાં, શરદ પુનમની રાત. હવે. ૪

ગરબી.

શ્રી વંદ્રાવન મોઝાર, રાસ મહી મહાલેરે;
સઉ કનક મણીના થંભ, ઠમકે ચાલેરે.
ઘુઘરી ઘમકે ને નેપુર ઠમકે, ઝાંઝરનો ઝમકાર;
કુહે પરસ્પર બાવડીરે, થેઇ થેઇ કરે સહુનાર. રાસ. ૧
આલીંગન ઉપર લ્યે। ચુંબન, આનંદ ઓછવ થાય;
સામળીયા શું રંગભેર રમતાં, ઉલટ અંગ ન માય. રાસ. ૨
વીઠલને વશ કરવા કાજે, હળને કરતી આળ;
નેણ કટાક્ષ નેણ જોતી, ગોપી દેતી પરસ્પર તાળ. રાસ. ૩
શુદ્ધ ન રહી શરીરની ને, રજની કીધી ખટ માસ;
લક્ષ્મણના સ્વામીની સંગે રમતાં, ગોપી કરકી હાયવિલાસ. રાસ. ૪

ગરબી.

સમી સંધ્યાએ અમો સાંચર્યા રે, જુમનાની તીર હાં,
દુરલભ દરશન દીજીએ, બાલા શ્યામ શરીર. હાં. ૧
ગોવાળીયાની સાથ વ્રજમાં, હરી રમતા દીઠા. હાં. ૨
અંતે ગઇને ગભરાઈ પડી, અતી લાગો મીઠા. હાં. ૩
સહુ સખી ટોળે મળી, ગત થત ખોઇ. હાં. ૪
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ પાતળા, મારગડે મળતાં. હાં. ૫

ગરબી.

સમી સંધ્યાએ પાણી સાંચર્યા જુમના જળ ભરવા;
વાટે મળ્યા વરણાગીયા, મારાં દુખડાં હરવા.
મેં પુછ્યું મન ભાવતું, ચબીલા વારૂ. હાં. ૧
સારા છીએ અમે સુંદરી, આશીશ તમારૂં. હાં. ૨
કોઇ દીન ઘેર આવો નહી, જાતાં ને વળતાં. હાં. ૩
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ પાતળા, મારગડે મળતાં. હાં. ૪

ગરબી.

ઉભલા તે રહેજો કહાનજી, જુમનાને આરે;
જળ ભરવાને અમે આવશું, વારેને વારે.
ચોદશ ધેન ચરાવજો, અમે નીર ભરીશું.
આંખ પાંખના નેણુમાં, અમે પુરણ કરીશું.
હરી મુજને વહાલા ઘણા રે, હું હરીને વહાલી;
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ પાતળા ઘેર આવો ચાલી.

ગરબી.

અરકલડા કરે માનની, કાંઈ વાયક ભાશે;
રાધાજી તે ચમકે ચાલીયાં, ઘણો રંગ રાચે. હાં.
સામગ્રી સરવે જોઇ કરી, થઇ લાલચ ઘેલી. હાં.
શાક પાક સુંદર કરીને, થાળ આગળ મેલી. હાં.
જમવાની શી જુગતી બની, શીર વેણી છુટી. હાં.
ધાઇને આવ્યા કાનજીરે, હું તો જમતાં ઉઠી. હાં.

લાખેણીની ચાલને, લાખેણો લટકો. હાં.
શ્રી વલ્લભ પ્રભુ પાતળા, મારા ચીતમાં અટકો. હાં.

ગરબી.

હારે ચાલો ડાકોરમાં જઈ વસીએ,
હારે મને લેહે લગાડી રંગ રસીએ, ચાલો ડાકોરમાં. ૧
હારે પ્રભાતને પહોર, નોબત બાજે,
હારે અમે દરશન કરવા જઈએરે. ચાલો ડાકોરમાં. ૨
હારે લટપટી વાઘ કેશરીયા વાધા,
હારે કાને કુંડળ સોહીએરે. ચાલો ડાકોરમાં. ૩
હારે પીળાં પીતાંબર જરકશી જામા,
હારે મોતી માળા સોહીએરે. ચાલો ડાકોરમાં. ૪
હારે ચંદ્ર બદન અણીઆળી આંખો,
હારે સુંદર મુખડું સોહીએરે, ચાલો ડાકોરમાં. ૫
હારે રૂમઝુમ રૂમઝુમ નેપૂર વાજે,
હારે મન મોહ્યું ગોરલીએરે. ચાલો ડાકોરમાં. ૬
હારે મીરાબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધર નાગરે,
હારે અંગોઅંપ જપ મગીએરે. ચાલો ડાકોરમાં. ૭

ગરબી.

હારે લટકાળા ગીરીવરધારી,
હારે મને મારીછે નેન કટારીરે, લટકાળો ગીરીવરધારી. ટેક,
હારે આજ મળ્યા વાલો જમુનાની તીરે;
હારે એની રૂપ રસીક છબી ન્યારીરે. લટકાળો. ૨
હારે મારા પ્રાણ થકી ઘણી પ્યારીરે. લટકાળો. ૩
હારે હરીભટના હરી કર્યું રે કામણ. લટકાળો. ૪
હારે મારી શુદ્ધબુદ્ધ સરવે વીસારીરે. લટકાળો. ૫

ગરબી.

હારે મારા સમ કાલે મળજે.
હારે પેલું વચન બોલ્યા તે હરી પળજેરે. મારા. ૨

હાંરે રસ્તે આળ ન કરીએરે વહાલા,
હાંરે મારી સાચી વાત સાંભળજોરે. મારા. ૩
હાંરે પેલા લોકોના ડરાવ્યા નવ ડરજો,
હાંરે વચન આપ્યું તે પળજોરે. મારા. ૪
હાંરે હરીભટના હરી છો હજુ કાચા;
હાંરે તે માટે પાછા વળજોરે. મારા. ૫

ગરબી.

હાંરે ચાલો ચાલો ચતુર કાંઇ લાજો,
હાંરે તમે આવી અમને શું બાઝોરે. ચાલો. ૧
હાંરે વળગ્યા જોઇ ન કરો વહાલા.
હાંરે તમે આવી અમને શું બાઝોરે. ચાલો. ૨
હાંરે દેખે હરીજન થાઓ સમજણા,
હાંરે અમે લાલએ ને તમે ગાજોરે. ચાલો. ૩
હાંરે હરી ભટના હરીને કરીએ હુંકારા,
હાંરે માટે હેત ઘણેરાં અમને છાજેરે. ચાલો. ૪

ગરબી.

હાંરે જુમનાની તીરે મારો વહાલો,
હાંરે જીવણને જોવા ચાલોરે. જુમનાની. ૧
હાંરે જુમનાની નીરે તીરે વહાલો ધેન ચરાવે,
હાંરે મોરલી બજાવે નંદલાલોરે. જુમનાની. ૨
હાંરે ઘણે દહાડે ઘેર આવ્યા નહીરે જવા દઉં,
હાંરે માટે મનખા દેહનો લાવોરે. જુમનાની. ૩
હાંરે હરી ભટના હરી છો રંગરસીયા;
હાંરે માટે ઘેરીને ઘરમાં ચાલોરે. જુમનાની. ૪

ગરબી.

કહાન માગ્યો દો, જસોદાજી કહાન માગ્યો દો. ટેક.
આજની રજની રંગભેર રમતાં, પરભાતે પાછો લ્યો. જ. ૧
કલ્લાં કાંબી આણુવટ બીછવાં, હાર હઇયાનો લ્યો. જ. ૨

હસ્તીને ઘોડા માલ ખજાના, વહેલ સજુતી લ્યો. જ. ૩
મીરાંબાઇ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, ચરણ કમળ ચીત્ત ધરો. જ. ૪

ગરબી.

લીધુંરે લટકે મારૂં મન લીધું રે લટકે. ટેક.
વંદ્રા તે વનમાં વેણ વગાડે, વાંસતણે કટકે. મા. ૧
ગીતી ભાગ કર્યા ગીરધારી, અમને માર્યો છે ઝળકે. મા. ૨
પટ પીતાંબર હરીએ પહેર્યાં, મોહી હું તો પીપુડે પટકે. મા. ૩
મીરાંબાઇ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, ચરણ કમળ ચીત અટકે. મા. ૪

લગ્નમાં ગવાતા ગીતો.

ગીત ૧ લું. કંકોત્રી.

કંકુ છાંટી કંકોતરી મોકલે, કોડે કહાવે સુભદ્રા બેન;
વીરા વેહેલા આવજો.
દેવ દુંદાળાને લાવજો, એ પારવતીનો પુત્ર, વીરા૦
શ્રી કૃષ્ણ બળદેવ બે બાંધવા, પવિત્ર પિતા વાસુદેવ. વીરા૦
પાંચ પાંડવ દાસ તે તમતણા, હરનીશ જપે તમારૂં નામ.
વીરા વહેલા આવજો.
જગતજનેતા દેવકી ને રોયણી, અંજણાદેવી તમારાં માત,
વીરા વહેલા આવજો.
ભત્રીજા ભલા મન ભાવતા, તમ આવે થશે સુખ ચેન,
વીરા વહેલા આવજો.
રાણી રૂકમણીનેરે રેવતી, સતભામાનેરે જાંબુવંતી;
વીરા વહેલા આવજો.
ભીડભંજન તમારી ભાભીઓ, સોળ સહસ્ર એકસોને આઠ;
વીરા વહેલા આવજો.
કંથ જેઠ દિયરીઆને કોડ ઘણી, ભાઈ ભવતારણ ભગવાન;
વીરા વહેલા આવજો.
સાથે જાદવ સઘળાને લાવજો, બીજી ઉત્તમ વરણ અનેક;
વીરા વહેલા આવજો.

વાંચતાં વિપ્રને લાવજો, બીજો સર્વે કુટુંબ પરિવાર.
વીરા વહેલા આવજો.
થોડું લખ્યું ઘણું કરી માનજો, પ્રભુ નોધારાનો આધાર.
વીરા વહેલા આવજો.
પ્રતિષ્ઠાટેરે વેલા પધારજો, શેષનાગ ન પામે પાર.
વીરા વહેલા આવજો.

ગીત ૨ જું. જુગનાં.

વાડીમાં રેલછેલ મોગરો,
મને આપોરે માતારે કોદાળો,
હું તો મોગરો રોપવા જાઉરે રનાદેવ. વાડીમાં.
મને આપોરે માતારે ઘડુલો,
હું તો મોગરો સીંચવા જાઉરે રનાદેવ. વાડીમાં.
મને આપોરે માતારે ટોપલી,
હું તો મોગરો વેડવા જાઉરે રેનાદેવ. વાડીમાં.

ગીત ૬ ઠું.

પેલોરે પોઠી કંકુએ ભરીયો,
જઇ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો;
માવડીઓ ભાગોને મેણલાંરે.

હું વણઝારી, દાસી તમારી,
નવલાખ પોઠી એકલડી હંકારૂ માવડી,
બીજોરે પોઠી શ્રીફળે ભરીયો;
જઇ રાણી રાંદેલે આગળ ધરીયો, માવડી હું વનો ન મા.
ત્રીજોરે પોઠી ખારેકે ભરીયો.
જઇ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો માવડી, હું વના ન મા.
ચોથોરે પોઠી, ફોફરે ભરીયો;
જઇ રાણી રાંદેલ આગળ ધરીયો, માવડી, હું વના ન મા.
વેચી ન જાણું, સાટી ન જાણું,
નવ લાખ પોઠી એકલડી હંકારૂં.

ગીત ૮ મું.

રંદેલમાને રહરોયે શોભતો, રંદેલ પુજા કોણે કરીરે. ૧
નથુભાઇને ઘેર નવી વહુ તો, રંદેલ પુજા કોણે કરીરે. ૨

માંડવીનું ગીત ૯ મું.

મારો માંડવો મોગરે છાયાને નેત્ર ઓછાડીઓરે,
મારે માંડવ કેરાનો ભંભ આ શો રૂડો માંડવોરે.
મારે માંડવે કોણ કોણ આવ્યું કોણ કોણ આવશેરે.
હુંતો જોઉં મારા કીયા ભાઇની વાટ જેને આવે રંગ રહેશેરે.
મારે માંડવે મોતીલાલ આવ્યા હરીલાલ આવશેરે,
હુંતો જોઉં મારા માણેકલાલની વાટ જેને આવે રંગ રહેશેરે.
મારે માંડવે કેઇ વહુ આવ્યાં કઇ વહુ આવશેરે;
હુંતો જોઉં મારી કેઇ વહુની વાટ જેને આવે રંગ રહેશેરે.
મારે માંડવે અંબા વહુ આવ્યાં જીવકોર વહુ આવશેરે,
હુંતો જોઉં મારી ઇચ્છાની વહુની વાટ એને આવે રંગ રહેશેરે.

ગીત ૧૧ મું.

સુરજ ઉગ્યોરે કેવડીયાની ફણસે કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
સુતા જાગોરે વાસુદેવના નંદ કે વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
તમ જાગે સહુ દેવ કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
લેજો લેજોરે પીતળનો લોટો કે. વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
દાતણ કરજોરે તુળસીને કયારે કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
મુખ લેજોરે પામરીઆના છેડે કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
નામ લેજોરે શ્રીરામનું નામ કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
સુરજ ઉગ્યોરે કેવડીયાની ફણસે કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
સુતા જાગોર પારેવતી વહુના કંથ કે વ્હાલેલાં ભલે વાયાંરે.
તમ જાગેરે જાગે સહુ લોક કે વ્હાણેલાં ભલે વાયારે.
લેજો લેજોરે અધવાના લોટા કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
દાતણ કરજોરે ઉકરડાની ટોચ કે, વ્હાણેલાં ભલે વાયાંરે.
મુખ લેજોરે મશોતાને છેડેકે વ્હાલેલાં ભલે વાયાંરે.

નામ લેજોરે તમારા બાપનું નામ કે, વ્હાણેલાં ભલે વાર્યાંરે.

ગીત ૧૨ મું.

આવો માણસ બેસો બેસણેરે.
કહો તમારી વાડીયોનાં મુલ, માળણ રાણી એમ ભણેરે.
લાખે બે લાખે મારો મોગરોરે,
અધ લાખે ચંપનીઆનો છોડ. માલણ રાણી.
લાખ ખરચીને લોને લાલજીરે.
લાડકડારે મુંજીયાજીને કાજ. માળણ રાણી

ગીત ૧૩ મું.

હાલ લીલુડા વાંસ વડાવો, તેની રતન ટોપલીઓ ઘડાવો
ટોપલો મોતીલાલના હાથમાં આપો;
મોતીલાલ ઘાંચો થઈ ઘેર આવે,
મારી ગંગાબહેનને ન ભાવે,
સ્વામી ક્યાં લાગી આટડી વાર,
ગોરી તારે મૈયર પગરણ માંડયાં.
પાછલી રાતનાં દળણાં દળાવ્યાં,
પરોઢિયામાં પાણી ભરાવ્યાં.
વહાણે વાએ વાસીદાં વળાવ્યાં,
ખરે બપોરે બણુગાં ફુકાવ્યાં.

ગીત ૧૪ મું.

ઉગતા સુરજની રજ ખરારે,
એનીરે રજેરે કંઇ શ્રીકૃષ્ણ ઘડીયાંરે;
અતી ગોરાંરે અતી ફુટડાંરે. ૧
હું તમને પુછું મારા દેવકીજી વણજારારે,
તમે કેમ શ્રીકૃષ્ણ જાણ્યારે. ૨
ઘડીએ બે ઘડીએ ઘડીયાલડા વાગેરે,
પ્હોરે બે પ્હોરે જગ્ય આરતીરે. ૩
આરતડી કરો દેવકીજીની કુખરે,

જેની કુખે શ્રીકૃષ્ણ જાઇયારે ૪
ઓરડીએરે ઉભાં ને પરસાળે અજવાળાંરે,
કુળને અજવાળ્યાંરે વાસુદેવ તણુાંરે. ૫
ઉગતા સુરજની રજ ખરીરે;
એનીરે રજે કંઇ મુજીથાજી ઘડીયાંરે,
અતીરે ગોરારે અતી ફુટડારે ૬
હું તો તમને પુછું મારા રૂક્ષમાણી વણુજારારે;
તમે કોણુ મુજ્યાંજી જોઇયાંરે. ૭
ઘડી બે ઘડીએ ઘડીયાલડાં વાગેરે,
પહોર બે પહોર જસ આરતીરે ૮
આરતડીરે કરો રૂખમાણીની કુખેરે,
જેની કુખે મળીયાજી જોઇયાંરે. ૯
ઓરડીએરે ઉભાંને પરશાળે અજવાળાંરે.
કુળને અજવાળાંરે વાસુદેવ તણાં. ૧૦

ઊંચી ઊંચી મેડી મારાં ઘરરે વીવાતા, તો પાડોસે
નણંદી વસેરે. ૧
વીરાની મેડીએ રૂડા કોચ ઢળાવું,
તો ત્યાંને ઢાળુંરે ભમર ઢોલિયારે. ૨
ત્યાં ચડી પહોડે મારી માડીનો જાયો,
તો વાએ ઢોળતાં ભાભી ફુટડાંરે. ૩
વાએ ઢોળતાં ભાભી ગોઠડીએ ગોઠયાં,
નણુદીને પાડોશે ન રાખીએરે ૪
દીઠું અણુદીઠું નણુદી સરવસ્વ માગે,
તો નીતે ઉઠીને કયાંથી આપીએરે. ૫
ઘરની ધણીઆણી તમે એવું શું બોલો;
તો બ્હેન વિના વીવાહ કોણુ માલશેરે. ૬
સાત સોપારી મારી પાડોશણુને આપું;

તો તે મારે અહીંયાં મહાલશેરે. ૭
ઘરની ધણીઆણી નમે એવું શું બોલો,
તો બહેન વિના ગણેશ કોણ પુંજશેરે. ૮
ચોખાને લાડુ મારી ગોગળીને આપું,
તો તે મારે ગણેશ પુજશેરે. ૯
ઘરની વહુઆરૂ તમે હેરાને ફેરા,
તો પકવાનને ઓરડે મારી બેનડીરે, ૧૨
ખાસડું ખંખેરૂ મોરી ધણીએડ આવે;
તો રૂપઇયા ઉછાળુ બેની ના મળે?. ૧૩
આડીના જાયા તુને દેઉરે આશીષ,
તો સાતેને દીકરે હીંડજો મલપતારે. ૧૪
વ્હેવાણની જાઇ તુને દેઉ આશીશ.
તો સાતેને સોક આંસું ઢાળજેરે. ૧૫

ગણેશનું ગીત.

ગણેશગાટ બેસાડીએ, ભલા નીપજે પકવાન,
સગાં સબંધી તેડીએ, જો પુજ્યા હોય મોરાર.
જેને તે આંગણે પીપળો, તેને ધન અવતાર.
સાંજે સવારે પુજીએ, જો પુજ્યા હોય મોરાર.

જેને પેટ ચાર દીકરા, તેનો ધન અવતાર.
ચારે વહુઓ પાએ પડે, જો પુજ્યા હોય મોરાર.
જેને પેટ ચાર દીકરા, તેનો ધન અવતાર;
સાંચ્યાં સાંચ્યાં ધન વાવરે, પુજ્યાં હોય મોરાર.
જેને તે આગણે જોટડી, તેનો તે ધન અવતાર.
સાંજે સવારે દોહી વલોવે, જો પુજ્યા હોય મોરાર.
રાતો તે ચુડો મારો રંગ ભર્યો, કોરોને કમખો હાથ;
ધરચોળે ઘેડ ભાગીએ, જો પુજ્યા હો મોરાર
કાઠા તે ઘઉંના રોટલી, ગળગળીઓ કંસાર;
બેસી બેસીને આરોગીએ, જો પુજ્યા હોય મોરાર.

ગીત ૧૮ મું.

પીઠી પીઠી ચોળોરે પીતરાણી.
પહેલી પીઠી ચડશેરે મારા જ્યા વરને;
ઉતરતી ચડશેરે પેલી છોડીને.
પાકાં તેલ ચડશેરે મારા જ્યા વરને,
કાચાં તેલ ચડશેરે પેલી છોડીને.
પડતી કેરી ખાશેરે મારા જ્યા વર,
ગોટલાને ચુસશેરે પેલી છોડી.

ગીત ૧૯ મું.

ઉકરડી નુતરતાં વનમાળીરે,
જડીઓ છે સોનાનો ભુટો કે ગુજરમાળીરે.
તેની ઘડાવેશ ટોટડી વનમાળીરે,
સોવરાવેશ જમણા કાને કે ગુજરમાળીરે.

ઉકરડી નુતરતાં વનમાળીરે,
જડીઓ છે લોઢાનો ખુંગો કે ગુજર માળીરે.
તેનો જડાવેશ દીવડો વનમાળીરે.
સોવરાવેશ જમણે હાથરે ગુજરમાળીરે.

ગીત ૨૦ મું.

ઉંડોને કુવો જળ ભર્યોરે, ઇંટે વાળ્યો શેવાળ;
આથમણે ડગમગેરે.
હું તમને પુછું રતી વહુરે, કેમરે કુમ્રચંદભાઈ દુબળારે;
રાતે રમે રાણો સોગઠેરે, દહાડે દેશાઇઓની સાથ;
આથમણે ડગમગેરે.

ગીત ૨૧ મું.

પાંચ વાનીનો લાડવો વનમાળીરે,
પીરસ્યો છે ઇચ્છા વહુને ભાણે કે ગુજરમાળીરે.
જમતાં મનસુખભાઇ સાંભર્યાં વનમાળીરે,
ઘાલ્યો છે કાંચળીમાંય કે ગુજરમાળીરે.

ભરી સભામાં પડી ગયો વનમાળીરે;
ગધેડી થઇ છે દ્દ્જેત કે ગુજર માળીરે.

ગીત ૨૨ મું.

જીરે આજ મેં તો અડદ પરવત નોતર્યારે,
અડદ તમે તો મારે પાપડ વણવા જોગ;
મારે સજન મેળાવો જો મળ્યોરે.
જીરે આજ મેં તો ચોર્યા પર્વત નોતર્યારે,
ચોળા તમે તો મારે વડીઓ મુકવા જોગ;
મારે સજન મેળાવો જો મળ્યોરે.
જીરે આજ મેં તો ઘઉંના પર્વત નોતર્યારે,
ઘઉં તમે તો મારે કસાર કરવા જોગ;
મારે સજન મેળાવો જો મળ્યોરે.
જીરે આજ મેં તો મગ પર્વત નોતર્યારે,
મગ તમે તો મારે પીઠા કરવા જોગ;
મારે સજન મેળાવો જો મળ્યોરે.

ગીત ૨૩ મું.

સોનાનો થંભ હીરે જડયોરે,
થંભનું નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે;
થંભનું નામ મોતીલાલ વીવાહ ઘેર આપણેરે.
સોનાનો ગજ હીરે જડયોરે,
ડોશીવાણીયા નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે;
ડોશીવાણીયા નામ ઝવેરભાઇ વીવાહ ઘેર આપણે
લાંબી લેખણે લેખાં લખેરે,
લેખાવટીયાના નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે;
લેખાવટીયા હીમતભાઇ નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે.
સામામાંચીએ બેઠા પુન કરેરે,
પુનવંતા નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે,

પુનવંતા નવલભાઇ નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે.
ઓરડામાં લખમી વાસો વસેરે
લખમી નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે;
લખમીનું નામ કાશી વહુ વીવાહ ઘેર આપણેરે,
ખોળે કોથળી સોને ભરીરે;
નાણાવટોયા માણેકલાલ નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે,
હાથમાં પટીઓ સોઇ ભલીરે.
નીશાળીયાના નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે,
નીશાળીયા ભીખાભાઇ નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે.
હાથી પળસારે બાળક રમેરે;
બાળકનું નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે,
બાળકનું સુરજ બેન નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે.
તાંબાના બેડે પાણી ભરેરે,
પાણીયારી નામ ન જાણું વીવાહ ઘેર આપણેરે,
પાણીયારીનું પરસન વહુ નામ વીવાહ ઘેર આપણેરે.

ગીત ૨૪ મું.

પાયે પાવડડા ને કેશરીઆ વાઘા,
કાને સોનાની લોળોરે, કોઇ વરઘ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય સીમાડે આવ્યા.
સીમાડે છત્ર ઢળાવોરે, કોઇ વરઘ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય ભાગોળે આવ્યા,
ભાગોળે ભેળ્યો વગડાવોરે કોઇ વરઘ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય ચકટડે આવ્યા,
ચકટડે ચમર ઢળાવોરે કોઇ વરઘ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય જાનીવાસે આવ્યા,
કલશો સાળીને હાથેરે કોઇ વરઘ વધાવો.
એટલે રણછોડ ખડકીએ આવ્યાં,

ખડકીના ખખડાવ્યાં કમાડરે કોઇ વરધ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય તોરણે આવ્યા,
પુખાણું સાસુને હાથેરે કોઈ વરધ વધાવો.
એટલે રણછોડરાય મોંયરામાં આવ્યા,
મામાજી કન્યા પધરાવોરે કોઇ વરધ વધાવો.

ગીત ૨૫ મું.

લાડણો પાન ચાવે ને રસ ઢોળે,
લાડણો તો વળી વળી પાછું જુવે;
જાણે મારા બાપા સાથે આવે,
જાણે મારા સસરાનો રંગ રાખે;
લાડડો પાન ચાવે ને રસ ઢોળે.
લાડડો તો વળી વળી પાછું જુવે,
જાણે મારી માડી સાથે આવે;
જાણે મારી સાસુનો રંગ રાખે,
લાડડો પાન ચાવે ને રસ ઢોળે.
લાડડો તે વળી વળી પાછું જુવે,
જાણે મારા વીરા સાથે આવે;
જાણે મારા સાળાનો રંગ રાખે.

ગીત ૨૬ મું.

પોડી તારે મુખડે રતન જડયાંરે બાઇ,
રતન જડયાંરે નંદલાલ સેરો અજબ બનીરે બાઇ.
વર બાપા તે વર બાપા કોણ સરાય કેહેવાયરે બાઇ,
જાણ સુંદાણી આગળ જાય શેરો અજબ બનીરે બાઇ.

વરબાપા તે વરબાપા આત્મારામ કહેવાયરે બાઈ,
જાન સુંઢાણી આગળ જાય શેરો અજબ બનીરે બાઈ;
ઘોડી તારે મુખડે રતન જડયાંરે બાઈ,
રતન જડયારે નંદલાલ શેરો અજબ બનીરે બાઈ;
વરમાડી તે વરમાડી કેઈ બાઇ કહેવાયરે બાઇ,
જાન સુંઢાડી આગળ જાય શેરો અજબ બનીરે બાઈ,
વરમાડી તે વરમાડી જીવકોર બાઇ કહેવાયરે બાઈ;
જાન સુંઢાણી આગળ જાય શેરો અજબ બનીરે બાઈ.

ગીત ૨૭ મું.

લીલી ઘોડીને પીળા ચાબખો, ઘોડી ઘણું ગાજે;
લીલુડાં જડીત્ર પલાણ, વહેવાણુ મારી છંદે નાચે.
છુંદે છુંદાવ્યારે છુંદડાં ઘોડી પણ ગાજે.
હોંશે રંગાવ્યા કાળા દાંત, વહેવાણુ મારી છંદે નાચે,
ઘોડી ચઢી જીયાવર સંચર્યાં, ઘોડી ઘણું ગાજે.
મોહી રહ્યા ચારે દેવ વહેવાણુ છંડે નાચે,
પેહેલેને વિશ્વનાથરે મોહી, ઘોડી ઘણું ગાજે,
ગયામાં ગદાધર દેવ, વહેવાણુ મારી છંડે નાચે,
ચોથલે મહાળેશ્વર દેવ, વહેવાણુ મારી છંડે નાચે,
ચોરાએ મોહીને શું કીધા ઘોડી ઘણું ગાજે.

ગીત ૨૮ મું.

કુંવર હેલ દઈ ચડીયા, તારા વેરીને ધાસકા પડીયા,
કુંવર દહીંનાં ગોરસ ખાટાં, તારા વેરીનાં હૈયડાં ફાટાં;
કુંવર દહીંનાં ગોરસ મીઠાં, ત્હારા વહાલાએ અવરત દીઠાં.

કુંવર ખુંચે છે અસરે ને મસરે, જોવા આવ્યાં તે સાસુ ને સસરે.
કુંવર ખુંપે તે જડીઆરે બાપ, સાજનમાં સોહ્યે જીઆવર બાપ.
કુંવર ખુંપે તે જડીઆરે હીરા, સાજનમાં સોહ્યે જીયાવરના વીરા.
કુંવર ઘોડે છે ફુલની પાખર, તારૂં સભા શોતુરે સાજન.
કુંવર ઘોડે ફુલની વાડી, ઝાલે કરવાડી ઝાલે જીયાવરની માડી.
કુંવર ઘોડે પાછળ કામધેન, રથે બેસે જીયાવરની બ્હેન.

ગીત ૨૯ મું.

બેનો ઉમલ્યો ઉમલ્યો આવે છે,
બેનો લંકાગઢ વાણુ પુરાવે છે;
બેનો બેનડીની ઝાલ ઘડાવે છે,
બેનો ઉમલ્યો ઉમલ્યો આવે છે.
બેનો ત્યાં થકી સોની તેડાવે છે,
બેનો બેનડીને ઝાલ ઘડાવે છે;
બેનો ઉમલ્યો ઉમલ્યો આવે છે.
બેનો ભરૂચગઢ વાણુ પુરાવે છે,
અને ત્યાં થકી જડીયા તેડાવે છે;
બેનો બેનડીને ઝાલ ઘડાવે છે,
બેનો ઉમલ્યો ઉમલ્યો આવે છે.
બેનો અમદાવાદ વાણુ પુરાવે છે,
બેનો ત્યાં થકી પટવા તેડાવે છે;
બેનો બેનડીને ઝાલ ગંઠાવે છે,
બેનો ઉમલ્યો ઉમલ્યો આવે છે.
બેની નગરમાં ધુમ મચાવે છે,
બેનો ઉંઘતા લોક જગાડે છે.

ગીત ૩૦ મું.

હરિ બના મેરી ગલી મત આવો, મોતીલાલ બના છે.
જેની બેઠક છોડ દો,
હરિ બના છોકદોરે દીલ ખોલ દો, હરિ બના મેરી•
હરિ બના લંકાગઢ વહાણુ પુરાવીએ,
હરિ બના ત્યાં થકાં સોનાં અણાવીએ,
હરિ બના બનડીકી ઝાલ ઘડાવો, મોતીલાલ બના છે જેની.
હરિ બના હડમચગઢ વહાણુ પુરાવીએ.
હરિ બના તાં થકાં હીરા અણાવીએ;
હરિ બના બનડીકી ઝાલ જડાવો, મોતીલાલ બના જેની
હરિ બના સીઘડગડ વહાણુ પુરાવીએ,
હરિ બના તાં થકાં મોતી અણાવીએ;
હરિ બના બનડીકી ઝાલ પરોવાવો, મોતીલાલ બના છે જેની.

ગીત ૩૧ મું.

એક લીલી તે લીલડી
એક લીલુડાં જડીત્ર પલાણુરે જગ લીલડી.
મારા સોઈ ઘોડાને બસે હાથીઆ,
મારાં હાથી દેખી વેવાઈ બી ગયો;
મારી કેમ કરી રહેશે લાજરે જગલીલડી.
મારા કીયા ભાઇએ સાનમાં સમજાવીયાં
મારા લલુભાઇએ સાનમાં સમજાવીયાં
તમારી ભલેરી રાખીશું લાજરે જગલીલડી.
એક લીધી તે લીધી લીલડી,
એક લીલડી જડીત્ર પલાણુરે જગલીલડી.
મારા સોએ ઘોડા ને બસે આથીઆ,
મારા ઘોડા દેખીને વેવાઇ બી ગયો;
મારી કેમ કરી રહેશે લાજ જગલીલડી.

મારા હીયા ભાઇએ સાનમાં સમજાવીયા;
તમારી ભલેરી રાખીશું લાજરે જગદ્ગીલડી.

ગીત ૩૨ મું.

આજ મારૂં વાજીંત્ર કરે ઝમકાર,
તો જેમર વાગે ને સાજન મળેરે.
વાગતું વાગતું પોળમાં પેઠું;
તો ઘરરે વેવાઇનાં કર્યાં ફેરે.
ઉંચલા અવાસ ને નીચલા દરવાજા;
ત્યાં મોતી જડયાં તે રણુ બારણેરે,
ચોકમાં ચંપો પરસાળે નાગરવેલ;
તો ગોરીએ દીવા અજવાળીયારે.
સાત દીકરડા તું જણુ મોરી ગોરી;
તો જેમ દ્રવ્ય ખરચું'ને રવ ચડેરે.
એક દીકરડી તું જણુ મોરી ગોરી;
તો સાજન જમાડું ઘર આપણેરે,
બાપે માંહિરામાં આપી બેટડી;
તો માડીએ આપી જોટડીરે.
રાચ રચીલું બેનને સાસરે આપો;
તો બેસ દેવા ભલી તાંબડીરે,
ચીરના ચંદરવા ચાદરના ગલેચા,
તો મછથી બંદરના ચોરસારે.
બરાનપુરી ગોરી વાજાપુરી ઝારી;
તો નવારે નગરના વાડકારે.
ત્રાંબાના તકીયા પીતળના પાખરીયા;
તો નવી સુખડના પાટલારે,

એટલું લઇ બેન સાસરે જાજો,
તો લાજ વધારજો આપણીરે.

ગીત ૩૩ મું.

સેરી શેરી ઘુઘરડા વાગે છે,
કોઇ ઉમરાવ જાદો આવે છે;
કોઇ જાણ કરો પીછાન કરો,
પેલા નવલા વેહેવાઇને જાણ કરો.
પેલા કોડીલા વેહેવાઇને જાણ કરો
તારી શેરી છે સુગાળીરે;

નારી પર ધણીઆણ કાળીરે,
મારી જાનમાં આવ્યા મોટારે.
વહેવાણ જળ ભરી લાવો લોલારે,
વહેવાણ લેજેરે કંકાવટી;

તારે બારણે આવ્યો નાણાવટી,
વેહેવાણ લેજેરે સોપારી.
તારે બારણે આવ્યો વેપારી,
વેહેવાણ લેજેરે સુપડલું,
તારા ભવનું તે ભાંગુ દુખડું,
તારા ચુલા પછાડી ગાળોરે.
તારે દીકરા જણ્યાનો ચાળોરે,
તારા ચુલા પાછળ ઉંટરે,
તારે દીકરી જણ્યાની રીતરે;
તું તો દીકરી જણી જણી થાકીરે,
આંબા કેરીની પેઠે પાકીરે.

ગીત ૩૪ મું.

હળવે હળવે પોંખો મોટા ઓખારે,
બાળાવરને વાગશે સાઠી ચોખારે;

રવઇયે ના પાડેશ વેવણ,
રવઇયો તારે વલોવા જોઇશું.
સાંબેલે ના પાડેશ વેવણ,
સાંબેલું તારે ખાંડવા જોઇશું;
તરાકે ના પાડેશે વેવણ,
તરાક તારે કાતવા જોઇશું.
સળીએ ના પાડેશ વેવણ,
સળીયો તારા બાપનાં પળીયા;
સંપટે ના પાડેશ વેવણ,
સંપટ તારે દીવે કરવા જોઇશું.
ધુંસરે ના પાડેશ વેવણ,
ધુંસરું તારે ગાડે જોઇશું.

ગીત ૩૫ મું.

સુરત શહેર વસે એક સોનીરે,
સોની ઘડજે લાડકાની પોંચીરે;
એની પોંચીએ ઝાઝા હીરારે,
પોંચી લાવે લાડકડાના વીરારે,
બાજુબંધ સરખી પોંચીરે,
મુંબઇ શહેર વસે એક જડીઓરે;
જડીયા જડજે લાડકાની પોંચીરે,
એને પોંચીએ ઝાઝા આંબારે.
પોંચી લાવે લાડકડાના મામારે,
બાજુબંધના સરખી પોંચીરે;
ભરૂચ શહેર વસે એક પટવોરે,
પટવા ગાંઠ લાડકાની પોંચીરે,
એની પોંચીએ ઝાઝી બાપરે,

પોચી લાવે લાડકડાના બાપરે,
બાજુબંધના સરખી પોંચીરે.
અમદાવાદ વસે એક ઝવેરીરે.
ઝવેરી પારખ વાડવાની પોંચીરે;
એની પોંચીએ ઝાઝા મોતીરે,
પોચી લાવે લાડકડાની માશીરે.
બાજુબંધના સરખી પરોંચીરે,
ત્યાંતો નવરંગ માંડવ રચીઆરે;
ત્યાંતો નટવર ચડીયા ઘોડેરે,
વર કન્યા પરણીને ઉઠયાંરે.

ગીત ૩૬ મું.

વર કન્યા કંસાર જમે જાનઇયાની દાઢ ગળે,
ઢોળીઓ કંસાર આપે તો ખાઇએરે;
નહીં તો આશા મુકી ઘેર જઇએરે.

ગીત ૩૭ મું.

એક ઝારા ઉપર ઝારીરે એતો કન્યા થઇ અમારીરે;
એતો અમારાં કહ્યાં કરશેરે, એની માને મોઢે ચઢશેરે.

ગીત ૩૮ મું.

સામા ઓરડામાં અધમણ જીરૂં,
જીઆવર પરણે હું તો ઘડીએ ના ધીરૂં
તળીયાં ઘીમાંના ઘેબર મુજને મીઠેરાં લાગે,
સામા ઓરડીઆમાં અધમણ અડદી.
જીઆવર પરણે હું તો જોઇને ઠરતી,
તળીઆં ઘીમાંના ઘેબર મુજને મીઠેરાં લાગે.
સામા ઓરડામાં અધમણ મીઠું,
જીઆવર પરણે મેં તો અચરજ દીઠું;
તળીઆં ઘીમાંના ઘેબર મુજને મીઠેરાં લાગે.

ગીત ૩૯ મું.

લાડી આપી પાડી આપી, જાનઇયાની માડી આપી;
તેમ લડવા માંડવા હેઠેરે.
ખડરીયો ગઢ જીત્યારે આનંદ ભલા.
લોક કહેતે મોતીભાઇ જુઠારે આનંદ ભલા.
એતો દીકરો પરણાવીને ઉઠયારે આનંદ ભલા.
લોક કહેતાં પુલચંદ સાચારે આનંદ ભલા;
એતો, દીકરી પરણાવીને નાચ્યારે આનંદ ભલા.

ગીત ૪૦ મું.

અમે આવ્યાતા રંગભર રમવારે,
અમે આવ્યાતા પરસન વહુને લેવારે;
અમે આવ્યાતા પરસન વહુને જોવારે,
એના જોવામાં શું જોશોરે.

ગીત ૪૧ મું.

તાંબા કુંડી ને નગર સોહામણી,
માંહી ભરીએલ ગવરીના બીઅ;
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ.
મારા કીયા ભાઇનાં વાજીંત્ર વાગીયાં,
પેલો વેવાઇનારે પડીયાં નીસાન;
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ.
તાંબા કુંડી ને નગર સોહામણી,
માંહી ભરીએલ ગવરીના બીઅ;
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ.
મારા કીયા ભાઇની મેડીએ દીવા બળે,
મારા વાડીલાલની મેડીએ દીવા બળે.

પેલા વેવાઇને ઘેર અંધારાં,
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ.

તાંબા કુંડી તે નગર શોભામણી.
માંહી ભરીએલ ગારીના બીય;
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ.
મારી કેઇ વહુને પહેરણ સાડી ભલી,
મારી રતી વહુને પહેરણ સાડી ભલી;
પેલી વેવણનેરે લેઈ ગયા ચોર,
સાહેલીરે આંબો મોરીઓ. ઇત્યાદિ.

ગીત ૪૨ મું.

એના માંડવે નથી કાંઇ બાંડવાળી,
એના ઘરમાં પુલચંદ મડધો મહાલે,
પેલા વખતા બચારાનું કાંઇ ન ચાલે.

એના આણ્યા તાણ્યાને શું રે ગઇએ,
એના માગ્યા તાગ્યાને શું રે ગઇએ,
પુંજીબાઇના પરવાળાને શું રે ગઇએ.

ગીત ૪૩ મું.

ઉઠો વેવઇઓ ભેંત પડે.
ભીંત પડે તો પડવાદે ઠાલું ડોજર ભરવાદે.
આગળ પુલચંદ પરણ્યાતા, ઠાલું ડોજર ભરીયું તું;
હવે પાનાભાઈ પરણે છે, ઠાલું ડોજર ભરે છે.

ગીત ૪૪ મું.

એના ઘર પછવાડે ઇટ પડી, એને દીકરી જણ્યાની રીત પડી;
એના ઘર પછવાડે બાવળીઓ, એને દીકરી જણ્યાનો વાવળીઓ;
એને બારણે ઘોમટીનો ગારો, એને દીકરી આપ્યાનો છે વારો.

સમાપ્ત.

કબીર કાવ્ય.

આમાં મહાત્મા કબીરનાં દોહરા અને તેમાં રહેલ ગુઢાર્થ ઘણીજ સહેલી ભાષામાં એવો વિસ્તાર પુર્વક સમજાવ્યો છે કે તે વાંચવાથી સૃષ્ટી, ઈશ્વરી લીલા. મૃત્યુ વિ સબંધીનો ઘણોજ ઉત્કૃષ્ટ ખ્યાલ આપે છે ગમે તેવા પાપી હૃદયવાળા માણસ[illegible]ણ આ પુસ્તક સારૂ જ્ઞાન આપી નવી જીંદગીમાં પ્રવેશ કરાવે છે. પુસ્તક ફક્ત એકજવાર વાંચ થીજ તે વારે વારે વાંચવાની પ્રેરણા કરે એવો એમાં અદભુત રસ છે. આમાં કુલ ૨૦ અંગ છે અને તે એટલા બધા આકર્ષક છેકે તેનો વાંચવાથીજ સારોખ્યાલ થશે આમાં મહાત્મા કબીરનો ફોટો પણ અંદર દાખલ કરેલો છે. પુસ્તકનું ૭ાા X પાા ઇંચ લાંબું પહોળું કાગળ ગ્લેજ ઉચાં પૃષ્ટ સંખ ૩૨૦, પાકું રૂપેરી વર્ખવાળું પૂઠું છતાં કિંમત રૂ. ૧–૧૨– પોસ્ટેજ માફ.

મળવાનું ઠેકાણું.,

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે.

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.